

ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สารนิพนธ์
ของ
จิราวรรณ มีกรัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2553

ของกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สารนิพนธ์
ของ
จิราวรรณ มีกรัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทคัดย่อ
ของ
จิราวรรณ มีกรัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2553

จิราวรรณ มีกรด. (2553). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบเจตคติในการออมของนักเรียนก่อนและหลัง
การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนธีรศาสตร์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โดยมีคะแนนจาก
การทำแบบสอบถามการสร้างเสริมเจตคติในการออมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 50 คน และ
สุ่มอย่างง่ายเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มการทดลองจำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
1. แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม 2. แบบสอบถามความรู้สึกเกี่ยวกับการออม
3. แบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม 4. กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t - test แบบกลุ่มตัวอย่างที่
ไม่อิสระต่อกัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมนักเรียนมีเจตคติต่อการออม
โดยรวมและรายด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการออม และ
ด้านแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF GROUP ACTIVITIES FOR ENHANCE ATTITUDE TOWARD SAVING
OF PRATOMSUKSA 4 STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
JIRAWAN MEEKRAD

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2010

Jirawan Meekrad. (2010). *The Effect of Group Activities for Enhance Attitude toward Saving of Prathomsuksa 4 Students*. Master's Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok. Graduate School, Srinakharinwirot University. Master Project Advisor: Assistant. Professor.
Dr. Nanthana Wong-In.

The purpose of this study was to compare the effect of group activities for enhance attitude toward Saving of Prathomsuksa 4 students before and after attended the activities. The samples of this study were Prathomsuksa 4 students of Theerasat School, Banpong district, Ratchaburi province in the second semester of 2009 academic year, selected from 50 students whose the attitude toward saving scores were lower than twenty fifth percentile, then, simple random sampling 15 students to be the experimental group. The research instruments were 1. Knowledge and understanding about Saving Questionnaire, 2. Attitude toward saving Questionnaire, 3. Tendency of saving Behaviour Questionnaire, and 4. The Group Activities for Enhance Attitude toward Saving of Prathomsuksa 4 students. The statistical analysis for test hypothesis was dependent t – test.

The results of the study were as follows:

After participated in The Effect of Group Activities for Enhance Attitude Toward Saving, the attitude toward saving of the students as whole, and in each aspect: knowledge and understanding, attitude toward saving, and tendency of saving behaviour significantly increased at the 01 level.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ คำปรึกษา คำแนะนำ พร้อมตรวจแก้ไขโดยละเอียดทุกขั้นตอนในการจัดทำสารนิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภิต อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร. สกกล วรเจริญศรี อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือ ตรวจสอบแบบสอบถามและกิจกรรมกลุ่ม พร้อม ให้คำแนะนำเสนอแนะเพิ่มเติมด้วยความเอาใจใส่ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง กรรมการสอบปากเปล่า และรองศาสตราจารย์ ดร. นันทนา สุวัจรี อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา ที่ช่วยเสนอแนะเพิ่มเติม ให้ความรู้ความเข้าใจ เป็นกำลังใจอย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัย ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุดมวิทยา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อย่างดีในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ อาจารย์วรณิ จันวัฒนาวงศ์ อาจารย์เทียมจันทร์ แจกศรี้อย หัวหน้าฝ่ายงานแนะแนว ที่ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อ ประสานงานกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี คณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธีรศาสตร์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้ความ ร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของการวิจัยสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ชายและญาติพี่น้องทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนเป็น กำลังใจที่สำคัญตลอดระยะเวลาในการศึกษา จนทำให้ผู้วิจัยทำสารนิพนธ์สำเร็จ

ขอขอบคุณรุ่นพี่และเพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการแนะแนว(ภาคพิเศษ)ปีการศึกษา 2549 ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดระยะเวลาที่ทำสารนิพนธ์ใน ครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาเป็นเครื่องพระคุณ ของบิดา มารดา และบูรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณดังที่ได้กล่าวนามมาแล้วไว้ในโอกาสนี้

จิราวรรณ มีภักดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า.....	5
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการออม.....	8
ความหมายของการออม.....	8
ประเภทของการออม.....	9
แนวทางการสร้างเสริมการออม.....	10
ผลของการออม.....	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม.....	14
งานวิจัยในประเทศ.....	14
งานวิจัยต่างประเทศ.....	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติการออม.....	17
ความหมายของเจตคติ.....	17
องค์ประกอบของเจตคติ.....	18
การวัดเจตคติ.....	19
ความหมายของเจตคติการออม.....	20
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติการออม.....	21
วิธีการสร้างเสริมเจตคติการออม.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมพฤติกรรม.....	27
ความหมายของพฤติกรรม.....	27
การสร้างเสริมพฤติกรรม.....	27
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	29
ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม.....	29
จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม.....	30
ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม.....	32
ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม.....	33
ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	34
เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	38
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	40
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	52
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	52
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	52
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	52
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	53
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	53
การอภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	67
ภาคผนวก ก.....	68
ภาคผนวก ข.....	70
ภาคผนวก ค.....	122
ภาคผนวก ง.....	131
ภาคผนวก จ.....	140
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	145

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตัวอย่างแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม.....	42
2 ตัวอย่างแบบสอบถามความรู้สึกเกี่ยวกับการออม.....	43
3 ตัวอย่างแบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม.....	45
4 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design.....	47
5 กำหนดการทดลองกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	48
6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n =15คน).....	52
7 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	123
8 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความรู้สึกเกี่ยวกับการออม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	125
9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	126
10 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	127
11 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม ความรู้สึกเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	129
12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม แนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	130
13 คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	132
14 คะแนนความรู้สึกเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน... ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	133

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 คะแนนแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	134
16 คะแนนเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	135

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิแท่งแสดงคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	136
2 แผนภูมิแท่งแสดงคะแนนความรู้สึกเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	137
3 แผนภูมิแท่งแสดงคะแนนแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	138
4 แผนภูมิแท่งแสดงคะแนน เจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	139

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พฤติกรรมกรรการอุปโภค บริโภคที่ฟุ้งเฟ้อไม่เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อครอบครัวและประเทศชาติ ฉะนั้นจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะคิดหา วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนที่จะเจริญเติบโต เป็นผู้ใหญ่ในอนาคตอันเป็นกำลังสำคัญของครอบครัว สังคมและประเทศชาติต่อไปจะต้องมี พฤติกรรมการประหยัดคือ นักเรียนจะต้องรู้จักใช้จ่ายเงิน สิ่งของเครื่องใช้และทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่เป็นของตนเองและส่วนรวมให้เหมาะสมกับฐานะตนเองในการดำเนินชีวิต จะต้องลดละพฤติกรรมกรรการ บริโภคที่ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-พ.ศ.2549) ที่มีแนวนโยบาย การดำเนินการ 5 ประการ ในการปลูกฝังให้เยาวชนเกิดการตระหนักในการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม หนึ่งในห้าข้อนั้นคือ การพัฒนาความประพฤติและคุณธรรมของเยาวชน ได้แก่ การประหยัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 20) เพื่อเป็นการสร้างเสริมให้เด็กนักเรียนเกิด พฤติกรรมการประหยัดขึ้น ดังที่ท่านสุนทรภู่ได้กล่าวไว้ว่า “มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาด สิ่งของต้องประสงค์มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน” จะเห็นได้ว่า เป็นการ กล่าวเตือนให้รู้จักการประหยัด รู้จักการใช้จ่ายเงินให้มีการจ่ายในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อเป็นการสร้าง ฐานะเศรษฐกิจในอนาคตของตนและครอบครัวให้เกิดความมั่นคง ซึ่งจะเป็นการปลูกสร้างนิสัยให้รัก การประหยัด รู้จักการวางแผนในการใช้จ่ายเงินได้อย่างเหมาะสมเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตและ เป็นการเสริมสร้างจริยธรรมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งในขณะนี้ รัฐบาลไทยก็ได้ดำเนินโครงการประหยัดเงินตรา ประหยัดพลังงานและเพิ่มค่านิยมไทยโดยการรณรงค์ ให้คนไทยใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศได้แก่ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นการส่งเสริมกระตุ้นและ สร้างกระแสให้เกิดพฤติกรรมการประหยัดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่องในระยะ ยาว เพื่อ ลดกระแสความนิยมบริโภคสินค้าต่างประเทศ

การประหยัดในส่วนของจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่3 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กระทรวง ศึกษาธิการ (2533: 60-61) เป็นการศึกษาแบบเรื่องราวของการกระทำของคนที่มีการประหยัด อภิปรายเปรียบเทียบให้เห็นผลที่เกิดขึ้นจากการประหยัดและความฟุ้งเฟ้อ ฝึกตัดสินใจเลือกว่าควร กระทำแบบใดอย่างมีเหตุผล สรุปและกำหนดแนวปฏิบัติ ฝึกเป็นคนประหยัดโดยใช้วิธีการควบคุม เรื่องการใช้สิ่งต่างๆ การใช้จ่ายด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพตนเองและครอบครัวอภิปรายผลที่ เกิดขึ้นที่มีต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติ นอกจากความรู้สึที่ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตนเป็นคนประหยัด

และการปฏิบัติตนเป็นคนพุ่มเฟือยนำผลจากการอภิปรายไปกำหนดเป็นแนวปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติ ประเมินตนเอง ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติให้ดีขึ้นเพื่อให้เห็นคุณค่าของการประหยัดเกิดความชื่นชมคนที่มินิสัยประหยัดมีความรับผิดชอบต่อตนเองสังคมสามารถปฏิบัติตนเป็นคนที่ประหยัด รู้จักความพอดีจนสามารถสร้างอนาคตให้แก่ตนเองได้

ในด้านการพัฒนาคุณภาพประชากรให้มีคุณลักษณะอย่างหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ การออม สอดคล้องกับ พิซิต ลิซิตทิกสมบรูณ์ (2550: ออนไลน์) ที่กล่าวว่า ในสังคมที่เกิดขึ้นรุ่นแล้วรุ่นเล่าทำไมผู้คนจึงต้องทำงานหนักตั้งแต่หนุ่มจนแก่ คำตอบคือคนส่วนใหญ่ในสังคมไม่เคยคิดวางแผนทางการเงิน (Financial Plan) แล้วทำไมเราต้องวางแผนทางการเงินเราทำงานให้มากที่สุดและพยายามประหยัดให้มากที่สุดก็น่าจะพอแล้ว การประหยัดและการเก็บออมเป็นสิ่งที่ดีที่ทุกคนควรกระทำ แต่สิ่งที่สำคัญมากไปกว่านั้นคือ เงินที่หามาได้นั้นจะเก็บไว้ที่ไหน อย่างไร จะจัดการกับเงินนั้นอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทุกคนมองข้าม การวางแผนการใช้เงินจึงเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตเพราะสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วคาดไม่ถึงจะมีผลต่อการดำรงชีวิตแม้ว่ามนุษย์จะมีความสามารถในการหารายได้ มีทรัพย์สินแต่การเปลี่ยนแปลงเวลาและความสามารถมนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้ คนรุ่นใหม่จะมีความวิตกกังวลกับความมั่นคงในอนาคตมากขึ้น ความมั่นคงในธุรกิจ คุณภาพชีวิตของครอบครัว เงินได้ยามเกษียณ ดังนั้นจึงควรหาวิธีการใช้จ่ายให้ลงตัว

ปัจจัยทางด้านหลักธรรมทางศาสนาพุทธที่มีต่อการออมของนักเรียน คือความสันโดษตามที่ พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต.2533: 324) ได้อธิบายความหมายไว้ว่า ความสันโดษ ความยินดี ความพอใจยินดีด้วยปัจจัย 4 คือ ผ้าห่ม อาหาร ที่นอน ที่นั่งและยา ตามมีตามได้ ยินดีของของตน การมีความสุขความพอใจด้วยเครื่องเลี้ยงชีพที่หามาได้ด้วยความเพียรพยายามอันชอบธรรมของตน ไม่โลภไม่ริษยาใคร ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สอนให้บุคคลไม่เกิดความต้องการอยากได้หรืออยากซื้อในสิ่งที่ไม่จำเป็น ดังผลการวิจัยของอัจฉรา ฝ่องอุดม (2543: 97) พบว่า การปฏิบัติทางพุทธศาสนาในเรื่องความสันโดษ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประหยัดและการออม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กวินวุฒิ กลั่นไพฑูรย์ (2546: 82) พบว่า ความสันโดษสามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดและการออมของนักศึกษาได้ร้อยละ 45.80 อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้การที่จะดำเนินชีวิตในการสร้างเสริมเจตคติในการออมนั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนทั่วไป เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 โดยมีใจความว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนิน

ไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน” ดังจะเห็นได้ว่าการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางที่คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอาศัยความรู้และคุณธรรมในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนของบุคคลทุกระดับ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการ.2550: 23) สอดคล้องกับศุภวิชญ์ จันทิพย์วงษ์ (2548: 4) ที่กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียงคือ รูปแบบการดำเนินชีวิตในเรื่องการประกอบอาชีพ การบริโภคและการจัดการสังคมโดยอาศัยหลักรู้จักพอและทำให้พอ การรู้จักพอ หมายความว่า ให้จำกัดความต้องการของตนลงเพราะความต้องการของมนุษย์มีไม่จำกัด หากไม่จำกัดความต้องการจะก่อให้เกิดปัญหาให้ชีวิตไม่มีที่สิ้นสุดทั้งชีวิตตนและชีวิตผู้อื่น หลักปฏิบัติได้แก่ ไม่โลภ เมื่อมีทรัพย์สินถึงระดับหนึ่งแล้วก็รู้จักพอถ้าได้เพิ่มมาอีกก็เผื่อแผ่ให้เพื่อนมนุษย์ ผู้ยากไร้ ประมาทในการกินอยู่มีรายได้เท่าใดใช้จ่าย แต่นั่นและควรให้เหลือเก็บออมบ้าง พยายามจำกัดความอยากได้ให้อยู่ในวงจำกัด ส่วนทำให้พอนั้นหมายความว่า อย่าปล่อยให้ชีวิตขาดแคลนแค้นแค้น จงทำงาน รวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่สร้างสินค้าและบริการให้พอกับความจำเป็นในชีวิตของตนเอง โดยมีหลักสำคัญว่าพึ่งตนเอง หลักปฏิบัติได้แก่ ผลิตสินค้าหลายอย่าง เพื่อกินเองใช้เอง เพื่อลดการพึ่งพาสินค้าที่ตนเองให้มากที่สุด เมื่อรู้หลักแล้วก็ทำให้เกิดแนวทางการดำเนินชีวิต ได้แก่ ประหยัดไม่ควรซื้อก็อย่าซื้อในสิ่งที่ไม่จำเป็น ซ่อมแซมสิ่งที่ซ่อมได้นำมาใช้ใหม่ไม่ต้องซื้อ ดังนั้นหากนักเรียนยึดถือตามแนวหลักธรรมในข้อนี้จะรู้จักประมาณตนไม่มี ความอยากได้สิ่งที่ไม่จำเป็น รู้จักฐานะของตนเอง มีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่แล้วและใช้สิ่งนั้นอย่างรู้คุณค่า เกิดประโยชน์มากที่สุดซึ่งจะมีผลทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรม การประหยัดขึ้นในตนเอง

เมื่อรู้หลักแล้วก็ทำให้เกิดแนวทางการดำเนินชีวิตในการประหยัดและการออม ดังนั้นหากนักเรียนยึดถือตามแนวหลักธรรมในข้อนี้จะรู้จักประมาณตน ไม่มีความอยากได้ในสิ่งที่ไม่จำเป็น รู้จักฐานะของตนเองมีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่แล้วและใช้สิ่งนั้นอย่างรู้คุณค่าเกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการออมขึ้นในตนเอง (บุญเสริม บุญเจริญผล.2550: ออนไลน์)

จากการที่ผู้วิจัยเป็นพนักงานธนาคาร จึงเห็นความสำคัญของการออมและจากการสอบถามพ่อแม่ ครู สังเกตเด็กพบว่า เด็กมีการใช้จ่ายเกินตัว ฟุ่มเฟือย ชอบยืมเงินเพื่อน เป็นการสร้างแนวโน้มพฤติกรรมจากการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย ให้มาสร้างวินัยการใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการวางแผนการใช้จ่ายให้มีสติรอบคอบ ด้วยการลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและเก็บออมเพื่อ

ความมั่นคงของชีวิต ทั้งนี้เพราะการประหยัดเป็นวิถีทางสำหรับการสร้างอนาคตให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง เป็นคุณธรรมสำหรับบุคคลที่จะสร้างฐานะแก่ตนเองและครอบครัว (สำรอง เพิ่งหนู.2542: 1)

การประหยัดของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ยังช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์และระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และช่วยเอื้ออำนวยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เคยเรียนรู้แล้วออกมา เป็น การเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตหรือการเรียนรู้พฤติกรรมของคนอื่นทั้งทางตรงและ ทางอ้อม ดังที่ศรีนยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2530: 2) ใช้เทคนิคมีกิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนมี ทักษะคิด ความคิดหรือสร้างแนวโน้มพฤติกรรมให้เป็นไปตามลักษณะของกิจกรรมที่ได้รับ เพื่อ พัฒนาการประหยัดของนักเรียน จำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการที่ทำให้นักเรียนสามารถเห็นการกระทำที่ เป็นจริงและประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำนั้น ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนกระทำตาม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบเจตคติในการออมของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อ สร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้เกิดผลกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมอย่างมี ประสิทธิภาพเพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ เป็นแนวทางการสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเป็นเยาวชนที่มีการออม เงินเพื่อความมั่นคงของชีวิต สามารถสร้างอนาคตให้มั่นคงและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจแก่ตน ครอบครัวยุคและประเทศชาติได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรเป็นนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธีรศาสตร์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 204 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนธีรศาสตร์ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากนักเรียนที่มี

คะแนนจากการทำแบบสอบถามเจตคติในการออมอยู่ในระดับต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 50 คนสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองของนักเรียนได้จำนวน 32 คนแล้วทำการสุ่มอย่างง่ายจากผู้สมัครใจได้กลุ่มทดลองจำนวน 15 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระคือ กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.2 ตัวแปรตามคือ เจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง การที่นักเรียนมีความประพฤติดีในการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อเรื่องการออมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกด้านการแบ่งทรัพย์สินออกเป็นสัดส่วนใช้จ่ายตามสัดส่วนให้พอดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. เจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง ความรู้ ความรู้สึกและแนวโน้มพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อเรื่องการออมได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการออม วัตถุประสงค์ของออมเงิน มีความภูมิใจที่ได้มีการออม มีความสุขกับการออม มีการวางแผนการใช้จ่าย การเก็บออมอย่างมีเป้าหมาย การทำบัญชีรายรับรายจ่ายและการนำเงินไปฝากธนาคาร

3. กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง กิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบที่สอดคล้องกับวัยและหัวเรื่อง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อใช้ในการสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนช่วยให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมายอย่างเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวันโดยใช้เทคนิค ได้แก่ กรณีตัวอย่าง เกม การเล่านิทาน การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง การแสดงบทบาทสมมติ โดยแต่ละเทคนิคมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดยมาซักถามนักเรียนที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำอธิบายรายละเอียดขั้นตอนในการทำกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความพร้อมในการเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีและเน้นให้นักเรียนที่เข้ามามีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติหรือเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในด้านการแสดงความคิดเห็น มีการระดมสมองเพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิดซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์และอภิปราย เมื่อนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม นักเรียนจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ทันที ได้มีการร่วมกันอภิปรายและวิเคราะห์ประสบการณ์ได้รวบรวมแนวความคิด

ความรู้ความเข้าใจการออมดีขึ้น เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีมทำให้นักเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองได้ดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและการประยุกต์ใช้ นักเรียนสามารถเกิดกระบวนการทางความคิดได้จากตนเองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วนำมาสรุปเป็นแนวทางของตนเอง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการออมได้อย่างเหมาะสม

ขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผล เป็นขั้นที่นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มและตนเองว่าตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยได้จากผลอภิปราย ผลสรุปและข้อเสนอแนะร่วมกันของกลุ่ม

กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยเรื่อง ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อการออมดีขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม
  - 1.1 ความหมายของการออม
  - 1.2 ประเภทของการออม
  - 1.3 แนวทางการสร้างเสริมการออม
  - 1.4 ผลของการออม
  - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการออม
  - 2.1 ความหมายของเจตคติ
  - 2.2 ความหมายของเจตคติในการออม
  - 2.3 แนวคิด ทฤษฎีเจตคติในการออม
  - 2.4 วิธีการเสริมสร้างเจตคติในการออม
  - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการออม
  - 2.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมพฤติกรรม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
  - 3.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
  - 3.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
  - 3.3 ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม
  - 3.4 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
  - 3.5 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
  - 3.6 ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
  - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม

1.1 ความหมายของการออม

การออมเป็นคุณลักษณะสำคัญที่พึงมีในตัวบุคคล และเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับ คนไทย ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกันดังนี้

ออม หมายถึง ประหยัด ถนอม (ราชบัณฑิตยสถาน 2531: 889)

อำนาจ แสงรอด (2540: 8) ให้ความหมายการประหยัด หมายถึง การรู้จักอดออม การรู้จักบริโภคสินค้าเท่าที่จำเป็นและลดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2542: 66) ได้ให้ความหมาย อดออม หมายถึง

1. รู้จักเก็บรักษาเงินไว้ใช้ในวันหน้าเมื่อมีความจำเป็น
2. รู้จักบำรุง รักษาสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่เก็บไว้ใช้ได้ในอนาคต

พงศ์จิรา สิ้นพยัคฆ์ (2542: 60) ให้ความหมายว่าการออม หมายถึง การลดการบริโภคในปัจจุบันเพื่อสามารถบริโภคในอนาคตได้มากขึ้นอาจกล่าวได้ว่าการออมคือ การบริโภคอย่างฉลาดรู้จักบริโภค เศรษฐทรัพย์ในปริมาณที่พอดีกับความต้องการหรือความจำเป็นจริงๆ จึงมีผลให้มีรายได้เหลือเก็บเป็นเงินออมเพื่อการใช้จ่ายในอนาคตได้

รังสรรค์ นองสองห้อง (2542: 2) กล่าวถึงความหมายของการประหยัดไว้ว่า การประหยัดไม่ใช่การตระหนี่ถี่เหนียวแต่หมายถึงการรู้จักใช้เงินหรือทรัพยากรอย่างมีคุณค่า

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546: 510) การประหยัดหมายถึง การยับยั้งระมัดระวังเช่น ประหยัดปาก ประหยัดคำ ใช้จ่ายแต่พอควรแก่ฐานะ

กรุณา อักษรารุช (2547: 38) ได้กล่าวถึงการออมว่า การออมเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของรากฐานทางการเงินที่ดีของชีวิต หากศึกษาให้เข้าใจถ่องแท้ถึงกลไกของดอกเบี้ยเงินฝากแล้วจะพบว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ยิ่งเพราะการออมในวิธีที่ถูกต่อนั้นมิได้เป็นเพียงการเก็บเงิน แต่เป็นการเพิ่มพูนรายได้วิธีหนึ่งด้วย ในทางกลับกันคนที่ไม่ได้ให้ความสนใจเรื่องการออมเสียตั้งแต่เนิ่นๆ ก็เปรียบเสมือนปล่อยโอกาสที่น่าเสียดายยิ่ง

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550: ออนไลน์) การออมหมายถึง การกั้นเงินส่วนหนึ่งของรายได้ที่เราไม่ใช้ให้หมดไปกับการบริโภคปัจจุบัน โดยเลือกที่จะนำเงินเก็บไว้ใช้ในอนาคตแทนเป็นการยอมสละเงินที่ต้องใช้จ่ายในปัจจุบัน เพื่อนำเงินจำนวนนี้ไปใช้ในอนาคตแทนโดยแบ่งเงินบางส่วนจากรายได้ เพื่อเก็บสะสมไว้ใช้จ่ายเมื่อยามเกษียณอายุหรือเมื่อยามเกิดเหตุฉุกเฉินเพราะการดำเนินชีวิตประจำวันอาจมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เช่น การตกงาน เจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุหรือภัยพิบัติตามธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าหากไม่มีเงินออมย่อมเกิดปัญหาในการใช้

ชีวิตประจำวันอย่างแน่นอนหรือหลังจากอายุเกษียณ 60 ปีแล้วเราจะมีรายได้จากที่ใดมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตต่อไป

บุญเสริม บุญเจริญผล (2552: ออนไลน์) ให้ความหมายของการออม คือ การเก็บเอาไว้ใช้ในอนาคต เช่น เก็บเงินฝากธนาคารไว้ ซื้อพันธบัตรรัฐบาลเก็บไว้ ซื้อข้าวสารเก็บไว้เพื่อบริโภคในอนาคต ซื้อทองคำเก็บไว้ เก็บวัตถุดิบเอาไว้ใช้ผลิตในอนาคต เหล่านี้เป็นต้น ถ้าเก็บอะไรเอาไว้เพื่อใช้ในอนาคต ก็เรียกว่า การออมทั้งนั้น ผึ้งเก็บน้ำหวานเอาไว้กินในฤดูร้อน ก็เป็นการออมของผึ้ง ฉะนั้นตามความเห็นของผม การออมไม่ใช่การเก็บเงินไว้อย่างเดียว เก็บอะไรก็ได้เพื่อเอาไว้ทำประโยชน์ในอนาคต ก็เป็นการออม

จากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คำว่าประหยัดและการออมนั้นได้รับการจัดให้มีความหมายใกล้เคียงกันมาก ความหมายของการประหยัดจะเน้นตรงการใช้สิ่งของหรือสิ่งอื่นใด โดยใช้น้อยหรือใช้ไปเท่าที่จำเป็นต้องใช้ ส่วนความหมายของการออมจะเน้นตรงการเก็บไว้บางส่วนเพื่อว่าในวันข้างหน้าจะได้นำส่วนนี้มาใช้ได้ ทั้งที่ใช้ให้หมดไปเลยในภาวะปัจจุบันก็ได้

1.2 ประเภทของการออม

ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2530: 4) ได้อธิบายว่า การประหยัดหมายถึง การใช้เงิน เวลา และสิ่งของเครื่องใช้ของตนเองและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด ซึ่งการวิจัยได้จำกัดขอบข่ายการใช้เงินอย่างประหยัดแบ่งออกเป็น

- 1.1 การวางแผนการใช้จ่ายเงิน
- 1.2 การซื้อของที่มีประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด

ในเอกสารชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐานการประหยัดและออมหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542: 2) ได้นิยามคำว่าประหยัดและออมไว้แบ่งออกเป็นดังนี้

การประหยัดและออมหมายถึง การรู้จักออมทรัพย์เงิน เวลา ทรัพยากรทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคมโดยแบ่งการประหยัดออกเป็น 3 ส่วนย่อย คือ

การประหยัดเวลาหมายถึง การที่นักเรียนรู้จักวางแผนใช้เวลาของตนและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ในเรื่องการใช้เวลาเดินทางไปโรงเรียนและเดินทางกลับบ้าน การใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียน ทำแบบฝึกหัดทบทวนบทเรียนและหาความรู้เพิ่มเติม การใช้เวลาในการทำธุรกิจส่วนตัว การใช้เวลานอน การพักผ่อนและทำงานอดิเรก การใช้เวลาในการช่วยเหลืองานบ้านชุมชนและสังคม

การประหยัดเงินหมายถึง การที่นักเรียนรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน ใช้เงินให้เกิดประโยชน์ คุ่มค่ามากที่สุดเหมาะสมกับรายรับและมีการเก็บออมยับยั้งความต้องการของตน อันมีผลทำให้ใช้เงิน อยู่ในขอบเขตที่พอเหมาะพอควร ตัดสินใจใช้เงินโดยคำนึงถึงประโยชน์คุ่มค่า ความจำเป็นของตนเองอย่างรอบคอบ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป

การประหยัดในด้านสิ่งของเครื่องใช้หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักใช้เครื่องใช้สิ่งของเครื่องใช้ ทั้งของตนเองและส่วนรวมให้ได้ประโยชน์คุ่มค่ามากที่สุด รักษาซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง และส่วนรวมให้ใช้งานได้อยู่เสมอ ไม่ใช้จ่ายสิ่งของเครื่องใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นด้วยความเคยชินหรือความสะดวกสบายของตนให้ความร่วมมือในการประหยัดไฟฟ้าและน้ำประปาของส่วนรวม

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2542: 5) กล่าวถึงการประหยัดและการอดออม หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ่มค่าและมีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพพฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่

- วางแผนการเบิกจ่าย จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน
- ดัดแปลงของเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์ดัดแปลงของเหลือใช้ที่มีเพื่อให้นำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีก
- ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ทิ้งขว้าง นำสิ่งที่มีอยู่ไปใช้เท่าที่จำเป็นให้เกิดประโยชน์ในทุกๆ ส่วนและไม่ทิ้งขว้างไปโดยเปล่าประโยชน์
- ดูแลรักษาให้คงสภาพดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ที่มีอยู่ให้คงสภาพสมบูรณ์เพื่อการใช้งานที่ยาวนานสูงสุด

จะเห็นได้ว่าประเภทการออมแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ การประหยัดเงิน การประหยัดเวลา การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้และทรัพยากรธรรมชาติ

1.3 แนวทางการสร้างเสริมการออม

แนวทางการสร้างเสริมการออม เป็นการผสมผสานกันระหว่างความรู้ ความคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยมและความคิดเห็นที่เกิดจากผลการประเมินค่าความสำคัญด้านการประหยัดและอดออม กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นกระบวนการรับรู้ที่มีสถาบันต่างๆ เป็นเครื่องกำหนด เช่น ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน อันประกอบด้วยความสนใจความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้ พฤติกรรมในเรื่องการประหยัด จึงเป็นผลส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้เฉพาะเรื่องซึ่งในปัจจุบันที่ก่อให้เกิดผลในทางความรู้สึก เจตคติ ความเชื่อถือ ค่านิยมและความพร้อมในการปฏิบัติที่จะส่งเสริมให้เกิดการประหยัด (พิมลพรรณ สุทธิวงศ์.2537: 63)

ชาตรี ศิริสวัสดิ์ (2541: 13) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีแนวทางให้เกิดการประหยัดว่า ควรมีลักษณะดังนี้คือ มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายไม่แปรเปลี่ยนไปตามแฟชั่นใช้จ่ายเงินตามจำนวนน้อยของตนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด คิดก่อนใช้จ่ายและจ่ายเท่าที่จำเป็นเสมอ ไม่ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือยแต่มีได้ตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินสมควรแก่เหตุรู้จักใช้ดูแลและบูรณะทรัพย์สินของเครื่องใช้ทั้งของตนและของส่วนรวม มีการวางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบโดยมีสัดส่วนและรู้จักมีความคิดเพิ่มพูนทรัพย์สิน ด้วยการแบ่งเก็บหรือนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีก

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 70-71) กล่าวถึงแนวทางการสร้างเสริมการออมตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าในประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. การใช้จ่ายทรัพย์สินควรใช้เฉพาะเพื่อให้เกิดประโยชน์ตามควรแก่เหตุผลตามลำดับได้แก่ ใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงตนเอง เลี้ยงมารดา บิดา บุตร ภรรยาและบริวารให้เป็นสุข ใช้เลี้ยงเพื่อนฝูงบ้างตามสมควร บำบัดอันตรายที่เกิดจากเหตุการณ์ต่างๆ เช่นเจ็บไข้ มีภัยพิบัติ บริจาคเพื่อการสงเคราะห์ เช่น สงเคราะห์ญาติ ต้อนรับแขก ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย เสียภาษีแก่รัฐ สงเคราะห์แก่สมณะ ชีพราหมณ์

2. รู้จักดำรงวงศ์ตระกูลคือ ต้องแสวงหาวัตถุที่หาย ซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุด รู้จักประมาณในการบริจาค ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรม

3. รู้จักรักษาทรัพย์สินให้มีส่วนพอกพูนเพื่อเป็นการสร้างหลักฐาน ทำให้มีความเป็นอยู่สุขสบาย ไม่เป็นหนี้และสามารถประกอบงานได้อย่างสะดวก

การมีวินัยทางการเงินพร้อมกับการรู้จักจัดสรรเงินเป็นส่วนๆ อย่างเหมาะสมเช่น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายชีวิตประจำวันเพื่อเป็นเงินออม โดยเงินออมอาจแบ่งเป็น ออมเพื่อสภาพคล่อง ออมเพื่อการลงทุนและอาจมีส่วนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ซึ่งถือเป็นวิธีป้องกันเชื้อโรคทางการเงินที่ดีวิธีหนึ่งเพราะจะทำให้ท่านไม่ใช้จ่ายเงินเกินตัวเพื่อของฟุ่มเฟือยและยังมีเงินออมเหลือเก็บอีกด้วย สำหรับการออมเงินนั้น ก็มีหลายวิธีเพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการออมและระดับความเสี่ยงที่ท่านยอมรับได้ โดยเงินออมเพื่อสภาพคล่องนั้นควรพิจารณาถึงการไถ่ถอนเงินมาใช้ได้ทันทีที่และเงินต้นไปสูญหายไป เช่นเงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำระยะสั้น กองทุนรวมประเภทตราสารเงินที่สามารถซื้อขายได้ทุกวันหรือกองทุนตราสารหนี้ที่เปิดซื้อและขายเป็นช่วงเวลา โดยกองทุนเหล่านี้มักมีความเสี่ยงค่อนข้างต่ำซึ่งท่านสามารถพิจารณาได้จากนโยบายการลงทุนของกองทุน ซึ่งมักลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล ตัวเงินคลัง หรือตราสารหนี้ที่ออกโดยสถาบันการเงิน สำหรับเงินออมเพื่อการลงทุนท่านสามารถจัดการได้หลายวิธีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเหมาะสมกับความเสี่ยงที่ท่านยอมรับได้ เช่น การซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อให้เช่า ถ้าท่านต้องการสภาพคล่องและรับความเสี่ยงจากการลงทุนได้ก็อาจเข้าซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เอง หรือลงทุนผ่านกองทุนรวมที่เน้นลงทุนในตราสารทุน หรือกองทุน

ที่มีนโยบายลงทุนผสมระหว่างตราสารทุนและตราสารหนี้หรือกองทุนที่มีนโยบายลงทุนในต่างประเทศจริงๆ แล้วการป้องกันการเกิดโรคภัยต่อสุขภาพทางการเงินของท่านง่ายมาก เพียงแต่จัดการเงินให้อยู่ในความพอดีแบ่งเป็นส่วนๆ ให้แก่ค่าใช้จ่ายที่จำเป็น การออมการลงทุนและค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2542: 50-51) เสนอแนวทางการออมว่า บุคคลควรปฏิบัติ ดังนี้

1. มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
2. มีความพอดีในการบริโภค ละเว้นการฟุ้งเฟ้อที่เกินความสามารถ
3. ใช้ทรัพยากรและเวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
4. คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจ คิดก่อนจ่าย และใช้เท่าที่จำเป็น
5. ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย ตระหนักถึงหนี้ยวงจนเกินไป
6. จัดงานและพิธีต่างๆ โดยใช้เท่าที่จำเป็น
7. เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการเก็บและนำไปทำให้เกิดประโยชน์
8. รู้จักใช้ ดูแลรักษา และบูรณะทรัพย์ ทั้งของตนและของส่วนรวม
9. วางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบ มีสัดส่วนและออมไว้บ้างตามสมควร

วิสิฐ ตันติสุนทร (2549: 124) ให้ข้อคิดแนวทางการสร้างเสริมการออมคือ ควรจัดสรรเงินส่วนหนึ่งจากรายได้มาเป็นเงินออมก่อน จากนั้นนำเงินส่วนที่เหลือมาเป็นค่าใช้จ่าย ส่วนการออมเงินในแต่ละเดือนก็ควรทำอย่างสม่ำเสมอ

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550: ออนไลน์) ได้ให้ข้อแนะนำในการออมเงิน จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความพยายามและความตั้งใจของแต่ละบุคคลถ้าหากตั้งใจและฝึกฝนจนเป็นนิสัยการออมจะประสบความสำเร็จโดยมีข้อแนะนำ ดังนี้

1. ใช้จ่ายอย่างประหยัดการประหยัดคือ การทำสิ่งเล็กน้อยที่สุดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเมื่อจะใช้จ่ายซื้อสินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องคุ้มค่ามากที่สุด
2. การออมเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในครัวเรือน สมาชิกในครัวเรือนควรได้รับการฝึกอบรมให้รู้จักประหยัดกินประหยัดใช้
3. ให้นึกถึงการออมทุกครั้งที่ใช้เงินทุกครั้งที่จะจ่ายเงินออกไปควรคำนึงถึงการใช้จ่ายอย่างประหยัด และทุกครั้งที่จะจ่ายเงินออกไปควรกันเงินออมไว้จำนวนหนึ่งเสมอ
4. ควรแยกบัญชีเงินออมไว้แต่ละธนาคารเพื่อสามารถแยกแยะประเภทเงินออมได้ชัดเจนซึ่งจะทำให้เห็นจำนวนเงินออมเพิ่มขึ้นชัดเจนกว่าการฝากบัญชีเดียวและยังเป็นป้องกันการใช้จ่ายเกินตัว ไม่มีเงินออม

วิเชษฐ ดันติวานิช (2550: ออนไลน์) ให้ความเห็นว่า เหตุผลข้อแรกเลยที่เราควรใส่ใจกับการวางแผนการเงินก็เพราะแนวโน้มมนุษย์เราอายุยืนยาวขึ้น ดังนั้นโอกาสที่จะต้องใช้จ่ายเงินเพื่อดูแลตัวเองในยามชราจึงมีเยอะขึ้น เราจึงควรวางแผนการเงินเพื่อเตรียมเงินเอาไว้ในช่วงชีวิตนั้น

จากแนวทางการสร้างเสริมการออมนั้นพอสรุปได้ว่า บุคคลจะต้องรู้จักการออมทรัพย์สินวางแผนและคิดก่อนที่จะใช้จ่ายเงิน ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคมให้ใช้ได้ยาวนาน

1.4 ผลของการออม

กาญจนา หงษ์ทอง (2550: ออนไลน์) กล่าวว่า ใคร ๆ ก็รู้การ "วางแผนการเงิน" เป็นเรื่องดีต่อสุขภาพทางการเงินแต่เชื่อว่าทุกคนจะลงมือวางแผนการเงินกันอย่างจริงจัง ทั้งที่ในความเป็นจริงมีเหตุผลดี ๆ ร้อยแปดพันประการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้คนเห็นข้อดีของการวางแผนการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550: ออนไลน์) กล่าวถึง การออมเงินเป็นเหตุผลสำคัญในการป้องกันปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ดีที่สุด บุคคลควรมีการออมเงินจำนวนหนึ่งไว้ใช้จ่ายในอนาคตซึ่งไม่จำเป็นออมเงินมากมายแต่ควรเป็นจำนวนเงินที่ทำงานหรือครอบครัวมีไว้เพียงพอ สำหรับแก้ปัญหาทางการเงินได้ การออมเงินมีประโยชน์ได้สรุปเป็นข้อ ๆ ดังนี้

2.1 บุคคลมีเงินจำนวนหนึ่งเก็บไว้ใช้จ่ายซื้อสิ่งของที่ต้องการหรือใช้จ่ายในยามจำเป็นในอนาคต เช่น ใช้จ่ายเมื่อมีเหตุจำเป็นฉุกเฉิน เจ็บป่วยหรือยามชราและหลังเกษียณ

2.2 มีรายได้และผลตอบแทนเพิ่มจากเงินออมเพื่อชดเชยเงินภาวะเพื่อที่เพิ่มขึ้นในอนาคต เช่น เงินปันผลจากการลงทุน ดอกเบี้ยรับจากบัญชีเงินฝาก ผลต่างจากราคาซื้อ-ขายทรัพย์สิน

2.3 มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ครอบครัว โดยนำเงินออมมาซื้อทรัพย์สินขนาดใหญ่ราคาแพงได้โดยไม่เป็นหนี้สินส่วนตัว เช่น ซื้อบ้าน ซื้อรถยนต์

2.4 มีเงินออมไว้สำหรับแผนการที่วางไว้ในอนาคต เช่น เพื่อการศึกษาต่อต่างประเทศ การลงทุนเปิดกิจการทำธุรกิจการเที่ยวรอบโลก ฯลฯ

เรืองวิทย์ นันทากิวัฒน์ (2550: ออนไลน์) กล่าวว่า ปัจจุบันคนเราอายุยืนขึ้นดังนั้นเราจึงต้องใส่ใจกับการวางแผนการเงินและเมื่อต้องใช้ชีวิตในบั้นปลาย หากปราศจากเงินทองมาจุนเจือก็กลายเป็นปัญหาได้อย่างน้อยก็จะได้ไม่เป็นภาระต่อคนอื่น

วนา พูนผล (2550: ออนไลน์) พูดถึง เหตุผลที่คนเราควรวางแผนการเงินว่าจะทำให้เราใช้ชีวิตอย่างไม่สะเปะสะปะเปรียบเหมือนการเดินทางที่มีเข็มทิศไม่ต้องลัดเลี้ยวไปมาให้หลงทางเปล่า ๆ เพราะการวางแผนการเงินก็เหมือนเป็นการอยู่อย่างมีเป้าหมายการวางแผนการเงินก็เหมือนกับการเดินทางนั่นเอง การวางแผนการเงินก็ทำให้เราเดินทางอย่างไม่หลงทางเมื่อรู้ว่าเป้าหมายเราอยู่

ตรงไหนเป็นยังไงเราก็สามารถเดินไปสูเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง ข้อสำคัญผมว่าการวางแผนการเงินทำให้เรารู้จักใช้เงินหรือใช้เงินเป็นไม่ฟุ่มเฟือย

วิวรรณ ธาราหิรัญโชติ (2550: ออนไลน์) ให้ความเห็นถึงหัวข้อนี้ว่า ถ้าไม่ยกลำบากตอนแก่ ต้องลงมือวางแผนทางการเงินซะ เพราะนี่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคนสังคมไทยในปัจจุบันมีความซับซ้อน มีความไม่แน่นอนมากกว่าในอดีตที่เป็นสังคมเกษตรกรรมที่สามารถหากินได้ง่ายหรือหากับราชการก็จะมีสวัสดิการที่ดี แม้จะเกษียณอายุไปแล้วก็ตามแต่ทุกวันนี้มีผู้ใช้แรงงานและทำงานบริษัทเอกชนมากขึ้น ซึ่งค่าแรงและสวัสดิการที่ได้รับอาจไม่เพียงพอข้อสำคัญคือ คนไทยยังมีอายุยืนยาวขึ้นโดยเพศชายมีอายุขัยเฉลี่ย 73 ปีเพศหญิงเฉลี่ย 75 ปี ทำให้ช่วงชีวิตหลังเกษียณยืนยาวมากขึ้น อีกทั้งจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ประชากรสูงวัยในปัจจุบันซึ่งมีสัดส่วนอยู่ที่ 8.2% จะเพิ่มเป็น 15.6% ในอีก 30 ปีข้างหน้า

เห็นได้ว่าผลของการออมจะช่วยนำพาไปสู่ความสมบูรณ์พูนสุขของตนเองและครอบครัว เมื่อนักเรียนรู้จักการใช้จ่ายเงิน จนเกิดเป็นนิสัยเกิดพฤติกรรมการออมขึ้นตั้งแต่เยาว์วัยทำให้มีเงินเก็บสะสมไว้ใช้ในอนาคต

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม

1.5.1 งานวิจัยในประเทศ

ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2530: 42) ทำการศึกษา ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูลจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองโดยใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติหลังการทดลองพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และการใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีการประหยัดสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คมคาย ชินอดม (2534: 56-60) ทำการศึกษาผลการใช้แม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 48 คน สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 24 คน กลุ่มทดลองใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมใช้การสอนปกติ หลังการทดลองพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการประหยัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.01 และการใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดสูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงพยอม ชิตทอง (2535: 39) ทำการศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียนจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 16 คน สุ่มตัวอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองใช้สถานการณ์จำลองกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติหลังจากการทดลองพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รพีพรรณ อักษรชาติวัฒน์ (2539: 59) ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์ดอมินิกกรุงเทพมหานครพบว่า นักเรียนมีการประหยัดมากขึ้น หลังจากได้รับคำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 นั่นคือ การให้คำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมทำให้นักเรียนมีการประหยัดมากขึ้น เป็นกระบวนการช่วยเหลือ ซึ่งเกิดจากสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาในที่นี้คือ ผู้วิจัยและผู้รับคำปรึกษานักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยนักเรียนได้ทราบแนวทางในการปรับปรุงหรือแก้ไขเกี่ยวกับพฤติกรรมประหยัดที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนที่เข้ารับคำปรึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจ และสามารถพิจารณาแนวทางแก้ไขได้ด้วยตนเอง

สุภัทรา เสงวนาณิชย์ (2541: 132) ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ภาวะเรื่องการรับรู้ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2540-2541 และพฤติกรรมประหยัดของบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่าบุตรวัยรุ่นมีพฤติกรรมการประหยัดในระดับปานกลางและบุตรวัยรุ่นที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการประหยัดไม่แตกต่างกัน

เรณูรัชต์ ประสิทธิเกตุ (2542: 49-50) ทำการศึกษา ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการประหยัดมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการประหยัดของนักเรียนได้ทั้งนี้เพราะเมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมลงมือทำกิจกรรมเช่น เล่นเกม แสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในชั้นวิเคราะห์ จากการอภิปรายกลุ่มนักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ทำให้ได้รับความรู้ความคิดเห็นหรือมุมมองของเพื่อน ๆ ซึ่งบางครั้งอาจเป็นสิ่งที่ตนเองไม่เคยคิดมาก่อนและข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ทำให้นักเรียนนำมาประยุกต์ให้เข้ากับตนเองเพื่อพัฒนาการประหยัด

ภัทราพันธ์ หรุ่นรักวิทย์ (2545: 51-55) ทำการศึกษาผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏสวนสุนันทาเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดมากขึ้นหลังจากได้รับการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบ

สตอรี่ไลน์เป็นการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้

กวิณวุฒิ กลั่นไพฑูรย์ (2546: 82) ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของ นักศึกษาปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพัฒนการพระนคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาปริญญาตรีคณะบริหารธุรกิจสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพัฒนการพระนคร ผล วิจัยพบว่า ความสนใจสามารถทำนายพฤติกรรมการออมได้ร้อยละ 45.80 และมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรม การออมที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัด ผู้วิจัยนำความสนใจมาเป็นตัวแปร อิสระในการทำนายในการศึกษาครั้งนี้เป็นปัจจัยหนึ่ง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์พฤติกรรมการประหยัด กับความสนใจของนักเรียน

พุดฉิมพล นิ้มพรวัว (2547: 53-62) ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยา พุทธมณฑลเขตทวีวัฒนากรุงเทพมหานคร จำนวน 320 คนผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ เพศหญิงลักษณะมุ่งอนาคตสัมพันธ์ภาพ ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบ กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ เพศชาย ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาและ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดา มารดา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนลักษณะมุ่งอนาคต

ศุภวิชญ์ จันทิพย์วงษ์ (2548: 99-100) ทำการศึกษา พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาอำเภอกำแพงแสนจังหวัดนครปฐม จำนวน 340 คนโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบ แบ่งชั้นตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามชั้นและเพศ ทราบถึงตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การประหยัด ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง ความสนใจ การคล้อยตามบุคคลใกล้ชิด การคล้อยตาม สื่อมวลชน การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การมี วินัยในตนเอง การคล้อยตามสื่อมวลชน การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนและความสนใจ สามารถร่วมกัน ทำนายพฤติกรรมการประหยัดได้ร้อยละ 55.4 และสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ การ ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

1.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริชาร์ด เค เมสซา (พิรุณ ขำเลิศ. 2529: 51; อ้างอิงจาก Richard K. Meszar 1982: 354) ได้ วิจัยเรื่อง Education and Energy จากการสุ่มแล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่ม

ควบคุม ซึ่งทั้งสองกลุ่มได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการชั่งแบบประหยัดพลังงานจากการดูภาพชุด และฟังเสียงแถบบันทึกเสียงแต่กลุ่มทดลองจะต้องเข้าร่วมอภิปรายเกี่ยวกับการใช้พลังงานอย่างประหยัดอีกเป็นเวลา 45 นาที หลังจากได้การอบรมแล้วผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายหลังการอบรมด้วยภาพชุดและแถบบันทึกเสียงเป็นวิธีการที่จะถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานโดยพิจารณาจากการตอบแทนสูงกว่า

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านการออมและด้านการประหยัดการใช้เงินคือ เพศหญิงจะมีคุณลักษณะสูงกว่าเพศชายแต่ฐานะทางเศรษฐกิจและระดับสติปัญญาจะไม่ใช่ตัวแปรให้มีการออมและการประหยัดในตัวบุคคลแตกต่างกันและสามารถพัฒนาได้โดยการใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ เทคนิคแม่แบบและสถานการณ์จำลอง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการออม

2.1 ความหมายของเจตคติ

คำว่าเจตคติ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม ความหมายของเจตคตินั้นมีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันและยังไม่เป็นที่ยอมรับตรงกันในกลุ่มนักจิตวิทยาหรือในกลุ่มผู้ที่ศึกษาเจตคติดังนั้นแต่ละกลุ่มก็ให้ความหมายไปตามความเชื่อของตน ความหมายเจตคติที่ได้รับการอ้างถึงโดยทั่วไป มีดังนี้

เจตคติเป็นการประมวลความรู้สึกทางด้านอารมณ์ที่มีต่อสิ่งเร้าทางสังคมซึ่งจะแสดงออกใน 2 ลักษณะคือ ในทางสนับสนุนหรือคัดค้าน เจตคติเป็นสภาวะความพร้อมทางจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการตอบสนองของบุคคล ต่อวัตถุและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง (Allport 1954 อ้างจาก Shaw et al.1967: 3)

เจตคติเป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ (Rekeach.1970: 12 อ้างอิงจากประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526: 3)

กู๊ด (Good .1973: 48) ให้ความหมายเจตคติว่า หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับหรือปฏิเสธต่อสถานการณ์ บุคคล หรือสิ่งของ เช่น ความพึงพอใจ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2523: 54) กล่าวว่า เจตคติหมายถึง การเตรียมพร้อมแห่งสภาพจิตใจของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งและเจตคติเป็นอารมณ์ที่มีอยู่ในทุกคนแต่อยู่ในระดับที่ต่างกัน เจตคติเป็นสิ่งที่ผลักดันให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าอันเป็นบุคคล วัตถุ สถานการณ์

ต่างๆ ซึ่งปฏิกิริยาที่แสดงออกนั้นอาจอยู่ในลักษณะพึงพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละคน

เจตคติหมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน.2530: 235)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542: 76) ได้ให้ความหมายเจตคติคือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นที่สม่ำเสมอ

วิไลลักษณ์ ชมภูศรี (2544: 53) กล่าวว่า Attitude เป็นคำที่มีรากศัพท์ภาษาละตินว่า APTUS แปลว่าโน้มเอียง เหมาะสม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 243) ให้ความหมายเจตคติว่า เป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อฝังใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้ นั่นและมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจของเรา ดังนั้นเจตคติจึงเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยง่ายแต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าภายนอก

จากความหมายของเจตคติที่กล่าวไว้หลากหลายสรุปได้ว่า เจตคติเป็นการประมวลความรู้สึกทางด้านอารมณ์ที่มีต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 องค์ประกอบของเจตคติ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542: 76) กล่าวว่า องค์ประกอบในการเกิดเจตคติ 3 ส่วนคือ

1. ส่วนของความเข้าใจ (Cognitive Component)
2. ส่วนของความรู้สึก (Affective Component)
3. ส่วนของพฤติกรรม (Behavior Component)

อดุลย์ จารตุรงค์กุล (2543: 193) กล่าวว่า องค์ประกอบของเจตคติมี 3 ด้านดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกความชอบ เป็นส่วนของเจตคติที่สะท้อนถึงความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ ว่ารู้สึกอย่างไร เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบเกี่ยวกับเจตคติทั้งทางบวกและลบ

2. องค์ประกอบเกี่ยวกับความเข้าใจเป็นส่วนประกอบของเจตคติซึ่งแสดงถึงการรู้จักและความรู้ของบุคคลหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นวิถีทางที่จะรับรู้เรื่องภายนอกกรอบตัวเรา เป็นความเชื่อที่ช่วยสร้างคุณค่าประกอบตามความเชื่อต่าง ๆ

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม เป็นส่วนของเจตคติที่สะท้อนถึงความคาดหวังของพฤติกรรมตลอดจนการปฏิบัติโดยใช้ความเชื่อและความรู้สึกที่มีอยู่เป็นการแสดงความโน้มเอียงที่จะทำ

ธีรฤทธิ เอกะกุล (2549: 8-9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติมีองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ ความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ

2. เจตคติมีสององค์ประกอบ แนวคิดนี้ระบุว่าเจตคติมี 2 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบด้านปัญญาและองค์ประกอบด้านความรู้สึก

3. เจตคติมีสามองค์ประกอบ เจตคติในลักษณะนี้กำหนดไว้ 3 ประการ ประกอบด้วย

3.1 องค์ประกอบด้านปัญญา (Cognitive component) มีส่วนประกอบย่อยคือ ด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิดและความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ (Attitude object)

3.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึก (Affective component) หมายถึง ความรู้สึกชอบ-ไม่ชอบ หรือทำที่ดี-ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ

3.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) หมายถึง แนวโน้มหรือความพร้อมที่บุคคลจะปฏิบัติต่อที่หมายของเจตคติ

จากองค์ประกอบเจตคติสรุปได้ว่า เจตคตินั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบคือ ด้านความคิด ความรู้สึกและด้านพฤติกรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 การวัดเจตคติ

อนาสตาซี (Anastasi.1976: 482-485) กล่าวว่า การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติของลิเคอร์ท (Likert) ในการวัดเจตคติของลิเคอร์ท กำหนดข้อความในแบบสอบถามวัดเจตคติทุกข้อคือ ผลรวมของคะแนนในแบบเจตคติซึ่งลิเคอร์ทกล่าวว่า ผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดย่อมมีโอกาสที่จะตอบข้อความที่สนับสนุนในเรื่องนั้นมาก และโอกาสที่จะเห็นด้วยกับข้อความที่คัดค้านจะมีน้อยคะแนนรวมของทุกข้อจะเป็นเครื่องชี้วัดเจตคติของแต่ละบุคคล การสร้างแบบวัดเจตคติของลิเคอร์ทจะต้องรวบรวมข้อความที่เกี่ยวข้อง ในสิ่งที่ต้องการศึกษาให้มากที่สุด แล้วนำข้อความเหล่านั้นไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาโดยให้เลือกตอบว่า “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” “เห็นด้วย” “ไม่แน่ใจ” “ไม่เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” เพียงอย่างเดียวในข้อความแต่ละข้อ การเปรียบเทียบเจตคติให้เป็นคะแนนข้อความที่สนับสนุน เมื่อตอบว่า “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 5 คะแนน “เห็นด้วย” ให้ 4 คะแนน “ไม่แน่ใจ” ให้ 3 คะแนน “ไม่เห็นด้วย” ให้ 2 คะแนน “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 1 คะแนน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 253) กล่าวว่าในการวัดเจตคตินั้นควรมีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

1. การศึกษาเจตคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวาหรืออย่างน้อยก็เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่จะไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง
2. เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดเจตคติจึงเป็นการวัดทางอ้อม จากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือพฤติกรรมที่มีแบบแผนคงที่
3. การศึกษาเจตคติของบุคคล มิใช่แต่เป็นการศึกษาทิศทางเจตคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อยหรือความเข้มของเจตคติด้วย

สรุปได้ว่า การวัดเจตคติเป็นการศึกษาเจตคติ ในด้านความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มพฤติกรรม โดยใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม มาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert) เป็นวิธีหนึ่งในการประมาณค่า (Rating scale) เป็นการแปรผลเป็นเชิงปริมาณ

2.2 ความหมายของเจตคติการออม

สุขใจ น้ำผุด (2545: 32-35) กล่าวว่า เจตคติในการออมเป็นแนวคิดในการกำหนดเป้าหมายทางการเงินนั้นมีอยู่ 3 ประการ คือ เพื่อเพิ่มพูน เพื่อรักษาไว้และเพื่อกระจายออกไปซึ่งทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างไรก็ตามการกำหนดเป้าหมายทางการเงินนั้น ช่วงเวลาของความจำเป็นหรือความต้องการเงินย่อมมีต่าง ๆ กัน บางครั้งคนเราจำเป็นต้องการเงินช่วงระยะเวลาอันสั้นและบางครั้งคนเราก็ไม่มีความจำเป็นในปัจจุบันแต่สำหรับระยะยาวในอนาคตแล้วมีความจำเป็นแน่นอน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (2544: 1-2) กล่าวถึง เจตคติในการออมเป็นการปลูกฝังความรู้พื้นฐานด้านการเงินให้แก่เยาวชนซึ่งสาระเศรษฐศาสตร์ได้ให้สาระความรู้พื้นฐานด้านการเงินดังกล่าว ประกอบด้วย

1. ความเข้าใจด้านการเงิน (understanding) จะช่วยให้เยาวชนมีแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับเงิน ได้แก่ ธรรมชาติและหน้าที่ของเงิน แนวคิดในการหารายได้และการใช้จ่าย
2. ความสามารถทางการเงิน (competency) จะเป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการการเงินของตน ให้รู้จักใช้อย่างฉลาดและเลือกช่องทางการลงทุนที่เหมาะสมโดยเยาวชนควรมีทักษะที่จะสามารถบอกถึงปัญหาและการแก้ไขปัญหาทางการเงินในชีวิตประจำวันของตนได้ด้วยความมั่นใจ
3. ความรับผิดชอบทางการเงิน (responsibility) จะช่วยให้เยาวชนตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและต่อเนื่องกันทั้งในเชิงบวกและเชิงลบด้านการเงิน และสังคมอันจะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรของชาติด้วยสำนึกในความรับผิดชอบ ทั้งนี้การเรียนรู้ดังกล่าวจะครอบคลุมเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

หลักการในการบริหารความมั่งคั่งส่วนบุคคลทั้งในเรื่อง การบริโภค การออมและการลงทุน รู้จักและเข้าใจข้อดีข้อเสียและรู้จักเลือกใช้และบริหารจัดการแหล่งเงินทุนประเภทต่างๆอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมมีทักษะและเข้าใจในความถนัดความสามารถของตนเอง รวมถึงการแสวงหาโอกาสและใช้โอกาสอย่างเหมาะสม ในงานอาชีพสาขาต่าง ๆ รู้จักการทำมาค้าขายและดำเนินธุรกิจ เข้าใจระบบเศรษฐกิจและธุรกรรมระหว่างประเทศอย่างสังเขป มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมตามความเหมาะสม การจัดการเรียนการสอนในเรื่องเศรษฐกิจและการเงินเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเข้าใจยาก จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการสอนรูปแบบใหม่ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากรู้ด้วยความสนุกอันจะนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง การเรียนโดยใช้กิจกรรมประกอบ (Activities Base) เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ได้รับการพิสูจน์มาแล้วว่ามีความเหมาะสมกับการเรียนการสอน ในเนื้อหาสาระดังกล่าว

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550: ออนไลน์) กล่าวถึง เจตคติการออมเป็นการปรับเปลี่ยนวิธีคิดเกี่ยวกับการออม จากการออมเมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายเปลี่ยนเป็นการออมเงินต้องกันเงินบางส่วนออกจากรายได้ก่อนเหลือเท่าไรจึงนำไปใช้จ่ายและต้องใช้จ่ายอย่างเพียงพอกับเงินที่มีอยู่ คือมีเท่าไรใช้เท่านั้น ไม่ฟุ่มเฟือย โดยทบทวนไตร่ตรองให้ดีทุกครั้งก่อนที่จะจ่ายเงินซื้อสิ่งของตามต้องการให้ถามตัวเองทุกครั้งว่าสิ่งที่ซื้อนั้นจำเป็นสำหรับเรามากน้อยเพียงใดโดยการเริ่มต้น การออมเงินให้เริ่มต้นจากการออมทีละน้อยแล้วค่อยเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับเหมาะสมกับตนเองโดยฝึกฝนให้เกิดเป็นนิสัย

จากความหมายเจตคติการออมสรุปได้ว่า เจตคติการออมหมายถึง ความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มพฤติกรรมการออม เพื่อตัดสินใจต่อเรื่องการออมว่าตนจะมีการออมหรือไม่ออมเพียงใด

2.3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติการออม

ทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) ผู้เสนอทฤษฎี คือ โคลเบอร์ก (Kohlberg) หน่วยนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2542: 113-117) คำว่า เหตุผลเชิงนามธรรมหมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการที่จะเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเหตุผลดังกล่าวนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจดังกล่าว การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบได้ว่า บุคคลผู้ที่มีระดับจริยธรรมในระดับที่แตกต่างกันอาจมีการกระทำคล้ายคลึงกันได้และบุคคลที่มีการกระทำที่เหมือนกันอาจมีเบื้องหลังการกระทำและระดับจริยธรรมต่างกันได้เช่นกัน ทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้พัฒนาต่อจากผลการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเปียเจต์ (PIAGET) โดยเปียเจต์ (PIAGET) ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของคนเป็นกระบวนการ รวม 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรมตั้งแต่เกิดจนอายุ 2 ขวบเป็นขั้นที่เด็กไม่มีความสามารถรับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างละเอียดแต่มีความต้องการทางด้านร่างกาย การกระทำใช้การตัดสินใจจากสภาพการณ์ภายนอก หรือความคิดเห็นของผู้อื่นโดยไม่ได้ใช้ความคิดเห็นของตนเอง ความคิดเห็นของเด็กเกี่ยวกับการกระทำผิดหรือถูก ในช่วงนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่พ่อแม่หรือบุคคลแวดล้อมอนุญาตให้ทำหรือห้ามทำ

2. ขั้นผิดคำสั่งหรือขั้นตีความตามเกณฑ์ช่วงอายุ 2-8 ปี ในขั้นนี้เด็กจะสามารถรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้อื่นเห็นว่ากฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามความคิดเห็นของเด็กในขั้นนี้เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้ว่าเรื่องของจิตใจสำคัญกว่าระเบียบกฎเกณฑ์ที่ผู้ใหญ่วางไว้และใช้การตัดสินใจด้วยความคิดของตนเองเป็นหลัก

3. ขั้นยึดหลักแห่งตนหรือขั้นตีความการกระทำอายุตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป ในขั้นนี้เด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจและตั้งกฎเกณฑ์เป็นของตนเองได้เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านจิตใจมากขึ้น พฤติกรรมของเด็กจะมีผลมาจากพัฒนาการทางด้านจิตใจ

โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้พัฒนารายละเอียดระดับขั้นของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในแนวทฤษฎีของเพียเจต์ (PIAGET) ให้มีรายละเอียดมากขึ้น โดยแบ่งระดับพัฒนาการด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้น คือ

ระดับขั้นที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์หมายถึง ระดับของการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งที่เป็นการประโยชน์ต่อตนเองโดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น แบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อยคือ

ขั้นที่ 1 มุ่งหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ

ขั้นที่ 2 ขั้นเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น เช่นทำเพื่อที่จะได้คำชมหรือได้รางวัล

ระดับขั้นที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์หมายถึง ระดับของการกระทำผู้ทำไปตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยหรือทำตามกฎหมายหรือทำไปตามหลักปฏิบัติกลางๆ ของสังคม มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเราและสามารถแสดงบทบาทได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ขั้นที่ 3 เลือกกระทำตามผู้อื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนและบุคคลในวัยเดียวกันเพราะเด็กในวัยนี้ยังไม่มีความเป็นตัวของตัวเองชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น

ขั้นที่ 4 เลือกกระทำตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมของตน เพราะรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของตนตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์หมายถึง การตัดสินใจข้อขัดแย้งต่างๆ ด้วยการคิดไตร่ตรองหรือชั่งใจโดยตนเองเสียก่อนแล้วจึงตัดสินใจไปตามแต่ที่จะเห็นว่าความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากันแบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อยคือ

ขั้นที่ 5 เป็นขั้นที่เลือกกระทำเพราะเห็นว่าการกระทำนั้นไม่ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น โดยเห็นความสำคัญของคนหมู่มากเป็นขั้นที่บุคคลสามารถควบคุมและบังคับตนเองได้

ขั้นที่ 6 เป็นขั้นสูงสุด โดยบุคคลที่พัฒนาตนเองจนมีเหตุผลทางจริยธรรมสูงถึงขั้นนี้สามารถนำเอาความรู้สึกลึกที่อยู่เหนือกฎเกณฑ์ในสังคมของตนมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกการกระทำของตน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสงบสุขของสังคมส่วนรวม

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) มีดังนี้

1. พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ทั้ง 6 ขั้นตอนนี้จะต้องเกิดขึ้นตามลำดับ คือ พัฒนาการจากขั้นที่ 1 เรื่อย ๆ ไปจนถึงขั้นที่ 6 ไม่มีการข้ามขั้นไม่มีการย้อนขั้นและไม่มีการเร่งขั้น

2. จริยธรรมแต่ละขั้นเป็นผลของการไตร่ตรอง ในการคิดไตร่ตรองจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่นำมาพิจารณาส่วนหนึ่งเป็นความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และอีกส่วนหนึ่งเป็นความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ทางสังคมที่รับเข้ามาใหม่ โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้มาจากการฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่สูงกว่าระดับพัฒนาการของตนหนึ่งขั้นหากข้อมูลต่างๆ เหล่านี้มีความขัดแย้งไม่ลงรอยกันจะเกิดความรู้สึกที่ไม่สมดุลขึ้นในตัวบุคคลนั้นและหันทางปรับตนเองโดยการสำรวจและจัดระเบียบความคิดความเข้าใจของตนใหม่ มีการจำแนกประเด็นปัญหาต่างๆ ให้มีความชัดเจนและละเอียดมากขึ้น มีการบูรณะประเด็นต่างๆ เข้าด้วยกันเป็นการเข้าใจใหม่ที่สามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้นความเข้าใจใหม่ เกิดจากการจัดระเบียบทางความคิดเป็นโครงสร้างความคิดใหม่แตกต่างจากเดิมกระบวนการจำแนกและบูรณาการจึงเป็นกลไกของพัฒนาการทางจริยธรรม ผลของกระบวนการนี้ทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ขึ้นมาแทนที่ความเข้าใจเก่าทำให้เกิดจริยธรรมใหม่ จริยธรรมใหม่นี้จัดอยู่ในขั้นสูงกว่าจริยธรรมเก่าและแตกต่างจากจริยธรรมเก่าในเชิงคุณภาพอย่างสิ้นเชิง

นักจิตวิทยาากล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กส่วนใหญ่เกิดจากการทำตามแบบที่ผู้อื่นทำ ดังนั้น การจะเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ให้กับเด็ก จึงควรให้เด็กเห็นตัวอย่างพฤติกรรมทั้งที่ดีและไม่ดีแล้วให้เด็กรู้จักคิดพิจารณาอย่างมีเหตุผลที่จะเลียนแบบตาม ซึ่งทฤษฎีแบนดูราได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยการเลียนแบบว่า การเลียนแบบเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยประสบการณ์จากการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบอันเป็นผลให้เกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ได้ ทำให้ไม่ต้องลองผิดลองถูกและมีบทบาทสำคัญมากในการเรียนรู้ของมนุษย์ (Bandura.1997: 22) และเป็นวิธีการเรียนรู้แบบพื้นฐานที่จะให้ประโยชน์กว้างขวางและมีข้อดีอยู่หลายประการ คือช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้โมโนทัศน์ที่ซับซ้อนได้ดีและเร็วกว่า

ผลจากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับแม่แบบ ชี้ให้เห็นว่า แม่แบบเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กเกิดการออมได้ ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้จากแม่แบบจะเกิดขึ้นได้ต้องผ่านกระบวนการที่สำคัญ 4 อย่าง คือ ความสนใจ กระบวนการจำ การแสดงออก การจูงใจ

2.4 วิธีการสร้างเสริมเจตคติการออม

กรมวิชาการ (2542: 11) วิธีการปลูกฝังเจตคติการออมของนักเรียนสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ดังนี้

- แบ่งทรัพย์สินออกเป็นสัดส่วน ใช้จ่ายตามสัดส่วนให้พอดี
- เลือกซื้อหาสิ่งของหรือเครื่องใช้ตามควรแก่ฐานะ
- งดการใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่าง ๆ
- ไม่เที่ยวเตร่ในสถานที่เร่ร่อนต่าง ๆ
- ละทิ้งค่านิยมที่ไม่ดี เช่น ใช้ของราคาแพง ๆ การนิยมใช้ของมาจากต่างประเทศและ

ของฟุ่มเฟือยต่างๆ

สุขใจ น้ำผุด (2545: 10-11) ได้ให้ข้อคิดสร้างเสริมเจตคติการออมไว้ว่า

- 1.1 เวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการบริหารการเงิน ควรใช้เวลาให้น้อยที่สุด
- 1.2 การจัดการวางแผนการเงินควรมีการยืดหยุ่นได้
- 1.3 ควรตรวจสอบการวางแผนอยู่เสมอเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ
- 1.4 การซื้อสินค้าราคาแพงแล้วได้คุณภาพดีจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายในระยะยาวต่ำกว่าซื้อของราคาถูก แต่ได้สินค้าคุณภาพต่ำ
- 1.5 ควรหลีกเลี่ยงการเป็นหนี้โดยไม่จำเป็น
- 1.6 พยายามเสียค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด แต่ให้ได้ประโยชน์มาก
- 1.7 พยายามวางแผนการเงินและบริหารการเงินที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์สูงสุด
- 1.8 ควรปรับปรุงงานอดิเรกที่ทำอยู่ให้มีผลประโยชน์เกิดขึ้น อันเป็นการใช้เวลาว่างได้

อย่างมีคุณค่า

- 1.9 ใช้ประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์เพิ่มพูน
- 1.10 อย่าลืมนวาระยะเวลาเป็นสิ่งสำคัญ ควรวางแผนการใช้จ่ายเงินต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับ

เวลาเสมอ

กรุณา อักษรารุช (2547: 1) ได้กล่าวถึง แนวทางการสร้างเสริมเจตคติการออมเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเงินที่ต้องปลูกฝังให้กับนักเรียนตั้งแต่เยาว์วัย ควรจะครอบคลุมในเรื่องสำคัญ ได้แก่

1. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเงินนักเรียนควรรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของเงิน ในระบบเศรษฐกิจรู้จักและเข้าใจทางเลือกต่าง ๆ เช่น เงินสด บัตรเครดิต บัตรเดบิต สินเชื่อ ฯลฯ เพื่อให้สามารถตัดสินใจทางการเงินทุกเรื่องในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม เป็นการปูพื้นฐานที่ดีสำหรับชีวิตอนาคต

2. ความสามารถด้านการเงินมีความสามารถที่จะใช้ความรู้ความเข้าใจทางการเงินในชีวิตประจำวันอย่างรอบรู้และเฉลียวฉลาดแก้ปัญหาได้ รู้จักลำดับความสำคัญและบริหารการเงินอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ความรับผิดชอบทางการเงินมีความรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายการบริหารทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างเหมาะสมคุ้มค่ามีจริยธรรมรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ เข้าใจผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

4. การบริหารและการจัดการการเงิน รู้จักการจัดทรัพยากรอย่างเหมาะสมเช่น การใช้จ่าย การออม การลงทุน ล้วนต้องมีการวิเคราะห์ถ่วงชั่งรอบรอบเปรียบเทียบและเข้าใจถึงผลกระทบผลตอบแทนของทุกทางเลือกให้เหมาะสมกับสถานการณ์พื้นฐานและสถานะของแต่ละบุคคลในแต่ละโอกาส

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550: ออนไลน์) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้รู้ว่าจะเก็บออมเงินเพื่ออะไร จำนวนเท่าไร ใช้เวลานานแค่ไหนซึ่งเป้าหมายออมเงินแตกต่างกันดังนี้

- ออมเงินเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น
- ออมเงินเพื่อการจัดงานแต่งงาน
- ออมเงินเพื่อสร้างบ้านและตกแต่งบ้าน
- ออมเงินเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัวหรือตนเอง เช่น ซื้อรถยนต์

คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

- เก็บออมเงินเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เช่น ยามว่างงาน ค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซมบ้าน ค่าซ่อมแซมรถยนต์ เป็นต้น

- เก็บออมเงินเพื่อซื้อประกันชีวิตและประกันภัย

- เก็บออมเงินเพื่อลงทุนในหลักทรัพย์ เพื่อหาประโยชน์จากเงินออมให้ดอกเบี้ย เช่น ซื้อตั๋วเงินคลัง รัฐบาล การซื้อสลากออมสิน การซื้อพันธบัตรรัฐบาล การซื้อหุ้นสามัญในบริษัทต่าง ๆ เป็นต้น

การออมเงินเป็นเรื่องที่ทำได้ยากมาก เพราะการใช้จ่ายเงินตามความพอใจของตนเพื่อหาความสุขในปัจจุบันให้แก่ตนเองนั้นง่ายกว่าการประหยัดเงินเพื่อให้เหลือเก็บออม นั่นเป็นเพราะการไม่มี "วินัยในการออม" ซึ่งการไม่มีวินัยในการออมถือว่าเป็นอุปสรรคสำคัญในการออมเงินอย่างยิ่ง เนื่องจากวินัย (Discipline) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากตัวเราเองซึ่งถูกปลูกฝังมาเรื่อยๆ จนเกิดเป็นนิสัยและ

ไม่ได้เกี่ยวข้องกับคนอื่นเลย การออมเงินควรเริ่มตั้งแต่เด็ยนี้เพราะถ้าไม่เริ่มต้นการออมเงินจะมีความยุ่งยากมากและลำบากเมื่อถึงวัยชราหรือเมื่อได้รับความเจ็บป่วยหรือตงงานสิ่งสำคัญในการออมคือต้องตระหนักว่า การออมเงินไม่ใช่สิ่งที่กระทำเมื่อเงินเหลือใช้หากแต่เป็นการกันเงินส่วนหนึ่งเป็นเงินออมออกมาจากรายได้ก่อนแล้วนำเงินส่วนที่เหลือไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวันหากคิดว่ารอให้มีเงินเหลือใช้ก่อนจึงออมเงินแล้วละก็อาจต้องทนรอนานหรืออาจจะไม่ได้ออมเงินเลยได้ ดังนั้นควรฝึกวินัยการออมเงินให้เป็นนิสัยคือต้องทำทุกวันให้เป็นกิจวัตรประจำวันได้เท่าไรยิ่งดีกับตัวเราเท่านั้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย.ออนไลน์: 2550)

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า วิธีการเสริมสร้างเจตคติการออมเป็นความสามารถในการบริหารและจัดการการเงินของตนได้อย่างเหมาะสม โดยเริ่มจากการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการออม

ณัฐรุณี ศรีกัตัญญ (2540: 153) กล่าวว่า จากสภาพและพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่ฟุ่มเฟือยมีผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียนวัยรุ่นโดยตรงในเรื่องการศึกษาและสุขภาพกล่าวคือ นักเรียนวัยรุ่นไม่สนใจการเรียนชอบหนีเที่ยวตามห้างสรรพสินค้า สถานบันเทิง ร้านอินเทอร์เน็ต เทียวกลางคืน กลับบ้านดึกทำให้ผลการเรียนต่ำลงและในกลุ่มวัยรุ่นจะมีการดื่มเหล้าและใช้สารเสพติด ทำให้สุขภาพทรุดโทรม นอกจากนี้แล้วยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัวและสังคมอีก จากค่านิยมในการบริโภคเช่นนี้เกิดจากการแข่งขันในทางที่ผิด อดมั่งอวดมี ด้วยการใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายที่มีราคาแพงและนิยมคล้ายตามกลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน นักเรียนวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะดีก็กระทำโดยไม่เดือดร้อนมากนักแต่ถ้าอยู่ในครอบครัวฐานะไม่ดีก็จำเป็นต้องพึ่งตนเองและจะทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มา ซึ่งสิ่งที่ตนเองหมายปอง สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มนี้หาทางออกโดยการหางานพิเศษทำเช่น การลักขโมย ตลอดจนนำไปสู่การขายบริการทางเพศ

ประยูรศรี มณีสร (2540: 151) กล่าวว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันหากสื่อมวลชนทุกฝ่ายหันมาเน้นโฆษณาประชาสัมพันธ์รณรงค์ในเรื่องการประหยัดการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ก็จะมีผลทำให้นักเรียนวัยรุ่นเกิดการคล้ายตามและส่งผลให้เกิดความตระหนักในการใช้จ่ายเงิน สิ่งของเครื่องใช้และทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างถูกต้อง ทำให้เกิดพฤติกรรมอย่างประหยัดตามสื่อมวลชนนั้น นอกจากนี้ปัจจัยที่กล่าวมาแล้วนั้นยังมีปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมอย่างประหยัดคือ การสนับสนุนทางสังคม อันได้แก่ ครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งครอบครัวจะเป็นสถาบันแรกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กนักเรียน การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและจากโรงเรียนนั้นไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือ พัฒนา ส่งเสริม การดูแลเอาใจใส่การเป็นแบบอย่างที่ดี การอบรมสั่ง

สอนและการให้คำปรึกษาแนะนำให้นักเรียนรู้จักการใช้จ่ายอย่างประหยัดแล้วแต่เป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนวัยรุ่นเกิดพฤติกรรมการประหยัดได้ ส่วนโรงเรียนนั้นเป็นสถาบันรองมาจากครอบครัวเด็กใช้ชีวิตไปโรงเรียนวันละประมาณ 5 ชั่วโมง ในระยะนี้เด็กมีสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะล้อมรอบตัวเด็กซึ่งมีอิทธิพลและบทบาทต่อการพัฒนาการของเด็ก โรงเรียนมีส่วนเสริมสร้างในด้านบุคลิกภาพพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมให้แก่เด็ก

จากการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า การเสริมสร้างเจตคติการออมเป็นความคิดเห็น ความรู้สึก ค่านิยมและแนวโน้มพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อเรื่องการออมส่งผลให้นักเรียนเป็นเยาวชนที่มีการออมเงินเพื่อความมั่นคงของชีวิต

2.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมพฤติกรรม

2.6.1 ความหมายของพฤติกรรม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536: 10) กล่าวว่า การปรับพฤติกรรมหมายถึง การประยุกต์หลักพฤติกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีประสมประสานกันเพื่อปรับ เปลี่ยน พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2537: 22) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือกิจกรรมทางกาย ทางวาจาและทางใจที่มนุษย์แสดงออกมาที่สามารถสังเกตหรือวัดได้

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2549: 3) กล่าวว่า การปรับพฤติกรรม หมายถึง การนำเอาหลักแห่งพฤติกรรม (Behavior principles) มาประยุกต์ใช้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสมขึ้น

กล่าวโดยสรุป ความหมายของพฤติกรรมคือ พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือกิจกรรมที่แสดงออกมาสามารถลอกเลียนแบบได้ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยการนำเอาหลักแห่งพฤติกรรมมาใช้

2.6.2 การสร้างเสริมพฤติกรรม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536: 149-176) กล่าวว่า ในการประยุกต์หลักพฤติกรรมเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะต่างๆ ดังนี้

- 1) การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย (Behavior goals) ต้องกำหนดให้ชัดเจนและเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและวัดได้
- 2) การเลือกพฤติกรรมเป้าหมาย ควรเลือกพฤติกรรมที่มีความสำคัญที่สุด

3) การกำหนดทิศทางของการปรับพฤติกรรม ควรชัดเจน เช่น เพื่อลดความถี่หรือสร้างพฤติกรรมใหม่

4) การกำหนดสถานที่ที่จะดำเนินการปรับ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการปรับ พฤติกรรมเป้าหมายนั้นว่า ควรเกิดที่ใด เช่น ห้องสมุด โรงอาหาร

5) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่ปรับพฤติกรรมเข้าใจถึงลักษณะของพฤติกรรมเป้าหมายได้ชัดเจนและถูกต้อง ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการเลือกวิธีในการปรับพฤติกรรม

6) การเลือกเทคนิคหรือวิธีปรับพฤติกรรม ควรเลือกให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการปรับพฤติกรรมเป้าหมาย อาจใช้เทคนิควิธีเดียวหรือหลายเทคนิคประสมกัน

7) การเลือกเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม เช่น แรงเสริมทางสังคม แบบทดสอบ เบี้ยอรรถกร ตัวแบบ

8) การทดลอง ต้องเลือกให้สอดคล้องกับพฤติกรรมเป้าหมายมาใช้ในสภาพการณ์จริง เพื่อศึกษาว่าพฤติกรรมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เป็นไปตามจุดประสงค์ของการปรับพฤติกรรมเป้าหมายหรือไม่ องค์ประกอบของการทดลองนั้นประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของการทดลอง ตัวแปร

9) การถอดถอนแรงเสริม เมื่อปรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามความมุ่งหมายแล้ว ผู้ทดลองควรค่อยๆ ถอดถอนแรงเสริมเพื่อมิให้กระทบกระเทือนต่อการเกิดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้ว จึงควรทดแทนแรงเสริมตามธรรมชาติ เช่น แรงเสริมทางสังคม

10) การติดตามผลเพื่อให้ทราบว่าพฤติกรรมที่ปรับนั้นเปลี่ยนไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ หากมีข้อบกพร่องก็ควรปรับจนกว่าพฤติกรรมนั้นจะเกิดสม่ำเสมอต่อไป

11) การรักษาพฤติกรรมที่ได้ปรับแล้วให้คงอยู่ต่อไป มีองค์ประกอบต่างๆ คือ วิธีให้การเสริมแรง การควบคุมตนเอง สภาพแวดล้อม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537: 24) ได้อธิบายว่าการพัฒนาพฤติกรรมหมายถึง การเปลี่ยน การสร้าง การทะนุถนอมหรือการยุติเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์และระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

1) การเปลี่ยนพฤติกรรม การเปลี่ยนพฤติกรรมในบ้านหรือโรงเรียนหมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางบวก การเปลี่ยนพฤติกรรมทางลบก็อาจเกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยภายในตัวเด็กเช่น ความโลภ โกรธ หลงและจากปัจจัยภายนอกเช่น เพื่อน แงศที่เด็กสังกัดอยู่

2) การสร้างพฤติกรรม เป็นการทำให้พฤติกรรมที่ยังไม่มีในเด็กคนนั้นให้เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมใหม่ เช่น อ้อยไม่เคยกล่าวคำว่า “ขอโทษ” เลย เมื่อทำให้คนอื่นเดือดร้อนรำคาญ ครูก็ช่วยสอนให้อ้อยรู้จักโทษ แสดงว่าพฤติกรรมใหม่ทางวาจาได้เกิดขึ้นแล้ว

3) การทะนุถนอมพฤติกรรม เป็นการรักษาพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้คงอยู่หรือแข็งแกร่งขึ้นทั้งที่เป็นพฤติกรรมที่มีอยู่เดิมและพฤติกรรมที่สร้างขึ้นใหม่

4) การยุติพฤติกรรม เป็นการระงับปราบปรามพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้หยุดชะงักมิให้เจริญงอกงาม

กล่าวได้ว่า การสร้างเสริมพฤติกรรม หมายถึง เป็นการทำให้พฤติกรรมที่ยังไม่มีในตัวเด็กคนนั้นให้เกิดมีขึ้นเป็นพฤติกรรมใหม่

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

3.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมกลุ่มได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน ดังนี้

โอห์เซน (Ohlsen.1970: 6-7) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มเป็น 2 ประการดังนี้

1. กิจกรรมกลุ่มที่ผู้นำเป็นผู้ให้รายละเอียดต่างๆ แก่สมาชิกกลุ่มเพื่อให้สมาชิกบรรลุถึงความมุ่งหมายต่างๆ ของกลุ่ม โดยทั่วไปผู้นำกลุ่มประเภทนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาอาชีพและสังคม แล้วส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลที่ได้รับอภิปรายเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนเองเช่น การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศหรือกิจกรรมต่างๆที่ได้จัดในชั่วโมงเป็นต้น ครูเป็นผู้นำดำเนินการวางแผนให้กับสมาชิกเป็นต้น

2. กิจกรรมต่างๆที่สมาชิกเป็นผู้ดำเนินการคือ ได้วางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปรายในเรื่องต่างๆ ที่นักเรียนสนใจหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นต้น

ประนอม เดชชัย (2531: 100-101) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มหมายถึง กิจกรรมต่างๆที่ดำเนินโดยกลุ่มทำเป็นกลุ่ม กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยฝึกประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้นเช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคมฝึกให้ผู้เรียนยอมรับมติของกลุ่มเพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของผู้เรียน

ฐิติพร คล้ายพันธ์ (2538: 29) ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เป็นวิธีจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ร่วมกัน อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้และจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2545: 124) กล่าวว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความรู้ จากการลงมือร่วมกันปฏิบัติเป็นกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนและสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็มีอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 6) ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยวิธีการดังกล่าวนี้ ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาด้านตัวบุคคลทุกคน

ชาญญา บัวประเสริฐ (2546: 9) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มหมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการของสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม โดยรวมประสบการณ์ของกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาด้านส่วนบุคคลและกลุ่มก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายนอกจากนี้การทำกิจกรรมกลุ่มยังจะต้องเกี่ยวข้องกับการรู้เรื่องความต้องการของบุคคลอื่นและทักษะในการแสดงออกถึงความเข้าใจดังกล่าวในการสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่นซึ่งทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการจัดแต่ละครั้งด้วย

นรารัตน์ กิจเจริญ (2547: 11) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มหมายถึง วิธีการหนึ่งที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมกันวางแผนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เกิดการปฏิสัมพันธ์มีกร่วมมือกันแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้รับการพัฒนาทัศนคติพฤติกรรมของบุคคลมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549: 3) กล่าวว่า การที่บุคคลมารวมกันเพื่อศึกษาประสบการณ์ของกลุ่มหลายๆ ฝ่าย ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำ ความคิด ฝึกปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมีการศึกษาจากประสบการณ์ โดยผู้ศึกษาจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึง วิธีการหนึ่งจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรงก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง

3.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

เบนเนทท์ (ชาญญา บัวประเสริฐ.2546: 9-10; อ้างอิงจาก Bennett.1963: 8-9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่ม ได้ดังนี้

1. เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้ทางการศึกษา อาชีพ สังคมและส่วนตัวจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเช่น การปฐมนิเทศนักเรียนที่เข้าใหม่ การศึกษากลุ่มเรื่องชีวิตการทำงานและปัญหาการปรับตัวต่ออาชีพ การได้มีโอกาสศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นกลุ่มจะช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้

2. ก่อให้เกิดการบำบัดรักษาจากการที่ได้มีโอกาสปลดปล่อยความตึงเครียดทางอารมณ์ทำให้เข้าใจและได้ข้อคิดในปัญหาต่าง ๆ ของบุคคลมากขึ้น รวมทั้งศึกษาปัญหาที่คล้ายคลึงกันในบรรยากาศที่โอนอ่อนผ่อนตามและนำมาปรับปรุงบุคลิกภาพและวิถีทางชีวิตของคนกลุ่มเปิดโอกาสให้บุคคลวินิจฉัยตนเองและผู้อื่น

3. ช่วยให้ผู้บุคคลบรรลุจุดมุ่งหมายของการแนะแนวอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ช่วยให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลังและลักษณะทั่ว ๆ ไปของปัญหา

บัทตัน (ชัญญา บัวประเสริฐ, 2546: 10; อ้างอิงจาก Button, 1974: 1-2) ยังกล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่จัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนาโดยเฉพาะทักษะด้านสังคมและด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการสร้างโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและช่วยบุคคลแต่ละคนให้ทำงานสู่จุดมุ่งหมาย

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 149-150) กล่าวถึง ความมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองได้อย่างถูกต้องโดยปกติทั่วไปอาจจะคิดว่าตนเองมีความเข้าใจในตนเอง ไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นชี้แจงว่าตนเป็นคนอย่างไรในทางจิตวิทยาแล้วมนุษย์ย่อมเข้าใจตนเองแต่บางด้านอาจจะไม่เข้าใจตนเองผิดพลาดได้ทั้งนี้เพราะว่าแต่ละคนมีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมโดยใช้กลวิธีอันแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้กิจกรรมก็อาจช่วยมนุษย์ได้โดยเป็นกระจกเงาสะท้อนให้เห็นภาพของตนเองทุก ๆ ด้าน

2. เพื่อสร้างความเข้าใจในบุคคลอื่นมนุษย์มีความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งก็คือความเข้าใจในสมาชิกของกลุ่มความเข้าใจในบุคคลอื่นจะทำให้เกิดการยอมรับพฤติกรรมที่บุคคลออกมา ดังนั้นในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันของสมาชิกจะเปิดโอกาสให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ลักษณะต่างๆ ของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

3. เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก ซึ่งนอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก และประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนแล้ว สิ่งที่สำคัญมีความหมายต่อความสำเร็จของกลุ่ม คือ ความร่วมมือซึ่งถ้าขาดความร่วมมือที่ดีจะทำให้การทำงาน ของกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นในการทำกิจกรรมกลุ่มจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่สมาชิกกลุ่มให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นกิจกรรมแขนงหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในเรื่องของกลุ่มในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก

3.3 ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม

ทิสนา แคมมณี (2545: 146-147) กล่าวว่า การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มมีลักษณะเฉพาะ บางประการการเตรียมการจึงต้องคำนึงถึงลักษณะดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้การจัดกิจกรรมไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง โดยกำหนดเป็น 2 ลักษณะคือ จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ ซึ่งลักษณะเฉพาะนี้นิยมเขียนในเชิงพฤติกรรม (Behavior or performance objective) และยังแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Cognitive domain) ด้านทักษะ (Psychomotor) และด้านเจตคติ (Affective domain) ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และจุดมุ่งหมาย การกำหนดเช่นนี้จะทำให้เกิดความสะดวกและชัดเจนในการจัดกิจกรรมและการประเมิน

2. การกำหนดเนื้อหาหรือความคิดรวบยอด เพื่อให้เข้าใจชัดเจนเป็นหลักในการออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้เรียน

3. การกำหนดกิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้สำหรับผู้เรียน การจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง ดังกล่าวสามารถใช้กระบวนการเป็นขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นนำ คือ การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน เช่น การเตรียมความรู้และจัดบรรยากาศที่เหมาะสม

3.2 ขั้นกิจกรรม คือ การให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมที่เตรียมไว้ให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบเพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่จะนำมาวิเคราะห์หรืออภิปรายให้เกิดการเรียนรู้

3.3 ขั้นอภิปราย คือ การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

3.4 ขั้นสรุปและนำไปใช้ คือ เป็นการรวบรวมความคิดเห็นและข้อมูลต่างๆ จากขั้นกิจกรรมและอภิปรายมาประสานกันจนได้ข้อสรุปที่ชัดเจนรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

4. การประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้ว จำเป็นต้องประเมินผลเพื่อดูว่าได้บรรลุ จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 27-28) ได้กล่าวถึง ระยะเวลาของกลุ่มว่าพฤติกรรมที่สมาชิก แสดงออกตอนเริ่มเข้ากลุ่มอาจแตกต่างจากภายหลังที่ได้รับเข้ากลุ่มเป็นเวลานานแล้ว ทั้งนี้เพราะว่า การที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์ขึ้นจะต้องอาศัยเวลาในการพัฒนา กลุ่ม ดังนั้นมักจะพบว่ากลุ่ม จะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะคือ ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขันและมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง (individually centered, competitive phase) ระยะของความขัดแย้งและความคับข้องใจ (frustration

and conflict phase) ระยะเวลาที่มีความสามัคคี (group harmony phase) และระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง (Group centered productive phase)

ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้ตามกระบวนการกลุ่มที่จะส่งผลให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ค้นพบสิ่งที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงและสรุปเป็นกฎเกณฑ์ที่นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ออตตาเวย์ (Ottaway.1966: 7) กล่าวว่า กลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มควรมีขนาดเล็กเพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระทั่วถึงกัน โดยสมาชิกไม่ต้องใช้เสียงดังมากนัก ทุกคนในกลุ่มก็จะได้ยินอย่างทั่วถึง ดังนั้นกลุ่มจึงควรมีขนาดอย่างมาก 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมิฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9-12 คน จึงทำให้การทำกิจกรรมกลุ่มบังเกิดผลดีที่สุด

เติงตัน (ชัญญา บัวประเสริฐ. 2546: 11; อ้างอิงจาก Dieghton.1971: 225) มีความเห็นว่า สมาชิกกลุ่มควรมีขนาดประมาณ 12-15 คนกลุ่มไม่ควรเล็กกว่านี้เพราะจะทำให้สิ้นเปลือง แต่ถ้าใหญ่กว่านี้ก็ไม่เหมาะเพราะจะทำให้สมาชิกขาดโอกาสมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

วัตสันและแฮร์ (นิธิวรรณ เชาววินิ.2546: 11;อ้างอิงจาก Watsan; & Hair.1973:135) กล่าวว่า กลุ่มที่ใช้จัดกิจกรรมกลุ่มควรมีขนาดไม่ใหญ่นักและควรมีจำนวน 5 คนเป็นอย่างน้อยแต่บางครั้งก็อาจกำหนดใหม่จำนวน 12-15 คนก็ได้เพื่อให้มีขนาดเหมาะสมถ้ากลุ่มขนาดใหญ่เกินไป โอกาสที่สมาชิกจะมีส่วนร่วมจะลดน้อยลงอาจทำให้กลุ่มแตกแยกง่ายขึ้น

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 110-111) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มอาจจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วย ในกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไป ความจำเป็นสมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน บางคนคาดหวังว่าจะได้รับผิดชอบทั้งหมดในขณะที่คนอื่นรู้สึกคับข้องใจที่ไม่มีงานทำไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองอยู่ขนาดของกลุ่มจึงไม่ควรเกิน 15 คน จะใหญ่เท่าใดย่อมขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่มและระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่ม

ชัญญา บัวประเสริฐ (2546: 12) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มควรมีสมาชิกของกลุ่มตั้งแต่ 5-10 คน และมากที่สุดไม่ควรเกิน 15 คนจึงจะเหมาะสมที่สุด เพราะถ้าหากสมาชิกจะได้มีส่วนร่วมในการทำงาน ทุกคนสมาชิกจะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันช่วยเหลือกันและรับฟังปัญหาซึ่งกันและกันจะส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์อันดีภายในกลุ่มรวมถึงการที่สมาชิกจะได้แสดงความสามารถของตนได้เต็มที่

สุวิภา ภาคย์อัฐ (2547: 19) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้การทำกิจกรรมเกิดผลดีควรมีขนาด 5-15 คน เพื่อที่สมาชิกจะได้มีโอกาสแสดงออกได้อย่างทั่วถึง มีงานทำในกลุ่มมีโอกาสใช้ทักษะของตนอย่างทั่วถึงกันและสามารถยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็น สถานการณ์และสาเหตุอื่น

จากการศึกษาขนาดของกลุ่มพบว่า ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่ควรใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่มควรมีจำนวนสมาชิก 10-15 คน ซึ่งจะทำให้การแสดงออกทางความคิด การมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นไปอย่างเต็มที่

3.5 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ทรอทเซอร์ (Trotzer. 1999: 67) ให้ความเห็นว่า ในการกำหนดระยะเวลาและความถี่ของการเข้ากลุ่มนั้น หากจัดทำกับสถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาถึงการจัดเวลาเรียนของสถานศึกษานั้นด้วยเช่น ในโรงเรียนจัดเวลาเป็นคาบละ 50 นาทีเป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดได้ว่า ควรใช้เวลาในการเข้ากลุ่มนานเท่าใดสำหรับจำนวนครั้งไม่ควรต่ำกว่า 8 ครั้ง

แพทเทอร์สัน (Patterson. 2000: 98) กล่าวว่า การให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยอาจจะจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ช่วงเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง เพราะเด็กอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้

สุวิภา ภาคย์อัฐ (2547: 20) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2-3 ครั้งๆ ละ 50 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรณีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมากน้อยเพียงใด

จากการศึกษาเวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มควรจัดครั้งละ 40-50 นาทีและจัด 12 ครั้ง ในแต่ละสัปดาห์ควรจัดไม่เกิน 3 ครั้ง มิฉะนั้นอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาทีใช้เวลา 4 สัปดาห์

3.6 ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

โรเจอร์ (Rogers.1970: 121-122) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาวิจัยของกิบบ์ (Gibb) ที่พบว่า การเข้าร่วมกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่าง ๆ ของตนเองมีการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจตนเอง การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเองมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อ

ตนเองและผู้อื่น หมายความว่า บุคคลยอมรับตนเองพัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเองเข้าใจตนเองและมีความมั่นคงยิ่งขึ้นในด้านทัศนคติต่อผู้อื่นได้แก่ การใช้อำนาจน้อยลง มีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้นลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้นและมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

ทิสนา แซมณี (2522: 201-202) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดหลักตามทฤษฎีกิจกรรมกลุ่มไว้หลายวิธี ดังนี้

1. เกม (Game) คือ การที่ผู้เรียนลงไปปฏิบัติด้วยตนเองภายใต้กติกา ข้อบังคับที่กิจกรรมกำหนดไว้ซึ่งผู้เรียนจะเกิดการตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์พฤติกรรม ความรู้สึก ความคิดของตนเองและผู้อื่น ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและกิจกรรมนี้จะเกิดความสนุกสนานแก่ผู้เรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role-Playing) วิธีการนี้ มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่แตกต่างกันที่เกมเป็นการกำหนดบทบาทของผู้เล่นแต่บทบาทสมมตินั้นให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้นแล้วแสดงออกถึงธรรมชาติที่แท้จริงโดยขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นสำคัญ วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการไตร่ตรองวิเคราะห์ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองอย่างถ่องแท้และช่วยให้เกิดบรรยากาศที่น่าสนใจในการเรียนรู้

3. กรณีตัวอย่าง (Case Study) คือ การนำกรณีหรือเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นจริงนำมาดัดแปลงให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น การอภิปรายช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันและการนำเอากรณีอื่นๆที่คล้ายชีวิตจริงมาใช้ สามารถทำให้การเรียนรู้มีลักษณะที่ใกล้เคียงความเป็นจริงและมีความสำคัญกับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนเข้าร่วมในสถานการณ์นั้นและมีปฏิสัมพันธ์กันวิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในความเป็นจริงผู้เรียนจะไม่กล้าแสดงออกมาเพราะเสี่ยงต่อสิ่งที่ตามมา

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามที่เรียนหรือกำหนดไว้โดยผู้เรียนจะต้องพยายามแสดงให้สมบทบาทตามที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกถึงของตนเข้าไปเกี่ยวข้อง วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจความรู้สึกเหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่นทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนี้

ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกันจะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกันและได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) คือ วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้เป็นวิธีการที่ใช้กันมานาน อาจเป็นเพราะเล็งเห็นว่าเป็นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนในการแสดงออกและช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น

พัชรี วรภิน (2522: 148 – 150) ได้กล่าวถึง ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไว้พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติเพราะการได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับจากกลุ่ม เกิดความภาคภูมิใจ ความอบอุ่นและรู้สึกว่ามีคุณค่า

2. ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเป็นกลุ่มของตน เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ทำให้เข้าใจตนเองและสมาชิกอื่นในกลุ่ม และพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองทำให้มีมโนภาพแห่งตนดีขึ้น

4. อิทธิพลของกลุ่มมีผลทำให้สมาชิกและกลุ่มเปลี่ยนแปลงเจตคติเพราะกลุ่มมีอิทธิพลต่อสมาชิกทุกคน ในความรู้สึกที่เป็นพวกพ้องกันจะทำให้ชักชวนง่ายกว่าบุคคลไม่รู้จักหรือกลุ่มไม่คุ้นเคยกัน ดังนั้นโอกาสที่จะทำให้บุคคลในกลุ่มเปลี่ยนแปลงเจตคตินั้นย่อมเกิดจากอิทธิพลของกลุ่ม โดยเฉพาะในวัยรุ่นแล้วกลุ่มจะมีอิทธิพลอย่างมาก

5. ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น เนื่องจากเมื่อรวมกลุ่มสมาชิกจะพยายามทำความเข้าใจสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม โดยยอมรับฟังเหตุผลความคิดเห็น เคารพในสิทธิหน้าที่ของกันและกัน การได้ทำงานร่วมกันทำให้เข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกเหล่านั้นแสดงออกมาทราบถึงความรู้ความสามารถของ แต่ละบุคคลทำให้เกิดมีเจตคติที่ดีต่อบุคคลอื่น

จากกิจกรรมกลุ่มที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีหลายเทคนิควิธีที่นำมาใช้เช่น เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละคร กลุ่มย่อย เป็นเทคนิคที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความรู้ ความคิดและพฤติกรรม

เทคนิคกิจกรรมกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ทิสนา แหมมณี (2545: 152) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎี มีอยู่หลายวิธี ดังนี้

1. เกม เป็นวิธีการวิธีหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดีโดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองและภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างตามที่กำหนดไว้ซึ่งผู้เรียน

จะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ชนะ นอกจากนั้นจะช่วยผู้เรียนได้วิเคราะห์ ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้ยังมีลักษณะ สถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกมแต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้นแล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้นและแสดงออกออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้งและยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าสนใจและน่าติดต่อกอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง เป็นวิธีการสอนซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงนำมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนหนทางแก้ไขปัญหานั้นวิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ได้รับมาอย่างถี่ถ้วนและการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งนำเอากรณีต่างๆ ซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้อัตลักษณ์ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้อาจมีความหมายสำหรับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและมีปฏิริยาโต้ตอบกัน ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่างๆซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่แสดงออก เพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามที่เรียนหรือกำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามแสดงให้สมบทบาทตามที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปเกี่ยวข้อง วิธีการนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ กัน นอกจากนี้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกันจะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกันและได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

6. การระดมสมอง เป็นวิธีการที่ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ โดยจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด และสรุปความคิดเห็นออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมโดยมาซักถามนักเรียนที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ อธิบายรายละเอียดขั้นตอนในการทำกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความพร้อมในการเรียน

เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีและเน้นให้นักเรียนที่เข้ามามีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติหรือเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในด้านการแสดงความคิดเห็น มีการระดมสมองเพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิดซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์และอภิปราย เมื่อนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม นักเรียนจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ทันที ได้มีการร่วมกันอภิปรายและวิเคราะห์ประสบการณ์ได้รวบรวมแนวความคิด ความรู้ความเข้าใจการอ้อมตีขึ้น เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีมทำให้นักเรียนรู้บทบาทหน้าของตนเองได้ดีขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและการประยุกต์ใช้ นักเรียนสามารถเกิดกระบวนการทางความคิดได้จากตนเองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วนำมาสรุปเป็นแนวทางของตนเองเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการอ้อมได้อย่างเหมาะสม

ขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผล เป็นขั้นที่นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มและตนเองว่าตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยได้จากผลอภิปราย ผลสรุปและข้อเสนอแนะร่วมกันของกลุ่ม

สรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมกลุ่มตามทฤษฎีกิจกรรมกลุ่ม เน้นให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการทางความคิดแล้วนำไปปรับใช้

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

เล็กซ์ (Lex.1973: 6093-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติของนักศึกษา ด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมลรัฐอินเดียนนา ผู้วิจัยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบเก่ากับกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการสัมพันธ์ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาจิตใจทางด้านศาสนาของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม การทดสอบก่อนและการทดสอบหลังสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่จากการรายงานของกลุ่มทดลองพบว่า นักศึกษารู้สึกพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับเพราะได้รับแรงกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายอย่างอิสระในเรื่องค่านิยมและทุกคนยินดีร่วมในกิจกรรมกลุ่มและอยากเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์อีก

คณางค์ คำณูเอนก (2544: 4) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลของกิจกรรมกลุ่มทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการทำงานกลุ่ม เป็นเพราะว่ากิจกรรมกลุ่มทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาแสดงความคิดเห็น ได้อภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันส่งผลให้พัฒนาความคิดความรู้สึกตนเองและตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานกลุ่ม

นรารัตน์ กิจเจริญ (2547: 78–79) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยมิชชั่น มวกเหล็ก พบว่าหลังใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักศึกษาแก้ปัญหาด้านการเรียนได้ดีขึ้น เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการที่ดีในการนำไปพัฒนาบุคคลและกลุ่ม เพราะเป็นการให้ประสบการณ์ตรง เรียนรู้โดยการปฏิบัติปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มมีความซาบซึ้งใจ และพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และสามารถพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นกับสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม สร้างทักษะทางสังคมที่ดี สร้างเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดเป็นของตนเองได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของกิจกรรมกลุ่ม โดยนำกิจกรรมกลุ่มมาทดลองใช้ในการสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธีรศาสตร์

อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 204 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธีรศาสตร์ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากนักเรียนที่มีคะแนนจากการทำแบบสอบถามเจตคติในการออมต่ำกว่าตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 50 คนสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองของนักเรียนได้จำนวน 32 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายจากผู้สมัครใจได้กลุ่มทดลองจำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

1. แบบสอบถามเจตคติในการออม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่
  - 1.1 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม
  - 1.2 แบบสอบถามความรู้สึกเกี่ยวกับการออม
  - 1.3 แบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม
2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบของนักเรียน ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามและแบบสอบถามเจตคติในการออกแบบ

2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเจตคติในการออกแบบเป็นแบบเลือกตอบ

2 ตัวเลือก จำนวน 29 ข้อ

3. นำแบบสอบถามชนิดเลือกตอบข้างต้นและเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์ไธษา อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็งและอาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ตรวจสอบความเหมาะสมทางเนื้อหาและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและพิจารณาค่า IOC = 1.00 ได้แบบสอบถามจำนวน 27 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจและแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุดมวิทยา จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ค่าความยากง่ายรายข้อและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของจุง เทห์ ฟาน (Fan.1952: 6-52) มีค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson (ลั้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ. 2528: 168 – 169) ได้ข้อคำถามจำนวน 27 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .222 - .603 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .823

ตัวอย่าง แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการออกแบบของนักเรียนมากที่สุด

ตาราง 1 ตัวอย่างแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม

ข้อความ	ความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
<p>ความหมาย</p> <p>0. การออมคือ การประหยัดเงิน เก็บเงินไว้ใช้ในยามจำเป็น</p> <p>0. การออม คือ รายได้หักค่าใช้จ่ายเหลือจึงเก็บออม</p> <p>0. จุดเริ่มต้นของการออมคือ เมื่อเรามีรายได้เสียก่อนจึงเริ่มมีการเก็บออม</p>		

เกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน หากตอบผิดให้ 0 คะแนน

ตอนที่ 2 ด้านความรู้เกี่ยวกับการออม มีลักษณะคำถามให้เลือกตอบ (Multiple Choices) แต่ละข้อจะมี 5 ตัวเลือก มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยนิตยสารศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและแนวคิดเกี่ยวกับการออมเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการออม

2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการออมในลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Summated Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด โดยมีทั้งเจตคติทางบวกและทางลบ จำนวน 15 ข้อ

3. นำแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการออมหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณา อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ตรวจสอบความเหมาะสมทางเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและพิจารณาว่า $IOC \geq 0.67$ ได้แบบสอบถามจำนวน 12 ข้อ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการออมไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการออมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุดมวิทยา จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจหาคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination) โดยใช้สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แล้วทำ

การพิจารณาค่าสถิติที่ได้ ผู้วิจัยได้ข้อคำถาม 12 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .355-.687 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .822

ตัวอย่างแบบสอบถามความรู้สึกเกี่ยวกับการออม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงกับความคิดเห็นของนักเรียน
ที่มีต่อการออมของนักเรียนมากที่สุด

ตาราง 2 ตัวอย่างแบบสอบถามความรู้สึกเกี่ยวกับการออม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของนักเรียน				
	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านความรู้สึก					
0. นักเรียนคิดว่าการออมเป็นสิ่งที่ดี					
0. นักเรียนสนใจที่ได้ออมเงิน					

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดไว้ดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5 คะแนน
จริงมาก	ให้	4 คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	1 คะแนน
จริงมาก	ให้	2 คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3 คะแนน
จริงน้อย	ให้	4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5 คะแนน

ตอนที่ 3 ด้านแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม มีลักษณะคำถามให้เลือกตอบ (Multiple Choices) แต่ละข้อจะมี 5 ตัวเลือก มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม
2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามวัดระดับแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมในลักษณะที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Summated Rating Scale) มีระดับ 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด จำนวน 27 ข้อ
3. นำแบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไฉไลลักษณ์ พงษ์โสภา อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ตรวจสอบความเหมาะสมทางเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และพิจารณาค่า IOC ≥ 0.67 ได้แบบสอบถาม 25 ข้อ
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุดมวิทยา จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination) โดยใช้สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แล้วทำการพิจารณาค่าสถิติที่ได้ ได้ข้อคำถาม 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .301-.675 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .865

ตัวอย่างแบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงในการปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อการออมของนักเรียนมากที่สุด

ตาราง 3 ตัวอย่างแบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมของนักเรียน

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติของนักเรียน				
	ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด
ด้านแนวโน้มพฤติกรรมการออม 0. นักเรียนวางแผนการใช้จ่ายของตนเองในแต่ละวัน 0. นักเรียนใช้เงินมากกว่าเงินที่ได้รับ					

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดไว้ดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด ให้	5 คะแนน
ปฏิบัติมาก ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติปานกลางให้	3 คะแนน
ปฏิบัติน้อย ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติน้อยที่สุด ให้	1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด ให้	1 คะแนน
ปฏิบัติมาก ให้	2 คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง ให้	3 คะแนน
ปฏิบัติน้อย ให้	4 คะแนน
ปฏิบัติน้อยที่สุด ให้	5 คะแนน

2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคต่าง ๆ ประกอบด้วย กรณีตัวอย่าง เกม การแสดงบทบาทสมมติ การเล่านิทาน กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน

2.2 สร้างกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 นำกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ตรวจสอบความเหมาะสมทางเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ กิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินการและการประเมินผล แล้วผู้วิจัยจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 นำกิจกรรมกลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุดมวิทยา จำนวน 15 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับเนื้อหา วิธีดำเนินการ และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอุดมวิทยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตอบแบบสอบถามเจตคติในการออมของนักเรียน เพื่อทำการทดลองใช้เครื่องมือสำหรับการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ในการวิจัย

2. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนธีรศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตอบแบบสอบถามเจตคติในการออมของนักเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. นำกิจกรรมกลุ่มที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปดำเนินการประเมินกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ทั้งก่อนและหลังการทดลองโดยผู้วิจัย

4. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 62)

ตาราง 4 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดสอบ	สอบหลัง
RE	T_{E1}	X	T_{E2}

ความหมายของสัญลักษณ์

- RE คือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง
- T_{E1} คือ การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
- T_{E2} คือ การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
- X คือ กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามเจตคติในการออมที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธีรศาสตร์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวมจำนวน 10 ครั้ง

ตาราง 5 กำหนดการทดลองกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	สิ่งที่พัฒนา	เทคนิค	ชื่อกิจกรรม
1.	12 กุมภาพันธ์ 53	ปฐมนิเทศ	เกม	เราเป็นเพื่อนเธอ
2.	15 กุมภาพันธ์ 53	ความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการออม	การเล่านิทาน และ การอภิปรายกลุ่ม	กระปุกแสนกล
3.	17 กุมภาพันธ์ 53	รู้ประโยชน์ของการออม	กรณีตัวอย่าง และ การระดมสมอง	เด็กชายเสือ จอมฟุ้งเฟ้อ
4.	19 กุมภาพันธ์ 53	ความภูมิใจ ที่ได้มีการออม	การอภิปรายกลุ่ม และ บทบาทสมมติ	ใช้เงินอย่างรู้คุณค่า
5.	22 กุมภาพันธ์ 53	มีความสุขในการออม	กรณีตัวอย่าง และ การอภิปรายกลุ่ม	เก็บหอมรอมริบ
6.	24 กุมภาพันธ์ 53	มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน	การระดมสมอง และ การอภิปรายกลุ่ม	จะซื้ออะไรดีหนอ
	26 กุมภาพันธ์ 53	การเก็บออม อย่างมีเป้าหมาย	การอภิปรายกลุ่ม และ สื่อการสอน	ตู้เงิน
7.	1 มีนาคม 53	การทำบัญชี รายรับรายจ่าย	เกม และ การอภิปรายกลุ่ม	กำหนดเองได้
8.	3 มีนาคม 53	การนำเงิน ไปฝากธนาคาร	เกม และ บทบาทสมมติ	เด็กดีมีเงินฝาก
9.	5 มีนาคม 53	ปัจฉิมนิเทศ	การอภิปรายกลุ่ม	ผลที่ได้

3. ชั้นหลังการทดลอง

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามการเจตคติในการออมที่เป็นชุดเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลองแล้วเก็บคะแนนจากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

3.2 ผู้วิจัยนำคะแนนก่อนและหลังการทดลองที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเจตคติในการออมของนักเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการทางสถิติ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบเจตคติในการออมด้านความรู้ ความรู้สึกและแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ค่าอำนาจจำแนก (Point Biserial Correlation)

2.2 ค่าความเชื่อมั่น (KU-20) ของ Kuder- Richardson

2.3 หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบโดยใช้เทคนิค 27% ของ

จุด เตห์ ฟาน

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder- Richardson

2.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbrach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความแตกต่างของเจตคติในการออมของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สูตร t-test แบบไม่อิสระต่อกัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการสังเกตก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการสังเกตก่อนและหลังการทดลองแต่ละตัวของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t – distribution

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการเปรียบเทียบเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n=15คน)

เจตคติการออม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		$\sum D$	$\sum D^2$	t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
ด้านความรู้ความเข้าใจ	16.33	2.16	19.06	2.43	41	199	4.24**
ด้านความรู้สึกรู้สึก	32.40	3.94	34.40	3.81	30	140	3.24**
ด้านแนวโน้มพฤติกรรม	50.93	7.62	55.66	9.92	71	637	3.95**
ภาพรวม	99.66	11.69	109.13	12.77	142	1966	5.50**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน มีเจตคติต่อการออมโดยรวมและรายด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจในการออม ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการออมและด้านแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสรุปขั้นตอนและผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบเจตคติในการออมของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้เกิดผลกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางการสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเป็นเยาวชนที่มีการออมเงินเพื่อความมั่นคงของชีวิต สามารถสร้างอนาคตให้มั่นคงและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจแก่ตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรเป็นนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธีรศาสตร์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 204 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนธีรศาสตร์ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากนักเรียนที่มีคะแนนจากการทำแบบสอบถามเจตคติในการออมอยู่ในระดับต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 50 คนสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองของนักเรียนได้จำนวน 32 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายจากผู้สมัครใจได้ กลุ่มทดลองจำนวน 15 คน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อการออมดีขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสอบถามเจตคติในการออม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่
  - 1.1 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม
  - 1.2 แบบสอบถามความรู้สึกเกี่ยวกับการออม
  - 1.3 แบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม
2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ขั้นก่อนการทดลอง
  - 1.1 ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามเจตคติในการออมที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธีรศาสตร์ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552
2. ขั้นดำเนินการทดลอง
  - 2.1 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวมจำนวน 10 ครั้ง
3. ขั้นหลังการทดลอง
  - 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามการเจตคติการออมที่เป็นชุดเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลองแล้วเก็บคะแนนจากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)
  - 3.2 ผู้วิจัยนำคะแนนก่อนและหลังการทดลองที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเจตคติในการออมของนักเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบเจตคติในการออมด้านความรู้ ความรู้สึกและแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมนักเรียนมีเจตคติต่อการออมโดยรวมและรายด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการออม และด้านแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบการออมของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รายละเอียดการอภิปรายผลมีดังนี้

หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นจาก 16.33 คะแนนเป็น 19.06 คะแนน นักเรียนมีคะแนนด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการออมเพิ่มขึ้นจาก 32.40 คะแนนเป็น 34.40 นักเรียนมีคะแนนด้านแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมเพิ่มขึ้นจาก 50.93 คะแนนเป็น 55.66 คะแนน โดยรวมแล้วนักเรียนมีคะแนนการออมเพิ่มขึ้นจาก 99.66 คะแนนเป็น 109.13 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน การทดลองนี้ผู้วิจัยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกมีบทบาทของผู้นำกลุ่ม นักเรียนจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองจากสมาชิกในกลุ่มพร้อมร่วมวิเคราะห์พฤติกรรมของตนและสมาชิกในด้านการสร้างเสริมเจตคติในการออม โดยให้การชมเชยหรือการให้รางวัลเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดรวมกับเทคนิคต่างๆ ดังนี้ คือ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่างและการระดมสมอง แสดงว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถเสริมสร้างเจตคติการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้กิจกรรมกลุ่มเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาและเกิดการเรียนรู้โดยการกระทำตามที่คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 148) กล่าวไว้ว่า การให้ประสบการณ์ตรงในการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการที่ตีเหมาะที่จะใช้ในการพัฒนาตัวบุคคลและกลุ่ม ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติแม้ว่าจะเป็นการสร้างสถานการณ์จำลองก็ตามก็ยังสามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความซาบซึ้งและพึงพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเองต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับสวีย์ มุลค่าและอรทัย มุลค่า (2545: 124) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความรู้ จากการลงมือร่วมกันปฏิบัติเป็นกลุ่มซึ่งกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็มีอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน ได้มีส่วนร่วมทั้งความคิดและลงมือปฏิบัติที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ร่วมกันวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม จนสมาชิกทุกคนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและเกิดการพัฒนาความคิด ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติ อันเป็นผลต่อการสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน

สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พฤตพิณ นิ่มพราว (2547: 53-62) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยาพุทธมณฑล เขตทวีวัฒนากรุงเทพมหานคร จำนวน 320 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ เพศหญิง ลักษณะมุ่งอนาคตสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ เพศชาย ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภวิชญ์ จันทิพย์วงษ์ (2548: 99-100) ทำการศึกษา พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 340 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งชั้นตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามชั้นและเพศ ทราบถึงตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการประหยัด ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง ความสันโดษ การคล้อยตามบุคคลใกล้ชิด การคล้อยตามสื่อมวลชน การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การมีวินัยในตนเอง การคล้อยตามสื่อมวลชน การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนและความสันโดษ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการประหยัดได้ร้อยละ 55.4 และสมการที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ย เจตคติในการออมของนักเรียน มีเจตคติต่อการออมโดยรวมและรายด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการออมและด้านแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ในด้านการความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการออม ในสัปดาห์แรก ๆ จะให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการออม เหตุผลของการออมเงินว่าเก็บไว้เพื่อวันข้างหน้า และในด้านแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม จะให้นักเรียนทำการบันทึกรายรับรายจ่ายประจำสัปดาห์ ก็พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการในการออมเพิ่มมากขึ้น

ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จากการสังเกตของผู้วิจัยในขณะดำเนินการทดลอง การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในกลุ่มทดลองพบว่า ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มครั้งแรกเป็นการปฐมนิเทศบรรยายภาคเติมไปด้วยความสนุกสนาน นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นที่ได้ร่วมทำกิจกรรมกับผู้วิจัย มีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเข้าร่วมกิจกรรมจากการสังเกตพฤติกรรมในระยะแรก ๆ ในแต่ละกิจกรรมนักเรียนไม่ยากเปลี่ยนกลุ่มต้องการอยู่กับกลุ่มเดิม ผู้วิจัยได้

อธิบายและให้เหตุผลให้นักเรียนฟัง ทำให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับและปฏิบัติตามกิจกรรมนั้น ๆ ส่งผลให้กิจกรรมครั้งต่อไป นักเรียนกล้าพูด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการระดมสมองแสดงความคิดเห็นและร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้อย่างมีความหมายในทุกกิจกรรมโดยผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและสามารถประยุกต์ การใช้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2546: 75) ที่กล่าวไว้ว่า การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริงซึ่งช่วยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์รอบ ๆ ตัวของนักเรียนในสภาวะปัจจุบันได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อการออมมากขึ้นจึงควรส่งเสริมให้มีการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเพิ่มเจตคติในการออมในระดับช่วงชั้นอื่นต่อไปโดยมีครูและผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูแนะแนวหรือครูประจำชั้นนำเทคนิคต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนา

1.2 ผู้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมกลุ่ม ควรเพิ่มเทคนิคกระบวนการกลุ่มที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย และสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในกิจกรรมกลุ่ม ควรคำนึงถึงวัย ความสนใจ ความต้องการ วุฒิภาวะของนักเรียนที่เข้ากลุ่มด้วย

1.3 ควรมีการส่งเสริมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแกนนำในการส่งเสริมเจตคติในการออมให้กับนักเรียนช่วงชั้นอื่น ๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในนักเรียนระดับช่วงชั้นต่าง ๆ เช่น ช่วงชั้นเรียนที่ 2 ช่วงชั้นเรียนที่ 3 โดยการปรับเนื้อหาของกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงอายุของนักเรียน

2.2 ควรมีการเพิ่มจำนวนกิจกรรมกลุ่มที่ใช้ในการทดลองให้มากขึ้นกว่าจำนวน 10 ครั้ง เพิ่มกิจกรรมในด้านความรู้สึกและด้านแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมเพื่อที่นักเรียนจะได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคการออมในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น

2.3 ควรมีการนำเทคนิคทางจิตวิทยาอื่น ๆ มาใช้ เช่น เทคนิคการแสดงละคร การสร้างสถานการณ์จำลอง เพื่อจะได้ศึกษาผลการวิจัยและนำไปสร้างเสริมเจตคติในการออม

2.4 ควรมีการศึกษาติดตามผลทุกระยะ 1 เดือน 3 เดือน ในระยะเวลา 1 ปี ภายหลังจากใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อศึกษาว่า เจตคติการออมของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นนั้นมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2541). *สรุปผลการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของเด็กไทย*.
กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *หลักสูตรการเรียนการสอนแบบหน่วยบูรณาการ*.
กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กรมสามัญศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2542). *ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่อง
การประหยัดและการออม*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ.กรมวิชาการ.กองวิจัยการศึกษา. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนา
ศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง*. กรุงเทพฯ: กรมศาสนา.
- กรุณา อักษรารุณ. (2547). *เงินทองของมีค่า*. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- กาญจนา หงษ์ทอง. (2550). *10 เหตุผลดี ๆ ที่ควรวางแผนการเงิน*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม
2550, จาก <http://outforum.thailandout.com>.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2549). *กระบวนการกลุ่ม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- กวิณวุฒิ กลั่นไพฑูริย์. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคลวิทยาเขตพัฒนศึกษาพระนคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ. ม (พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- คณางค์ คำณูเอนก. (2544). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2542). *ประกาศคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเรื่องค่านิยม
พื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- คมคาย ชินอม. (2534). *ผลการใช้แม่แบบที่มีผลต่อพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยม
การศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชาจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2546). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- ชนาธิป ชินะนาวิน. (2545). *การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับค่านิยมด้านการประหยัดของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์เชิงเส้น*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชาตรี ศิริสวัสดิ์. (2541). *ความคิดเชิงจริยศาสตร์และค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. งานวิจัยคณะกรรมการวิจัยการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชูตินารถ รัตน์ระจรณะ. (2527). *การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยภาคกลาง*. ปริญญาโท กศ.ม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชัย สมितिไกร. (2528). *กิจกรรมกลุ่มสำหรับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม Group activities for group counseling*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 9. เทพเนรมิตรการพิมพ์.
- ชญญา บัวประเสริฐ. (2546). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำโรงเรียนมัธยมศึกษา (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฐิติพร คล้ายพันธ์. (2538). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์*. ปริญญาโท กศ.ม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐนันท์ ลีศัตรุฬาย. (2545). *การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวและปัญหาทางการเงินของนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ*. สารนิพนธ์ กศ. ม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐวุฒิ ศรีกัตัญญ. (2540). *รูปแบบการดำเนินชีวิตพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและพฤติกรรมบริโภคสินค้าของเจนเนอเรชั่นวายในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท กศ.ม (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทีศนา แคมมณี. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1*. กรุงเทพฯ: บูรณาการพิมพ์.
- _____. (2545). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2550). *ความหมายของการออม*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2550 จาก <http://www.bot.or.th/Thai/Pages/BOTDefault.aspx>
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2549). *การวัดเจตคติ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซทการพิมพ์.

- นรารัตน์ กิจเจริญ. (2547). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ความสามารถแก้ปัญหาการเรียน ของ นักศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยมิชชั่น วิทยาเขตมวกเหล็ก. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิธิวรรณ เชาวินิธิ. (2546). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บัณฑิตราชชยสถาน. (2531). พจนานุกรมทางสังคมไทย – อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
- บุญเสริม บุญเจริญผล. (2550). เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2550 จาก, [http:// www.kerk.com](http://www.kerk.com)
- _____. (2552). นานาความหมายของการออม. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2552 จาก, http://www.fpo.go.th/si/Source/S_I Meaning/S_I Meaning.php?word
- ปิ่นสุวรรณ เตสยานนท์. (2516). การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่อง การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประนอม เดชชัย. (2531). แนวทางการเรียนการสอนและแนวทางปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). ทัศนคติ การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประยูรศรี มณีสร. (2540). จิตวิทยาวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- ประวิทย์ ชูกำเหนิด. (2522). ค่านิยมของคนไทยกับการประหยัด. กรุงเทพฯ: มสพ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผกา บุญเรือง. (2525). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน *Group Work in School*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงศ์จิรา สิ้นพยัคฆ์. (2542). เศรษฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2547). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2533). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พวงพยอม ชิดทอง. (2536). *ผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีผลต่อการประหยัดของนักเรียนชั้น*

ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม

(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2523). *เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัชนี วรกวิน. (2522). *จิตวิทยาสังคม*. นนทบุรี: สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด.

พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์. *10 เหตุผลที่ควรวางแผนการเงิน*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม

2550, จาก <http://outforum.thailandout.com>

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: วนิดา

การพิมพ์.

พิมลพรรณ สุทธิวงศ์. (2537). *การรับข่าวสารจากเรื่องมวลชนกับการรับทราบข่าวสารการรณรงค์*

จากสื่อมวลชน จิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการใช้น้ำอย่างประหยัดของประชาชนในเขต

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นศ.ม (ประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

พิรุณ ขำเลิศ. (2529). *ความคิดเห็นของครูสังคมและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาทของครูสังคม*

ศึกษาในการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการประหยัดพลังงาน. วิทยานิพนธ์

ค.ม (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

พฤตมิพล นิมพรวัว. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมิน*

ตราชินุทิศสตรีวิทยาพุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม

(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภัทราพันธ์ หุ่นรักเกียรติ. (2545). *ผลของการใช้การเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่มีพฤติกรรมประหยัดของ*

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต

กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา พัฒนาการวัยรุ่นและ การอบรม*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รพีพรรณ อักษรชาติวัฒน์. (2539). *การเปรียบเทียบผลของการใช้คำปรึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน เซนต์ดอมมินิกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เรณูรัชต์ ประสิทธิ์เกตุ. (2542). *ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีผลการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายประถม)*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เรืองวิทย์ นันทาทวีวัฒน์. (2550). *10 เหตุผลดี ๆ ที่ควรวางแผนการเงิน*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม 2550, จาก <http://outforum.thailandout.com>
- รังสรรค์ หนองสองห้อง. (2542). *ความสำเร็จง่าย ๆ สไตล์หมอกะแสด : คำพูด ความคิด และภาวะ ผู้นำ ศาสตราจารย์ ดร. กระแสด ชนะวงศ์ หมอแมกไซไซ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: สองรัฐ.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2544). *โครงการเพื่อการเรียนรู้: หลักการและแนวการจัดกิจกรรม*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วนา พูนผล. (2550). *10 เหตุผลดี ๆ ที่ควรวางแผนการเงิน*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม 2550, จาก <http://outforum.thailandout.com>
- วิวรรณ ธาราหิรัญโชติ. (2550). *10 เหตุผลดี ๆ ที่ควรวางแผนการเงิน*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม 2550, จาก <http://outforum.thailandout.com>
- วิจิต อิศระวิริยกุล. (2527). *การทดลองการประหยัดแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชษฐ ตันติวานิช. (2550). *10 เหตุผลดี ๆ ที่ควรวางแผนการเงิน*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม 2550, จาก <http://outforum.thailandout.com>
- วิสิฐ ตันตีสุนทร. (2549). *เงินทองของมีค่า*. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- วิไลพร คุณุณทัย. (2527). *ค่าใช้จ่ายส่วนตัวและปัญหาทางการเงินของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วิไลลักษณ์ ชมภูศรี. (2544). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิง
นิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์ นศ.ม.(นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร.
- ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ. (2530). ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่มที่ 1): แนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็ก
ตอนกลาง. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ธรรมสารจำกัด.
- ศึกษาศิการ, กระทรวง. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศุภวิชญ์ จันทิพย์วงษ์. (2548). พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาอำเภอ
กำแพงแสนจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (จิตวิทยาชุมชน). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สมนึก คู่เมือง. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและการออมสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุขใจ น้ำผุด. (2545). กลยุทธ์การบริหารการเงินบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทน์เอม. (2527). จิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- _____. (2544). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุภัทรา เสงวนดิษฐ์. (2541). การรับรู้ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในช่วงปีพ.ศ.2540-2541 และ
พฤติกรรมประหยัดของบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาพัฒนาการ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. (2545). 20 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- สุวิภา ภาคย์อืด. (2547). การพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองด้วยกิจกรรมกลุ่มของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2545). *รายงานการประชุม ปรับปรุงแผนและทิศทางของการทำงาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำรอง เพ็งหนู. (2524 : 2-4, อ้างถึงใน กองวิจัยการศึกษา,กรมวิชาการ 2542 :19). *ประเภทของการประหยัด*. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2551, จาก http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Suppawich_Jantipwong/Chapter2.pdf
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2549). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2526). *ชุดการสอนการปลูกฝังและการสร้างค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดและออม*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรพินทร์ ชูชม. (2545). *เอกสารคำสอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัฉรา ฝ่องอุดม. (2546). *พฤติกรรมการออมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ แดงรอด. (2540). *การเปิดรับข่าวสารการประหยัด ประโยชน์จากข่าวสารกับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่างประเทศในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Allport Gordon W. (1976). *Attitude Reading in Attitude Theory and Measurement*. New York: John Wiley and Sons.
- Anastasi, A. (1982). *Psychological Testing*. 5th ed. New York: Macmillan, Co, Inc.
- Bandura, Albert & Walters, Richard H. (1963). *Social Learning and Personality Development*. Chicago: Hoit, Rinehart and Winston.
- Cheung, C.K; & Ngai, S.S. (2007). *Effective group work with delinquents in Hong Kong*. Adolescence (NLM-MEDLINE). Retrieved July 9, 2009, from <http://proquest.umi.com>
- Cronbach, Lee W. (1970). *Research in Education*. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hill Inc.

- Good , C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: Me Graw – Hill Co. Hingin,R.,
 “Secondary School Guidance as Perceived by Selected Principal in Ohio.”
Dissertation Abstracts International. 35 (May 1975) : 7057-A.
- Lex, James Joseph. (1973). *Attitude Change of Seminary Students Associated with A
 Course in Group Dynamices*. Dissertation Abstracts International. 33 : 6093-A.
- Ohlsen, Merle M. (1970). *Group Counseling*. New York: Hoit Rinehart.
- Ottaway . (1966). *Through Group Experiences*. London: Routhledge and Kengan Paul.
 A.K.G. Learning.
- Patterson. (2000). *The Counseling*.CA : Brooks / Cole : Wadworth.
- Shaw, M. E. (1981). *Group Dynamic : The Psychology of Small Group Behavior*. 3rd ed.
 New York. MgGrew – Hill Book Company.
- Trotzer, J.P. (1999). *The Counselor and Group : Integrating Theory. Training and practice*.
 Monterey.California : Brooks / Cole Publishing.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภ
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร. สกล วรรณศิริ
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

1. แบบสอบถามเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย
ตอนที่ 1 แบบสอบถาม ความรู้ ความเข้าใจและประโยชน์เกี่ยวกับการออม
ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ความรู้สึกเกี่ยวกับการออม
ตอนที่ 3 แบบสอบถาม แนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม
2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แบบสอบเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

- 1.แบบสอบถามนี้ใช้สอบถามนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 2.ให้นักเรียนเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ และทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
- 3.แบบสอบถามทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 แบบสอบถาม ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมจำนวน 27 ข้อ
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ความรู้สึกเกี่ยวกับการออมจำนวน 12 ข้อ
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถาม แนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมจำนวน 25 ข้อ

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนสามารถแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกหรือความคิดเห็น การปฏิบัติได้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ โดยผลคะแนนที่ออกมาจะไม่มีผลกระทบต่อคะแนนในการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด ในการทำแบบสอบถามคำตอบทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และไม่มีการเปิดเผยข้อมูลใด ๆ ทั้งสิ้น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการออม
ของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	ความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
ด้านความรู้ ความเข้าใจของการออม		
1.การออมเงิน เป็นการประหยัดเงิน เพื่อเก็บเงินไว้ใช้ในยามจำเป็น		
2.การออม คือ รายได้หักค่าใช้จ่ายเหลือจึงเก็บออม		
3.จุดเริ่มต้นของการออม คือ เมื่อเรามีรายได้เสียก่อนจึงเริ่มมีการเก็บออม		
4.นักเรียนสามารถออมเงินได้ดีกว่าผู้ใหญ่		
5.การรู้จักใช้ รู้จักจ่ายเงินเป็นการออม		
6.การมีรายจ่ายมากกว่ารายรับเป็นการออม		
7.การออมเงินเป็นการเก็บเงินสดไว้ในมือเพื่อความสะดวกในการใช้จ่าย		
8.การออมเงินเป็นการซื้อทรัพย์สิน เช่น ซื้อบ้าน ซื้อรถ		
9.การออมเงินเป็นการลดการใช้จ่ายทุกชนิดเพื่อให้เหลือเงินออมมาก ๆ		
10.การซื้อของที่ไม่นับว่าเป็นการไม่รู้จักออมเงิน		
11.คนเป็นหนี้เพราะไม่รู้จักออมเงิน		
12.การออมเงินเป็นการประหยัดเงินเท่านั้น		
13.การรู้จักเก็บออมส่งผลให้คนนั้นมีฐานะร่ำรวย		
14.การออมเงินเป็นสิ่งสำคัญของนักเรียน		
15.การเก็บออมเงิน คือ การตระหนี่ถี่เหนียว		
16.การใช้จ่ายเงินให้พอดีกับที่พ่อแม่ให้มาเป็นการออมเงิน		
17.การออมเงินเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับนักเรียน		
18.เนื่องจากนักเรียนยังเป็นเด็กจึงทำให้มีอุปสรรคในการออม		
ด้านประโยชน์ของการออม		
19.การออมเงินช่วยทำให้ไม่ยากจน		
20.การตัดสินใจใช้เงินโดยคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้เงินถือว่า เป็นการออมเงิน		
21.การออมเงินเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนที่ดี		
22.นักเรียนรู้จักเก็บออมเงินแสดงถึงความมีวินัยในตนเอง		

ข้อความ	ความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
23.การออมเงินทำให้นักเรียนมีเงินในการใช้จ่ายน้อยลง		
24.ประโยชน์ของการออมเงิน ทำให้นักเรียนมีเงินออมมากขึ้น		
25.การออมเงินทำให้นักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น		
26.การออมเงินทำให้นักเรียนเป็นที่ยอมรับของสังคม		
27.การออมเงินมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศแย่ลง		

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านความรู้สึกเกี่ยวกับการออม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการออมของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของนักเรียน				
	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านความภูมิใจ					
1. นักเรียนรักการออมเงิน					
2. นักเรียนภูมิใจที่มีเงินออม					
3. นักเรียนไม่รู้สึกว่า การออมเงินเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต					
4. นักเรียนประทับใจที่ช่วยพ่อแม่ประหยัดเงินไม่ขอเงินซื้อของเล่น					
5. นักเรียนดีใจที่มีเงินเหลือเก็บจากเงินที่ได้รับจากพ่อแม่					
6. นักเรียนพอใจที่สามารถประหยัดเงินได้โดยไม่ซื้อของที่ไม่จำเป็น					
ด้านความสุข					
7. นักเรียนสุขใจที่ได้ออมเงิน					
8. นักเรียนชอบการออมเงินเพราะทำได้ง่าย					
9. นักเรียนสบายใจที่ออมเงินได้					
10. นักเรียนไม่ชอบที่ต้องประหยัดเงิน					
11. นักเรียนเสียดายที่ต้องนำเงินไปฝากธนาคาร					
12. นักเรียนชอบที่พ่อแม่ให้เงินนักเรียนมาก					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงในการปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อการออม
ของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติของนักเรียน				
	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน					
1. นักเรียนกำหนดการใช้จ่ายของตนเอง ในแต่ละวัน					
2. นักเรียนใช้เงินมากกว่าเงินที่ได้รับ					
3. นักเรียนวางแผนการใช้จ่ายซื้อสิ่งของ ทุกครั้ง					
4. นักเรียนซื้อของที่จำเป็นมากกว่าซื้อ เพราะที่ใจอยากได้					
5. นักเรียนออมเงินอย่างสม่ำเสมอ					
6. นักเรียนสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินของ ตนเองได้					
7. เมื่อเงินไม่พอใช้ นักเรียนขอยืมเงินจาก เพื่อนก่อน					
8. นักเรียนสามารถควบคุมตนเองในการ ใช้จ่ายเงินได้					
9. นักเรียนรู้จักประมาณตนในการใช้จ่าย อย่างประหยัด อุดออมตามฐานะของ ตนเอง					
ด้านการเก็บออมอย่างมีเป้าหมาย					
10. นักเรียนกำหนดเป้าหมายในการ ออมเงิน					
11. นักเรียนออมเงินเพื่อการศึกษ					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติของนักเรียน				
	ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
12.นักเรียนออมเงินไว้เพื่อซื้อเครื่องเขียน					
13.เมื่อนักเรียนต้องการซื้อสิ่งของที่อยากได้จะพยายามเก็บเงินซื้อเอง					
14.นักเรียนไม่ชอบพูดเรื่องการมีเงินเก็บ					
15.นักเรียนชอบอวดเพื่อนว่า นักเรียนมีเงินเก็บมาก					
ด้านการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย					
16.นักเรียนเขียนบันทึกค่าใช้จ่ายประจำวันของตนเอง					
17.นักเรียนไม่สามารถจัดทำงบประมาณและควบคุมค่าใช้จ่ายรายเดือนได้					
18.นักเรียนไม่ชอบบันทึกการใช้จ่ายประจำวัน					
19.นักเรียนสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินได้ตามที่ตนเองกำหนดไว้					
20.นักเรียนทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ					
ด้านการนำเงินไปฝากธนาคาร					
21.นักเรียนนำเงินที่เหลือจากการใช้ไปหยอดกระปุกออมสินเป็นประจำ					
22.นักเรียนนำเงินที่เหลือจากค่าขนมไปซื้อของเล่น					
23.นักเรียนนำเงินใส่กระปุกออมสินทุกวันเพื่อจะได้มีเงินเต็มกระปุกเร็วๆ					
24.นักเรียนแบ่งเงินที่ได้ทุกเช้าจากผู้ปกครองนำไปฝากธนาคาร					

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติของนักเรียน				
	ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด
25.นักเรียนไม่สามารถเก็บเงินและนำไปฝากธนาคารได้					

**ตารางกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**

ครั้งที่	สิ่งที่พัฒนา	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค	ชื่อกิจกรรม
1.	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียน 2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเข้าร่วมกลุ่มเกิดความสนิทสนมคุ้นเคย 3. เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออม 4. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย วิธีการ กฎ ระเบียบ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	เกม	เราเป็นเพื่อนเธอ
2.	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการออม	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการออมเงินที่ถูกต้อง 2. เพื่อให้นักเรียนทราบวิธีการเทคนิคในการออม	การเล่านิทาน และ การอภิปรายกลุ่ม	กระปุกแสนกล
3.	รู้ประโยชน์ของการออม	1. เพื่อให้นักเรียนทราบประโยชน์ในการออม 2. เพื่อให้นักเรียนเกิดการออมและรู้คุณค่าในการออมมากขึ้น	กรณีตัวอย่าง และ การระดมสมอง	เด็กชายเสือจอมฟุ้งเฟ้อ

ครั้งที่	สิ่งที่พัฒนา	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค	ชื่อกิจกรรม
4.	ความภูมิใจ ที่ได้มีการออม	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้าง แรงจูงใจในการออม 2. เพื่อให้นักเรียนภูมิใจที่ได้มี การออม	การอภิปรายกลุ่ม และ บทบาทสมมติ	ใช้เงิน อย่างรู้คุณค่า
5.	มีความสุข ในการออม	1. เพื่อให้นักเรียนมีความสุขใจ ที่ได้มีการออมเงิน 2. เพื่อให้นักเรียนมีความ ต้องการที่จะออมเงินสม่ำเสมอ	กรณีตัวอย่าง และ การอภิปรายกลุ่ม	เก็บหอม รวมริบ
6.	มีการวางแผน การใช้เงิน	1. เพื่อให้นักเรียนควบคุมการใช้ จ่ายเงินของตนเอง 2. สามารถจัดสรรเงินและใช้จ่าย ตามที่กำหนดไว้ได้และสามารถ นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสม	การระดมสมอง และ การอภิปรายกลุ่ม	จะซื้ออะไร ดีหนอ
7.	การเก็บออม อย่างมีเป้าหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนมีเป้าหมาย ในการออม 2. ให้นักเรียนสามารถบริหาร การเงินของตนเองได้	การอภิปรายกลุ่ม และ สื่อการสอน	สู้ฝัน
8.	การทำบัญชี รายรับรายจ่าย	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถทำ บัญชีรายรับ-รายจ่ายได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้เงิน ให้มีความสมดุลกับรายรับได้	เกม และ การอภิปรายกลุ่ม	กำหนด เองได้

ครั้งที่	สิ่งที่พัฒนา	จุดมุ่งหมาย	เทคนิค	ชื่อกิจกรรม
9.	การนำเงิน ไปฝากธนาคาร	1. เพื่อให้นักเรียนเก็บเงิน ไปฝากธนาคาร 2. เพื่อให้นักเรียนเกิดการออม ได้อย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ	เกม และ บทบาทสมมติ	เด็กดี มีเงินฝาก
10.	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การออมมีความสำคัญอย่างไร 2. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาส อภิปรายและสรุปแนวคิด เกี่ยวกับเจตคติในการออม 3. เพื่อให้เรียนนำสิ่งที่ได้ เรียนรู้ไปใช้พัฒนาให้เกิด พฤติกรรมการออมที่เหมาะสม	การอภิปรายกลุ่ม	ผลที่ได้

กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 1

สิ่งที่พัฒนา   ปฐมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม   เราเป็นเพื่อนเธอ

เทคนิคที่ใช้   กลุ่มสัมพันธ์

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน
2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเข้าร่วมกลุ่มเกิดความสนิทสนมคุ้นเคย
3. เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออม
4. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย วิธีการ กฎ ระเบียบ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แนวคิด

เป็นการสร้างความคุ้นเคยกันระหว่างผู้วิจัยกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้รู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้นและมีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันพร้อมเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งต่อไป

เวลาที่ใช้   60 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. ห่อของขวัญบรรจุด้วยสิ่งของต่างๆ เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ
2. ใบกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 15 แผ่น
3. นกหวีด
4. กระดาษสีโปสเตอร์ จำนวน 1 แผ่น
5. ปากกาเคมีจำนวน 3 ด้าม

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตนเองและทักทายนักเรียน (สวัสดีค่ะ) จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกแนะนำตนเองโดยบอกทั้งชื่อเล่น ชื่อจริง
2. ผู้วิจัยแจกกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชี้แจงระเบียบวิธีการ ความมุ่งหมายของกิจกรรม ประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดวิธีการและข้อตกลงร่วมกันในขณะเข้าร่วมกลุ่ม ในเรื่องของเวลา กติกา จำนวนคน หลังจากนั้นผู้วิจัยเขียนลงในกระดาษโปสเตอร์ที่จัดเตรียมไว้และนำมาติดไว้บนกระดานดำหน้าห้องเรียน
3. เมื่อนักเรียนแนะนำตนเองครบทุกคนแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่นเกม “เธออยู่ไหน” โดยผู้วิจัยแจกกุ๊นของขวัญให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น จากนั้นให้สัญญาณนักเรียนทุกคนแล้วให้แกะห่อของขวัญที่ตนเองได้รับซึ่งภายในจะเป็นสิ่งของที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มดินสอ กลุ่มยางลบ กลุ่มปากกา เป็นต้น

4. จากนั้นให้นักเรียนวิ่งหากกลุ่มของตนแล้วให้แต่ละคนรวมกลุ่มกันเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน สัมภาษณ์เพื่อนของตนในกลุ่ม โดยใช้เวลา 3 นาที ในหัวข้อต่อไปนี้

4.1 โตขึ้นอยากเป็นอะไร

4.2 สิ่งของที่อยากได้ที่สุดคืออะไร

4.3 ชอบทำอะไรเป็นประจำ

4.4 ออมเงินได้วันละเท่าไร

5. เมื่อหมดเวลาผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแนะนำตัวหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งบอกข้อมูลของเพื่อนในกลุ่มที่ตนได้สัมภาษณ์ให้เพื่อนๆ ทั้งชั้นเรียนได้รับรู้ โดยใช้เวลา 15 นาที

6. หลังจากนั้นให้นักเรียนนั่งรวมกลุ่มกันเหมือนเดิม แล้วผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วม การแสดงออกในการร่วมกิจกรรมกลุ่มของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 2

สิ่งที่พัฒนา   ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการออม

ชื่อกิจกรรม   กระปุกแสนกล

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการออมเงินที่ถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนทราบวิธีการเทคนิคในการออม

แนวคิด

ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการออม เป็นกระบวนการที่นักเรียนเตรียมความพร้อมที่จะเริ่มมีการออมให้ทราบวิธีและเทคนิคในการออมเพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้แล้วสะสมไว้ใช้ในอนาคต

เทคนิคที่ใช้   การเล่านิทานและการอภิปรายกลุ่ม

เวลาที่ใช้   50 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. นิทานเรื่อง “กระปุกแสนกล”
2. เอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม
3. เอกสารใบความรู้ เรื่องการออมเงินและความพอเพียง

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้วิจัย เล่านิทานเรื่องกระปุกแสนกล ให้นักเรียนฟัง (เวลาประมาณ 5 นาที)
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ขั้นการวิเคราะห์และอภิปราย

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. แจกเอกสารหัวข้อการอภิปรายกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
  - 2.1 นักเรียนคิดว่าวิธีการออมเงินของจี้จี้ถูกต้องหรือไม่
  - 2.2 ถ้านักเรียนเป็นทาทา นักเรียนจะออมเงินแบบจี้จี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
  - 2.3 ถ้านักเรียนเป็นทาทานอกจากจะนำเงินใส่กระปุกออมสิน นักเรียนมีวิธีปฏิบัติอย่างไร

จึงจะออมเงินได้

ขั้นสรุปและการประยุกต์ใช้

1. ผู้นำกลุ่มใช้คำถามเพื่อให้ช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมและการนำไปประยุกต์ใช้
  - 1.1 นักเรียนคิดว่าการออมเงิน จะต้องมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร

1.2 นักเรียนจะออมเงินหรือไม่

1.3 นักเรียนคิดว่าการออมเงินเป็นของตนเองดีอย่างไร

2. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมของตนและสรุปวิธีที่จะนำไปปฏิบัติ

3. นักเรียนรวบรวมความคิดเห็นที่ได้จากการอภิปรายกลุ่มลงในเอกสารบันทึกกิจกรรม

4. หลังจากอภิปรายสรุป ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

5. นัดหมายและตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับ วัน เวลาและสถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ขั้นการประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมของนักเรียน

2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นต่อคำถามหลังร่วมกิจกรรม

นิทานเรื่อง กระปุกแสนกล

ทาทามีของเล่นเป็นตุ๊กตาบาร์บี้เก๋ 1 ตัว จีจี้มีของเล่นเป็นตุ๊กตาหมีมอม 1 ตัวจีจี้กับทาทาเป็นเพื่อนรักกัน ทุกวันตอนเย็นหลังเลิกเรียนจะนำตุ๊กตามาเล่นด้วยกันทุกวัน

แต่แล้ววันหนึ่งจีจี้ขโมยตุ๊กตาหมีตัวใหญ่ตัวใหม่มาอวดทาทา

“ทาทาสวยไหม เราซื้อน้องหมีมาใหม่”

“จีจี้เอาสตางค์ที่ไหนไปซื้อ”

“สตางค์ของเราเอง” จีจี้ตอบ แต่ทาทาไม่เชื่อ ทาทาสงสัยว่าจีจี้เอาเงินมาจากไหนไปซื้อตุ๊กตา

หลังจากนั้น ทาทาจึงแอบตามจีจี้ไปที่บ้าน ไปดูว่า จีจี้เอาเงินที่ไหนมาซื้อตุ๊กตา เมื่อไปถึงบ้านจีจี้ ทาทาแอบมองทางหน้าต่างห้องนอนของจีจี้ เห็นจีจี้กำลังหยิบกระป๋องแบ่งจากตู้เสื้อผ้ากำลังเขย่ากระป๋อง ทันใดนั้นเหรียญเงินก็ร่วงออกมาจากกระป๋องแทนที่จะเป็นแบ่งออกมาจากกระป๋อง

“ฉันรู้แล้ว จีจี้เอาเงินมาจากไหน”

หลังจากนั้นทาทาก็กลับไปบ้านหยิบกระป๋องแบ่งของตัวเองออกมาบ้างพยายามเทกระป๋องก็ไม่เห็นมีเหรียญร่วงออกมาเสียที แต่กลับเป็นแบ่งออกมาจากกระป๋องแทน แบ่งเป็อนเต็มห้องไปหมด

“จีจี้ต้องหลอกเราแน่ ๆ กระป๋องนี้ไม่เห็นจะมีเงินออกมาเหมือนของจีจี้เลย”

ทันใดนั้นทาทาก็รีบไปหาจีจี้ที่บ้าน เพื่อไปถามจีจี้ว่า “จีจี้ทำไมกระป๋องแบ่งเราไม่เห็นเหมือนของเธอเลย จีจี้ตอบว่า “โอ...ทาทา กระป๋องแบ่งของเราไม่ใช่กระป๋องแบ่งนะแต่มันคือ กระปุกออมสินที่คุณแม่เราเจาะรูไว้ให้เรา เวลาจีจี้มีเงินเหลือจากโรงเรียน จีจี้ก็เอามาหยอดสะสมไว้ในกระป๋องแบ่งนี้ พอเต็มกระป๋องก็เทเหรียญออกมา แล้วก็นำไปซื้อตุ๊กตาหมี” จีจี้อธิบาย

“เราเข้าใจแล้ว เรื่องเป็นอย่างนี้เอง... เราต้องขอโทษเธอด้วยนะ เราจะพยายามเก็บเงินหยอดกระปุกจะได้มีเงินไปซื้อตุ๊กตาตัวใหม่บ้าง”

เมื่อทาทาเข้าใจเรื่องทั้งหมดทาทาจึงนำเรื่องไปเล่าให้พ่อแม่ฟัง แม่จึงสอนทาทาว่า “เก่งมากจ๊ะ ทาทา ทาทาได้เพื่อนดีและถ้าทาทาออมเงิน และมีนิสัยตั้งแต่วันนี้ โตขึ้นทาทาก็มีเงินมาก และลูกก็ช่วยพ่อแม่แม่ประหยัดเงินด้วยการนำกระป๋องแบ่งทั้งหมดแล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยที่พ่อแม่ไม่ต้องซื้อกระปุกออมสินให้ใหม่” พ่อและแม่กล่าวชื่นชมกับทาทา หลังจากนั้นหลังเลิกเรียนทาทาก็นำเงินที่เหลือจากไปโรงเรียนไปหยอดกระปุกออมสินทุกวัน

ใบความรู้เรื่องการออม

ความหมายของการออม

การออมคือ รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนซึ่งเหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปนี้เรียกว่าเงินออม โดยทั่วไปการออมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีรายได้มากกว่าการจ่ายของเขา ทางที่จะเพิ่มเงินออมให้แก่บุคคล อาจทำได้โดยการพยายามหาทางเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น ด้วยการทำงานมากขึ้น ใช้เวลาว่างในการหารายได้พิเศษ หรือการปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพ มีรายได้สูงขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้การลดรายจ่ายลงด้วยการรู้จักใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมก็จะทำให้มีการออมเกิดขึ้นได้เหมือนกัน

ความสำคัญของเงินออม

เงินออมเป็นปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมายซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้ เงินออมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดเป้าหมายที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมาได้ นอกจากนี้เงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาคะดัดหรือความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้ด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอในชีวิต

ใบความรู้เรื่องความพอเพียง

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งทางด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ใบบันทึกกิจกรรมเรื่อง กระปุกแสนกล

ชื่อ.....นามสกุล.....

- คำชี้แจง:**
1. ให้นักเรียนฟังนิทาน เรื่อง “กระปุกแสนกล” แล้วตอบคำถามจากข้อคำถาม
  2. กรอกรข้อความของตนเองลงในแบบบันทึกนี้

1. นักเรียนคิดว่าวิธีการออมเงินของจี้จี้ถูกต้องหรือไม่

.....

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นทาทา นักเรียนจะออมเงินแบบจี้จี้หรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. ถ้านักเรียนเป็นทาทา นอกจากจะนำเงินไปหยอดกระปุกออมสิน นักเรียนมีวิธีปฏิบัติอย่างไรจึงจะออมเงินได้

.....

.....

.....

กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 3

สิ่งที่พัฒนา   รู้ประโยชน์ของการออม

ชื่อกิจกรรม   เด็กชายเสือจอมฟุ้งเฟ้อ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนทราบประโยชน์ในการออม
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดการออมและรู้คุณค่าในการออมมากขึ้น

แนวคิด

การออมเงินถ้าไม่รู้จักใช้อย่างถูกต้องถูกวิธี ก็มีโอกาสหมดไป ดังนั้นถ้านักเรียนรู้จักคุณค่าประโยชน์ของการออม นักเรียนจะสามารถมีการออมเพิ่มขึ้น

เทคนิคที่ใช้   กรณีตัวอย่างและการระดมสมอง

เวลาที่ใช้   50 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. ใบงานกรณีตัวอย่างเรื่องเด็กชายเสือจอมฟุ้งเฟ้อจำนวน 3 แผ่น
2. ลูกปิงปองคละสีในกล่องทึบจำนวน 15 ลูก

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้วิจัยทักทายนักเรียน (สวัสดีค่ะ) พร้อมทั้งทบทวนกิจกรรมครั้งที่ 3 และข้อปฏิบัติตนในขณะร่วมกลุ่มจากนั้นนำนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาโดยสนทนาเกี่ยวกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันว่า นักเรียนมีการออมเงินหรือไม่ นักเรียนนำเงินที่ออมได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์หรือไม่เช่น นำไปซื้อ อุปกรณ์เครื่องเขียนเอง หรือพ่อแม่ซื้อให้
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนจับลูกปิงปองคละสีในกล่องทึบ ใครได้สีเดียวกันก็อยู่กลุ่มเดียวกัน
3. ผู้วิจัยแจกใบงานกรณีตัวอย่างเรื่องเด็กชายเสือจอมฟุ้งเฟ้อให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น
4. ผู้วิจัยแจกใบบันทึกกิจกรรม ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายพร้อมตอบ

คำถามลงในสมุดบันทึกกิจกรรม

ขั้นการวิเคราะห์และอภิปราย

1. ผู้นำกลุ่มใช้คำถามกับนักเรียนเพื่อให้อภิปรายร่วมกัน
  - 1.1 ถ้าเป็นตัวนักเรียน นักเรียนจะปฏิบัติตามเด็กชายเสือหรือไม่เพราะเหตุใด
  - 1.2 นักเรียนรู้สึกว่าการเด็กชายเสือเป็นคนอย่างไร
  - 1.3 นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของเด็กชายเสือหรือไม่

ขั้นสรุปและการประยุกต์ใช้

1. ผู้วิจัยใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมและการนำไปประยุกต์ใช้
  - 1.1 นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากกิจกรรมนี้บ้าง
  - 1.2 ถ้านักเรียนได้รับเงินแบบเด็กชายเสีย นักเรียนจะมีวิธีการใช้เงินทำอะไรบ้างให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนมากที่สุด
  - 1.3 นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร
2. นักเรียนแสดงความคิดเห็นประโยชน์ของการออมเงิน และสรุปวิธีคิดลงในเอกสารบันทึกกิจกรรม
3. หลังจากอภิปรายสรุป และการนำไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง
4. นัดหมายและตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ขั้นการประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์การออมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจ และการร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
3. สังเกตการแสดงความคิดเห็นต่อคำถามหลังเข้าร่วมกิจกรรม

เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่องเด็กชายเสียจอมฟุ้งเฟ้อ

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ณ หมู่บ้านทุ่งเพลง มีลูกชายผู้ใหญ่บ้าน ชื่อว่าเด็กชายเสีย ซึ่งเด็กชายเสียเป็นคนเรียนเก่ง สอบได้ที่ 1 ของชั้นทุกภาคเรียนและมีผลการเรียนดีมาตลอด เด็กชายเสียมักจะได้รับรางวัลจากพ่อแม่บ่อยครั้ง หลังจากได้เงิน เด็กชายเสียจะนำเงินไปซื้อของเล่น ไม่เคยเก็บเงินใส่กระปุกเลยนานวันเข้าเด็กชายเสียจึงรู้สึกเคยชินกับการได้รับของรางวัลเหล่านี้และแม้แต่เล่นสนุกจนไม่อ่านหนังสือทำให้ผลการเรียนตก สอบไม่ได้ที่ 1 เหมือนทุกครั้ง จึงทำให้เด็กชายเสียไม่ได้รับรางวัลเป็นเงินจากพ่อแม่เหมือนเช่นเคย

เมื่อเปิดภาคเรียนใหม่ พ่อแม่ให้เงินเด็กชายเสียไปซื้ออุปกรณ์เครื่องเรียน เพื่อใช้ในการเรียน แต่เด็กชายเสียกลับนำเงินไปซื้อของเล่นจนหมด ทำให้มีเงินไม่เพียงพอในการซื้ออุปกรณ์เครื่องเรียน เงินเก็บก็ไม่มี เด็กชายเสียจึงไม่กล้าขอเงินจากพ่อแม่ จึงไปขอยืมเงินจากเพื่อนแต่เพื่อนก็ไม่ให้ยืม เพราะรู้ว่าเด็กชายเสียนำเงินไปซื้อของเล่นจนหมด ทำให้เด็กชายเสียไม่มีเงินไปซื้ออุปกรณ์การเรียน

ใบบันทึกกิจกรรมเรื่อง เด็กชายเสือจอมฟุ้งเฟ้อ

ชื่อ.....นามสกุล.....

- คำชี้แจง:**
1. ให้นักเรียนอ่านเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “เด็กชายเสือจอมฟุ้งเฟ้อ” แล้วตอบคำถามจากข้อคำถาม
  2. กรอกรข้อความของตนเองลงในแบบบันทึกนี้

1. นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของเด็กชายเสือหรือไม่

.....

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายเสือนักเรียนควรใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์อย่างไร

.....

.....

.....

กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่ 4

สิ่งที่พัฒนา ความภูมิใจที่ได้มีการออม

ชื่อกิจกรรม ใช้เงินอย่างรู้คุณค่า

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างแรงจูงใจในการออม
2. เพื่อให้นักเรียนภูมิใจที่ได้มีการออม

แนวคิด

เงินนับว่ามีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบัน ถ้าหากเรามีการเก็บเงินมากเท่าไรเงินออมที่มีอยู่ก็เพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ถ้ามีความต้องการอยากได้สิ่งของใดก็สามารถนำเงินที่เราเก็บออมนั้นนำมาใช้ได้อย่างถูกต้องโดยนักเรียนจะรู้สึกภูมิใจที่ได้มีการออมเงินและนำเงินที่ออมมาใช้จากความสามารถของตนเอง

เทคนิคที่ใช้ การอภิปรายกลุ่มและบทบาทสมมติ

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

1. สลากสำหรับแบ่งกลุ่ม
2. ใบงานบทบาทสมมติเรื่อง “ข้อปบั้งวันหยุดกับน้องแพรว ชมพูและหนูฟอง”
จำนวน 3 แผ่น
3. ใบบันทึกกิจกรรมเรื่อง “ข้อปบั้งวันหยุดกับน้องแพรว ชมพูและหนูฟอง”
จำนวน 3 แผ่น

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้วิจัยทักทายนักเรียน (สวัสดีค่ะ) พร้อมทั้งทบทวนกิจกรรมในครั้งที่ 4 และข้อตกลงร่วมกันของกลุ่ม จากนั้นนำนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาโดยถามนักเรียนว่า เมื่อนักเรียนอยากได้สิ่งของที่ต้องการ นักเรียนจะเก็บเงินซื้อเองหรือให้พ่อแม่ซื้อให้ โดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย

1.1 แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5 คนรวม 3 กลุ่มโดยผู้วิจัยทำสลากซึ่งมีคำว่า “ดินสอ” “ปากกา” และ “ยางลบ” อย่างละ 5 คำ แล้วให้นักเรียนหยิบสลากในกล่องที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ ใครจับสลากได้ คำว่าอะไรก็ให้จับกลุ่มเดียวกัน

1.2 ให้นักเรียนเลือกตัวแทนกลุ่มละ 1 คน ออกมาแสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ โดยแสดงเป็น น้องแพรว ชมพูและหนูฟอง ให้เวลานักเรียนฝึกซ้อม 10 นาที หลังจากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มแสดงบทบาทสมมติที่ได้รับพร้อมดูบทประกอบ

ขั้นการวิเคราะห์และอภิปราย

1. ผู้วิจัยใช้คำถามถามนักเรียนเพื่อให้อภิปรายร่วมกัน โดยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไป

- 1.1 นักเรียนเลือกซื้ออุปกรณ์การเรียน จากรูปแบบที่สวยงามถึงแม้จะมีราคาแพง
- 1.2 นักเรียนเลือกซื้อของใช้ต่างๆ ตามแฟชั่นที่นิยมในขณะนี้หรือไม่
- 1.3 เวลาที่อยากได้ของใช้อะไร นักเรียนเก็บเงินซื้อเองหรือขอเงินจากพ่อแม่

ขั้นสรุปและการประยุกต์ใช้

1. ผู้วิจัยใช้คำถามเพื่อให้ นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมและการนำไปประยุกต์ใช้

- 1.1 นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากกิจกรรมนี้บ้าง
- 1.2 ถ้านักเรียนเลือกใช้สินค้าราคาแพง ส่งผลทำให้ นักเรียนเป็นอย่างไร
- 1.3 นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

2. นักเรียนรวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับความภูมิใจที่ได้มีการออม ลงในใบบันทึกกิจกรรมของนักเรียน

3. หลังจากอภิปรายสรุป และการนำไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

4. นัดหมายและตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ขั้นการประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นเรื่องความภูมิใจในการออมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจ และการร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
3. สังเกตการแสดงความคิดเห็นต่อคำถามหลังเข้าร่วมกิจกรรม

บทบาทสมมติ

เรื่อง ข้อปิ้งวันหยุดกับน้องแพรว ชมพู่และหนูฟอง

- ณ. ศูนย์การค้าแห่งหนึ่ง น้องแพรว ชมพู่และหนูฟอง นัดกันมาซื้ออุปกรณ์การเรียนต่างๆ
- น้องแพรว : กระเป๋าติดดีไบน์สวยจัง ไบละ 350 บาทเอง
- ชมพู่ : กระเป๋าเท็ดดีไบน์ก็สวยนะ ไบละ 400 บาท
- น้องแพรว : เราซื้อเหมือนเธอด้วยไบหนึ่งดีกว่า
- ชมพู่ : อืม งั้นเราซื้อทั้ง 2 ไบเลยละกัน จะได้ใส่ไปโรงเรียนเหมือนกัน
- น้องแพรว : ใ่อ้หือ ซื้อทั้ง 2 ไบเลยหรอเนี่ย อินเทอร์เน็ตจ้ังเลยเพื่อนเรา
- ชมพู่ : ก็แน่ซี คนอย่างเราไม่ยอมตกเทรนด์หรอคะ
- น้องแพรว : นี่ไง กล่องดินสอด่ลเค็ดขันคิตดี ก็สวยดีนะ มี 5 แบบ
- ชมพู่ : พอดีเลยนะ จะได้เปลี่ยนใช้วันละแบบ ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์
- หนูฟอง : หนูฟองว่า ซื้ออันเดียวก็พอ ไว้ใช้ไม่ได้แล้ว เราค่อยมาซื้อกันอีกก็ได้นะ
- น้องแพรว : ออย่าเลย ไหนๆ ก็มาแล้ว ก็ซื้อให้ครบวันนี้เลยดีกว่า
- ชมพู่ : นี่ไงหนูฟอง ไม่บรรดอันนี้ก็สวยดีนะ อันละ 80 บาทเองนะจ้ะ
- หนูฟอง : แคไม่บรรดอันเดียว หนูฟองซื้ออันละ 10 บาทก็พอจ้่า อันนี้ใจดูแข็งแรงดีนะ อันที่ชมพู่ถืออยู่ ดูไม่แข็งแรงเลย แคสวยดีเท่านั้น
- น้องแพรว : แต่ไม่บรรดอันนี้ มันไม่สวยเลยนะหนูฟอง มันธรรมดา
- ชมพู่ : อืม ชมพู่ก็เห็นด้วยกับน้องแพรวนะ เลือกซื้อที่สวยๆ ราคาแพงจะเหมาะกว่า
- หนูฟอง : ไม่ดีกว่า หนูฟองซื้ออันนี้แหละ เพราะเลือกที่จะใช้ประโยชน์มากกว่าความสวยงาม
- น้องแพรว : ตามใจหนูฟองละกัน แต่น้องแพรวซื้อไม่บรรด 3 อันนะ เพราะชอบทุกอันเลย
- ชมพู่ : หนูฟอง น้องแพรว มาดูเครื่องคิตเลขอันนี้ดี ลายนี้ออกใหม่ล่าสุด เป็นลายโดราเอมอนไม่แพงด้วยนะ 500 บาท เองหละ
- หนูฟอง : แต่หนูฟองก็เห็นเครื่องคิตเลขของชมพู่ยังดีอยู่เลยนะ เพิ่งซื้อใหม่ไม่ใช่หรอ
- น้องแพรว : นันดี เพราะปกติก็ไม่ค่อยได้ใช้บ่อยนัก
- ชมพู่ : ก็เบื้อแล้วนี่นา อยากได้ใหม่แล้ว
- หนูฟอง : หนูฟองว่านะ ออย่าเพิ่งซื้อเลยเก็บเงินไว้ไปใส่กระปุกออมสินดีกว่าใหม่
- น้องแพรว : อืมเรว่าทำตามแบบที่หนูฟองบอกดีกว่าไว้ครรวหน้าเราค่อยมาซื้อกันใหม่
- ชมพู่ : เป็นความคิดที่ดีนะ ตกกลงตามนั้นก็ได้

ใบบันทึกกิจกรรมเรื่อง ซ้อปโป๊งวันหยุดกับน้องแพร ชมพู่และหนูฟอง

ชื่อ.....นามสกุล.....

- คำชี้แจง:**
1. ให้นักเรียนตอบคำถามจากข้อคำถาม
  2. กรอกรข้อความของตนเองลงในแบบบันทึกนี้

1. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องดังกล่าวบ้าง และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนเลือกซื้อของใช้ต่าง ๆ ตามแฟชั่นที่นิยมในขณะนี้หรือไม่

.....

.....

.....

3. ถ้านักเรียนเลือกใช้สินค้าราคาแพง ส่งผลให้นักเรียนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 5

สิ่งที่พัฒนา ความสุขในการออม

ชื่อกิจกรรม เก็บหอมรอมริบ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มีการออมเงิน
2. เพื่อให้นักเรียนมีความต้องการที่จะออมเงินสม่ำเสมอ

แนวคิด

ในยุคปัจจุบันการบริโภคสิ่งฟุ่มเฟือยเกิดจากความอยากได้ อยากมีของมนุษย์ เห็นคนอื่นมีก็อยากมี ทำให้เงินจึงเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการใช้จ่ายเพื่อจะได้สิ่งที่อยากได้ตรงความต้องการของตนเอง ทำให้คนส่วนใหญ่เกิดหนี้สินจนทำให้เกิดความทุกข์ แต่ถ้าเรารู้จักกิน รู้จักใช้ตามกำลังทรัพย์ที่เรามีอยู่ มีการใช้จ่ายเงินของตนเองนั้นเป็นไปอย่างมีคุณค่า ไม่ใช่จ่ายเกินกำลังทรัพย์ของตน เพื่อให้เราสามารถจัดสรรเงินบางส่วนนำมาใช้ตอบสนองความต้องการที่เราสามารถพึงทำได้โดยไม่เดือดร้อนใครยอมทำให้เกิดความสุขสบายใจที่เราได้มีการออมเงินเอง

เทคนิคที่ใช้ กรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่ม

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. สลากสำหรับแบ่งกลุ่ม
2. กรณีตัวอย่าง เรื่อง “เก็บหอมรอมริบ” จำนวน 3 แผ่น
3. ใบบันทึกกิจกรรม เรื่อง “เก็บหอมรอมริบ” จำนวน 3 แผ่น

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้วิจัยทักทายนักเรียน (สวัสดีค่ะ) พร้อมทั้งทบทวนกิจกรรมครั้งที่ 5 และข้อควรปฏิบัติตนในขณะร่วมกลุ่ม หลังจากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนหยิบสลากเพื่อแบ่งกลุ่ม
2. ผู้วิจัยนำนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาโดยถามว่า ใครได้รับค่าจ้างทำงานบ้าน หรือหารายได้พิเศษด้วยตนเองแล้วงานที่ทำมีงานอะไรบ้าง
3. ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน แล้วให้นักเรียนที่เคยทำงานพิเศษออกมาเล่าประสบการณ์ที่เคยไปทำงานให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

ขั้นการวิเคราะห์และอภิปราย

1. ผู้วิจัยแจกใบงานกรณีตัวอย่างเรื่อง “เก็บหอมรอมริบ” ให้นักเรียนทุกกลุ่มอ่านแล้วให้สมาชิกทุกคนร่วมกันเสนอความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนดให้ต่อไปนี้

- 1.1 เด็กชายมานะมีนิสัยเป็นอย่างไร
- 1.2 นักเรียนจะเก็บออมเงินเหมือนเด็กชายมานะหรือไม่
- 1.3 ครูอรรถดีทำถูกต้องหรือไม่ที่กล่าวชมเชยเด็กชายมานะ

ขั้นสรุปและการประยุกต์ใช้

1. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประโยชน์ของการหารายได้พิเศษในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่า นอกเหนือจากการเรียนแล้วนักเรียนควรหาเวลาฝึกอาชีพเพื่อหารายได้พิเศษเพื่อจะได้มีเงินออมไว้ซื้อของใช้ที่จำเป็นโดยไม่ต้องรบกวนพ่อแม่เป็นการฝึกพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยใช้เงินที่หามาได้อย่างรู้คุณค่าใช้จ่ายที่เกิดจากความจำเป็นเท่านั้น

3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ขั้นการประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นเรื่องความสุขในการออมของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจ และการร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
3. สังเกตการแสดงความคิดเห็นต่อคำถามหลังเข้าร่วมกิจกรรม

เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่องเก็บหอมรอมริบ

เด็กชายมานะเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนหมู่บ้านทุ่งดอกไม้ พ่อแม่ของเด็กชายมานะมีอาชีพทำนาและปลูกผักขาย เด็กชายมานะตื่นนอนตอนตี 5 ของทุกวัน เพื่อมาช่วยพ่อและแม่เก็บผักไปขายในตลาดในตัวอำเภอ โดยที่เด็กชายมานะจะเก็บผักและล้างให้แม่เป็นคนไปขายที่ตลาดเอง ตอน 6 โมงเช้าก็ช่วยพ่อทำกับข้าว เมื่อกินข้าวแต่งตัวเสร็จ 7 โมง เด็กชายมานะก็ไปโรงเรียน ทุกวันหลังเลิกเรียนประมาณ 4 โมงเย็น เด็กชายมานะจะไปรับจ้างทำความสะอาดบ้านของกำนันปิติ โดยใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ได้ค่าแรงครั้งละ 40 บาท แต่วันเสาร์และวันอาทิตย์ เด็กชายมานะจะอาสา พ่อแม่ไปนั่งขายผักที่ตลาดเอง จากนั้นช่วงบ่ายก็ไปรับจ้างปอกใบมะพร้าวที่สวนของกำนันปิติ ถ้าปอกได้ 100 ก้านก็ได้เงิน 10 บาท ค่าแรงก็ขึ้นกับว่าเขาปอกได้มากน้อยแค่ไหนและทุกวันมานะจะนำเงินที่ได้ไปให้พ่อและแม่ของมานะเป็นคนเก็บเพื่อไว้ใช้จ่ายในครอบครัว

เมื่อครั้งอยู่โรงเรียนเด็กชายมานะก็เป็นคนประหยัดช่วยงานคุณครูรู้จักใช้จ่ายตามอัตภาพของตนไม่เคยซื้อสิ่งของเครื่องใช้หรือเสื้อผ้าราคาแพง ครูอวดดีสังเกตเห็นพฤติกรรมของเด็กชายมานะเช่นนี้ จึงได้กล่าวยกย่องชมเชยให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง

ใบบันทึกกิจกรรมเรื่อง เก็บหอมรอมริบ

ชื่อ.....นามสกุล.....

- คำชี้แจง:**
1. ให้นักเรียนอ่านเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “เก็บหอมรอมริบ” แล้วตอบคำถามจากข้อคำถาม
  2. กรอกรายชื่อความของตนเองลงในบันทึกนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นมานะ นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรเกี่ยวกับการเก็บเงินของมานะ

.....

.....

.....

2. นักเรียนจะออมเงินเหมือนเด็กชายมานะหรือไม่

.....

.....

.....

3. นักเรียนมีความสุขกับการออมเงินได้ด้วยตนเองและมีวิธีปฏิบัติอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 6

สิ่งที่พัฒนา มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน

ชื่อกิจกรรม จะซื้ออะไรดีหนอ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนควบคุมการใช้จ่ายเงินของตนเอง
2. สามารถจัดสรรเงินและใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ได้และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

อย่างเหมาะสม

แนวคิด

การวางแผนการใช้จ่ายเงินเป็นการจัดสรรเงินของตนและใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดไว้ เพื่อสำหรับความจำเป็นในอนาคต การวางแผนการใช้จ่ายเงินต้องมีความต่อเนื่องและมีวินัยในการไม่นำเงินที่ออมมาใช้ เพื่อป้องกันและเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้จ่ายเงินที่จะเกิดขึ้นกับตนเองทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

เทคนิคที่ใช้ การระดมสมองและการอภิปรายกลุ่ม

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. สลากในการแบ่งกลุ่ม
2. ใบงาน เรื่องฉันมีรายได้พิเศษ (จะซื้ออะไรดีหนอ) จำนวน 3 แผ่น
3. ใบบันทึกกิจกรรม เรื่องฉันมีรายได้พิเศษ (จะซื้ออะไรดีหนอ) จำนวน 3 แผ่น

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้วิจัยทักทายนักเรียน (สวัสดีค่ะ) พร้อมทั้งทบทวนกิจกรรมครั้งที่ 6 และข้อควรปฏิบัติตนในขณะร่วมกลุ่ม จากนั้นนำนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาโดยถามว่า นักเรียนมีเงินออมเท่าไร แล้วได้วางแผนหรือยังว่าจะเก็บเงินไว้ซื้ออะไร
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยการจับสลากที่ผู้วิจัยเตรียมไว้
3. ผู้วิจัยแจกใบงาน เรื่องฉันมีรายได้พิเศษ (จะซื้ออะไรดีหนอ) ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันระดมสมองจากใบงานเรื่องฉันมีรายได้พิเศษ (จะซื้ออะไรดีหนอ) แล้วบันทึกลงในใบบันทึกกิจกรรม เรื่องฉันมีรายได้พิเศษ (จะซื้ออะไรดีหนอ)
5. จากนั้นผู้วิจัยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาสรุปผลการระดมสมองจากใบงาน เรื่องฉันมีรายได้พิเศษ (จะซื้ออะไรดีหนอ) ให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน
6. เปิดโอกาสให้ซักถาม

ขั้นการวิเคราะห์และอภิปราย

1. ผู้วิจัยใช้คำถามให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมและการนำไปประยุกต์ใช้
  - 1.1 นักเรียนคิดว่าการวางแผนการใช้จ่ายเงินต้องมีวิธีปฏิบัติอย่างไร
  - 1.2 นักเรียนคิดว่า การรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินได้ด้วยตนเองดีหรือไม่
  - 1.3 นักเรียนจะวางแผนการใช้จ่ายเงินตนเองหรือไม่
2. ให้นักเรียนระดมสมองกับสมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่ถูกต้องและสรุปวิธีการปฏิบัติ
3. นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันบันทึกลงในใบบันทึกกิจกรรมของนักเรียน
4. หลังจากการอภิปรายกลุ่มและการนำไปใช้ผู้วิจัยกลุ่มสรุปเพิ่มเติมให้ชัดเจนอีกครั้ง
5. นัดหมายและตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ขั้นการประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นเรื่องการวางแผนการใช้จ่ายเงินของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจ และการร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
3. สังเกตการแสดงความคิดเห็นต่อคำถามหลังเข้าร่วมกิจกรรม

ใบงาน
เรื่องฉันมีรายได้พิเศษ (จะซื้ออะไรดีหนอ)

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเติมข้อมูลลงในช่องว่างให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนมากที่สุด

ที่	กิจกรรม	เวลาที่ใช้ (ชั่วโมง)	รายได้ (บาท)
1	รับจ้างขายขนม		
2	รับจ้างรดน้ำต้นไม้		
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

คำชี้แจง: ให้นักเรียนกำหนดราคาสินค้าเองให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนมากที่สุด

	ของใช้ / อุปกรณ์	ราคา (บาท)
11	ปากกา	
12	กระเป๋	
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		

ใบบันทึกกิจกรรม เรื่องฉันมีรายได้พิเศษ (จะซื้ออะไรดีหนอ)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนในกลุ่มทั้ง 5 คน เลือกทำกิจกรรมอะไรก็ได้จากใบงาน เรื่องฉันมีรายได้พิเศษ			
คนที่	กิจกรรมที่ทำ	เวลา (ชั่วโมง)	รายได้ (บาท)
1	ชื่อ	.....	.....
	.....	.....	.....
	รวม	.....	.....
2	ชื่อ	.....	.....
	.....	.....	.....
	รวม	.....	.....
3	ชื่อ	.....	.....
	.....	.....	.....
	รวม	.....	.....
4	ชื่อ	.....	.....
	.....	.....	.....
	รวม	.....	.....
5	ชื่อ	.....	.....
	.....	.....	.....
	รวม	.....	.....

จากนั้นให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันรวมจำนวนเงินที่ช่วยกันหามาได้จากกิจกรรมในครั้งนี้ แล้วไปเลือกซื้อสิ่งของที่อยากได้ จากหมวดที่ 2 ของเล่นที่ฉันจะซื้อ แล้วบันทึกลงดังนี้

เงินที่หามาได้ (บาท)	ของเล่นที่ฉันจะซื้อ	ราคา (บาท)
.....	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....
	รวมทั้งสิ้น	.....
ฉันมีเงินเหลือ	รวมทั้งสิ้น	.....

กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 7

สิ่งที่พัฒนา การเก็บออมอย่างมีเป้าหมาย

ชื่อกิจกรรม สูฝุ่น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนมีเป้าหมายในการออมเงิน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบริหารการเงินของตนเองได้

แนวคิด

การออมเงินนั้น ถ้าเรามีการออมเงินอย่างมีเป้าหมาย เป็นการป้องกันตนเองด้านการเปลี่ยนแปลงทางการเงินที่จะเกิดขึ้น ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตตนเองช่วยให้เรามีทิศทางไปสู่อนาคตที่ดีได้

เทคนิคที่ใช้ การอภิปรายกลุ่มและสื่อการสอน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. สื่อการสอน เรื่อง “การวางแผนการเลี้ยงนก”
2. ใบบันทึกกิจกรรม
3. ลูกโป่งปอง

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้วิจัยทักทายนักเรียน (สวัสดีค่ะ)พร้อมทั้งทบทวนกิจกรรมครั้งที่ 7 และข้อตกลงร่วมกันในกลุ่ม จากนั้นนำนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาโดยถามว่า นักเรียนมีเป้าหมายในชีวิตอย่างไร ให้นักเรียนแต่ละคน กำหนดเป้าหมายของตนและร่วมกันอภิปรายกลุ่ม

2. แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่ม 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยจับลูกโป่งปองตามสีที่จับได้ จากนั้นแยกย้ายไปเข้ากลุ่มของตน

3. เปิดสื่อการสอน เรื่อง “การวางแผนการเลี้ยงนก” ให้นักเรียนดูและร่วมกันอภิปรายลงในใบบันทึกกิจกรรม

ขั้นการวิเคราะห์และอภิปราย

1. ผู้นำกลุ่มใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมและการนำไปประยุกต์ใช้
  - 1.1 ให้นักเรียนดูสื่อการสอน เรื่อง “การวางแผนการเลี้ยงนกและช่วยกันวิเคราะห์
  - 1.2 เพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเอง มีการกำหนดเป้าหมายและสามารถบริหารการเงินได้ โดยทำ

ใบบันทึกกิจกรรมสูฝุ่น

2. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ในเรื่องการออมอย่างมีเป้าหมายและสรุปวิธีการนำไปปฏิบัติ

3. นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายกลุ่มร่วมกันบันทึกลงในใบกิจกรรมของนักเรียน

4. หลังจากการอภิปรายกลุ่มและการนำไปใช้ผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติมให้ชัดเจนอีกครั้ง

5. นัดหมายและตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับ วัน เวลาและสถานที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ขั้นการประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นเรื่องการออมเงินอย่างมีเป้าหมายของนักเรียน

2. สังเกตความสนใจและการร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

3. สังเกตการแสดงความคิดเห็นต่อคำถามหลังเข้าร่วมกิจกรรม

นิทานเรื่อง วางแผนการเลี้ยงนก

โทนอยากเลี้ยงนกแก้ว เนื่องจากเห็นว่าที่บ้านของออมสินเลี้ยงและอยากมีเอาไว้เป็นเพื่อนยามเหงา จึงปรึกษากับคุณพ่อคุณแม่

พ่อของโทนต้องการให้โทนคิดให้รอบคอบก่อนเลี้ยง จึงให้โทนไปที่ร้านขายสัตว์เลี้ยงในเมือง เพื่อสอบถามข้อมูลจากคนขายอย่างละเอียดถึงราคาและรายการที่จำเป็น เช่น กรงนก ถาดใส่อาหารนก ฝักคลุมถุง อาหารและที่สำคัญราคาของนกแก้ว

โทนรู้สึกว่าราคากรงนกใหม่ราคาแพงมาก จนอาจทำให้เขาอดเลี้ยงนกแก้วเพราะเงินไม่พอ พ่อจึงให้คนขายหากรงนกเก่าใช้แล้วแต่คุณภาพดี ซึ่งมีราคาถูกกว่าแทน

โทนกลับมาบ้านพร้อมด้วยข้อมูลมากมายและพบว่าเขายังไม่เข้าใจถึงรายการที่คนขายเขียนเอาไว้ว่า “ค่าอาหารนกเดือนละ 120 บาท” พ่ออธิบายว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่โทนต้องเตรียมไว้ สำหรับซื้ออาหารให้นกรับประทานในแต่ละเดือน ซึ่งหากไม่มีหรือมีไม่พอในเดือนนั้นนกก็ต้องอดอาหารไปหลายวัน โทนรู้ว่าเขามีเงินเหลือจากที่พ่อแม่ให้ไว้ในแต่ละวันรวมแล้วในหนึ่งเดือนประมาณเดือนละ 200 บาท นั้นหมายความว่าหากเขาจะเลี้ยงนกแก้ว เขาจะมีเงินเก็บน้อยลง

พ่อให้โทนตัดสินใจด้วยตัวเองว่าจะเลี้ยงหรือไม่เลี้ยง และหากโทนจะเลี้ยงโทนจะต้องรับผิดชอบเจ้านกแก้วให้ดี และต้องยอมเสียสละเงินออมในแต่ละเดือนสำหรับเป็นค่าอาหารนกแก้วด้วย

ใบบันทึกกิจกรรม
เรื่องการวางแผนการเลี้ยงนก

ชื่อกลุ่ม.....

คำถามจากเรื่อง

1. ถ้านักเรียนเป็นโทน จะเลี้ยงนกแก้วหรือไม่

.....
.....
.....

2. พ่อแนะนำให้โทนทำอะไรก่อนที่จะซื้อนกมาเลี้ยง เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

ใบบันทึกกิจกรรม สู่ฝัน

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง:1. ให้ตั้งชื่อความฝันสิ่งที่เราต้องการลงในชื่อกิจกรรม วาดภาพประกอบ ด้านล่างระบุราคาของ
ความฝันที่เราอยากได้ พร้อมอธิบายเหตุผล
2. ให้กำหนดวันที่เราอยากได้ ว่าฝันเราจะเป็นจริงเมื่อใด ให้นักเรียนเก็บเงินเองด้วยความสามารถ
ของตนเอง

ชื่อ สู่ฝัน.....

ราคา.....บาท

ออมวันละ.....บาท

วันที่ฝันสู่เป้าหมาย วัน.....เดือน.....ปี.....

เหตุผลของเป้าหมาย

.....
.....
.....

กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 8

สิ่งที่พัฒนา การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

ชื่อกิจกรรม กำหนดเองได้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายได้
2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้เงินให้มีความสมดุลกับรายรับได้

แนวคิด

การทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง เป็นการบริหารการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมกับชีวิตจริง ว่าเรามีการใช้จ่ายอะไรไปบ้าง จำเป็นหรือไม่จำเป็น เพื่อให้เรา รู้ว่า เรา รู้จักใช้เงินอย่างรู้คุณค่า รู้ว่าเราควรใช้ทำอะไรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง ทำให้เรารอบคอบในเรื่องของการบริหารจัดการเงินของตนเอง

เทคนิคที่ใช้ เกมและการอภิปรายกลุ่ม

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. ลูกปิงปองสีต่างๆ จำนวน 15 ลูก ใส่ในกล่องทึบ
2. กรณีสตัวอย่าง เรื่อง กำหนดเองได้ จำนวน 3 แผ่น
3. กระดาษตารางเรื่อง กำหนดเองได้ จำนวน 3 แผ่น
4. ใบงานตารางบันทึกรายรับรายจ่าย จำนวน 15 แผ่น

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้นำกลุ่มทักทายนักเรียน (สวัสดีค่ะ) พร้อมทั้งทบทวนกิจกรรมครั้งที่ 8 และข้อควรปฏิบัติในขณะร่วมกลุ่มและนำนักเรียนเข้าสู่เนื้อหา โดยถามว่าในแต่ละวันนักเรียนมีการบันทึกรายรับ รายจ่ายของตนเองหรือไม่
2. ผู้นำกลุ่มให้นักเรียนหยิบลูกปิงปองในกล่องทึบ คนละ 1 ลูก จากนั้นแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่มละ 5 คน ตามสีของลูกปิงปองที่นักเรียนจับได้ แล้วแยกย้ายกันเข้ากลุ่ม
3. ผู้นำกลุ่มอธิบายกติกาการเล่นเกมน ดังนี้
  - 3.1 ผู้นำกลุ่มแจกกรณีสตัวอย่างเรื่องกำหนดเองได้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่าน และแจกใบงานตารางกลุ่มละ 1 แผ่น
  - 3.2 จับเวลาภายใน 5 นาทีให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำตารางที่ได้และคำนวณรายจ่ายที่กำหนดเรื่องไว้

3.3 ผลการแข่งขันดูที่ความถูกต้องในช่องรายจ่ายและจำนวนเงินที่เหลือ กลุ่มไหนมีเงินเหลือมากที่สุด กลุ่มนั้นเป็นผู้ชนะ

3.4 ตัดสินการแข่งขัน

4. ผู้วิจัยแจกตารางบันทึกรายรับรายจ่ายให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น อธิบายวิธีทำให้นักเรียนฟังเพื่อให้ให้นักเรียนนำตารางบันทึกไปทำเป็นการบ้าน กำหนดส่งในกิจกรรมครั้งที่ 10

ขั้นการวิเคราะห์และอภิปราย

1. ผู้วิจัยใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนอภิปรายร่วมกัน
  - 1.1 ถ้านักเรียนใช้เงินเกินกว่ารายรับที่ได้มาจะเกิดอะไรขึ้น
  - 1.2 ถ้านักเรียนใช้จ่ายเงินพอดีกับรายรับที่ได้มาจะเกิดอะไรขึ้น
  - 1.3 นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรที่ทำให้สามารถใช้จ่ายเงินได้พอดีกับรายรับ

ขั้นสรุปและการประยุกต์ใช้

1. ผู้วิจัยใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายผลและการนำไปประยุกต์ใช้
  - 1.1 นักเรียนคิดว่าการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายมีประโยชน์หรือไม่
  - 1.2 นักเรียนมีวิธีการใช้เงินให้พอดีกับรายรับได้อย่างไร
2. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ในการเรียนรู้ ในเรื่องการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และสรุปวิธีการนำไปปฏิบัติ
3. นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันบันทึกลงในใบบันทึกกิจกรรม
4. หลังจากการอภิปรายกลุ่ม และการนำไปใช้ผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติมให้ชัดเจนอีกครั้ง
5. นัดหมายและตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ขั้นการประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของนักเรียน
2. สังเกตความสนใจ และการร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
3. สังเกตการแสดงความคิดเห็นต่อคำถามหลังเข้าร่วมกิจกรรม

กรณีตัวอย่าง เรื่องกำหนดเองได้

เด็กชายบีเป็นลูกแม่ค้าขายขนม เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนประจำอำเภอที่เขาอาศัยอยู่ เด็กชายบีเป็นเด็กที่ขยันเรียน ขยันทำงาน ในช่วงที่ว่างหลังเลิกเรียนและในวันเสาร์ อาทิตย์ บีได้ช่วยพ่อแม่ทำขนม หลังจากทำขนมเสร็จเรียบร้อย พ่อแม่ก็ให้เงินค่าทำขนม บีสามารถเก็บเงินค่าทำขนมด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเองที่พ่อแม่ให้รวบรวมได้ 1,000 บาท บีก็นำไปให้พ่อแม่ แต่พ่อแม่บอกว่า เนื่องจากเงินส่วนนี้เป็นเงินที่บีทำเองขอให้บีพิจารณาใช้จ่ายเงินไปตามความเหมาะสมและจำเป็น

ใบงานตาราง เรื่องกำหนดเองได้

ชื่อกลุ่ม.....

คำชี้แจง: นักเรียนคิดว่า ปีควรรจะใช้เงินในส่วนต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

	แผนรายจ่าย
แผนรายรับ 1,000 บาท	1. ซื้อขนมที่อยากกิน.....บาท
	2. ซื้อของเล่นใหม่.....บาท
	3. ไปเล่นเกมออนไลน์.....บาท
	4. ไปฝากธนาคาร.....บาท
	5. ซื้อหนังสือเรียน.....บาท
	6. ซื้อหนังสือการ์ตูน.....บาท
	7. ให้เพื่อนยืมเงิน.....บาท
	8.....บาท
	9.....บาท
	10.....บาท
จำนวนเงินคงเหลือ.....บาท	รวมรายจ่าย.....บาท

ใบงานตารางการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย

ชื่อ.....นามสกุล.....

- คำชี้แจง** 1. กรอกรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวันใน 1 สัปดาห์ เพื่อจะได้ทราบว่าในหนึ่งสัปดาห์นักเรียนมีเงินเหลือจ่ายหรือมีรายได้อะไร
2. รายรับจากผู้ปกครองหรือรายรับอื่น ๆ เช่น หารายได้พิเศษเป็นต้น
  3. รายจ่ายเป็นรายจ่ายที่ใช้จ่ายในเรื่องต่าง ๆ เช่น ค่าของเล่น ค่าอุปกรณ์การเรียน
  4. วิธีการกรอกข้อมูล
    - ช่องที่ 1 กรอกเลขวันที่ของเดือน
    - ช่องที่ 2 กรอกที่มาของรายรับและที่ไปของรายจ่าย เช่นวันที่ 1 รับเงินจากผู้ปกครอง วันที่ 2 จ่ายเงินค่าอุปกรณ์การเรียน
    - ช่องที่ 3 กรอกตัวเลขของเงินที่เป็นรายรับ
    - ช่องที่ 4 กรอกตัวเลขของเงินที่เป็นรายจ่าย
  5. สรุปผลสัปดาห์นี้ ให้กรอกจำนวนเงินคงเหลือหรือติดลบ ลงในช่องว่าง
  6. ขอให้พิจารณาว่าในแต่ละวันที่ผ่านมา มีรายจ่ายใดที่ไม่ควรจ่ายให้ทำเครื่องหมาย × ในช่องหมายเหตุ

กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 9

สิ่งที่พัฒนา การนำเงินไปฝากธนาคาร

ชื่อกิจกรรม เด็กดีมีเงินฝาก

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเก็บเงินไปฝากธนาคาร
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดการออมได้อย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ

แนวคิด

การนำเงินไปฝากธนาคารเป็นความสามารถที่ควรพึงกระทำ เพื่อเป็นวิธีในการเก็บออมที่ทำให้เงินที่นำไปฝากเกิดผลดอกเบี่ยและเป็นการกักเก็บเงินที่เหลือจากค่าใช้จ่ายที่เราเรียกว่าเงินออมเพื่อความปลอดภัยของเงินและป้องกันเงินจะสูญหายได้

เทคนิคที่ใช้ เกมและบทบาทสมมติ

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัสดุอุปกรณ์

1. ใบงานบทบาทสมมติ เรื่อง “กะทิกับแดงไทย” จำนวน 3 แผ่น
2. ใบบันทึกกิจกรรม จำนวน 3 แผ่น

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นการมีส่วนร่วม

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน (สวัสดีค่ะ) พร้อมทั้งทบทวนกิจกรรมในครั้งที่ 9 และขอควรปฏิบัติตนในขณะร่วมกลุ่ม จากนั้นนำนักเรียนเข้าสู่เนื้อหา
2. แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มโดยการนับหมายเลข 1-3 ไปเรื่อยๆ จนครบทุกคน คนที่นับหมายเลขใดให้เข้ากลุ่มด้วยกันกับคนที่นับหมายเลขเดียวกัน
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมเล่นเกม มีกติกา ดังนี้
  - 3.1 กำหนดให้นักเรียนเขียนชื่อธนาคารที่นักเรียนรู้จักลงในกระดาษจับเวลาภายใน 3 นาที กลุ่มใดได้ชื่อธนาคารมากที่สุดเป็นผู้ชนะ
  - 3.2 หลังจากนั้นผู้วิจัยอธิบายความสำคัญของธนาคารให้นักเรียนทราบ

ขั้นการวิเคราะห์และอภิปราย

1. ผู้วิจัยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มมาอธิบายงานบทบาทสมมติ เรื่อง “กะทิกับแดงไทย” และใบบันทึกกิจกรรมกลุ่มละ 1 ชุด

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านใบงานบทบาทสมมติ เรื่อง “กะทิกับแดงไทย” แล้วให้เลือกตัวแทนออกมาแสดงหน้าชั้นเรียนและสนทนาซักถามในหัวข้อดังนี้

2.1 กะทิมี่ลักษณะนิสัยเช่นไร

2.2 แดงไทยมีลักษณะนิสัยเช่นไร

2.3 ถ้านักเรียนเป็นกะทิจจะเลือกปฏิบัติตามคำแนะนำของแดงไทยหรือไม่เพราะเหตุใด

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ช่วยกันวิเคราะห์คำตอบจากใบบันทึกกิจกรรม แล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มมานำเสนอให้เพื่อนได้เข้าใจหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุปและการประยุกต์ใช้

1. ผู้วิจัยใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายผลและการนำไปประยุกต์ใช้

1.1 นักเรียนคิดว่าได้ข้อคิดอะไรจากกิจกรรมนี้

1.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายผล เรื่อง “กะทิกับแดงไทย” เพราะเหตุใดนักเรียนจึงคิดว่ากะทิปฏิบัติตนถูกต้อง

2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการนำเงินไปฝากธนาคารและสรุปวิธีการนำไปปฏิบัติ

3. นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปรายผลร่วมกันบันทึกลงในใบบันทึกกิจกรรม

4. หลังจากการอภิปรายกลุ่มและการนำไปใช้ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้ชัดเจนอีกครั้ง

5. นัดหมายและตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ขั้นการประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นเรื่องการนำเงินไปฝากธนาคารของนักเรียน

2. สังเกตความสนใจและการร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

3. สังเกตการแสดงความคิดเห็นต่อคำถามหลังเข้าร่วมกิจกรรม

บทบาทสมมติเรื่องกะทิกับแดงไทย

ในงานทัศนศึกษาของโรงเรียนแห่งหนึ่ง คณะครูได้พานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 ไปดูงานดอกไม้บานวังน้ำเขียวที่จังหวัดนครราชสีมา ภายในงานมีดอกไม้ให้ชมมีการออกร้านขายของที่ระลึกเป็นจำนวนมาก ครั้งนี้กะทิกับแดงไทยซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกัน ได้เดินเที่ยวชมงานด้วยกันตลอดทั้งวัน โดยที่กะทิเห็นของเล่นอะไรก็เลือกซื้อไปหมดทุกอย่าง

แดงไทย : กะทิ ทำไมเธอจึงซื้อของเยอะจัง

กะทิ : อ้าว ก็เราชอบนี่นา

แดงไทย : ชอบมากทุกชิ้นเลยหรือที่เธอเลือกซื้อมา

กะทิ : ไม่หรอก บางชิ้นก็ชอบมาก บางชิ้นก็ชอบนิดหน่อย แดงไทยถามเราทำไมหรือจ๊ะ

แดงไทย : แล้ววันนี้คุณแม่ให้เงินกะทิมาเท่าไร

กะทิ : อ้อ คุณแม่ให้มา 2,000 บาท

แดงไทย : โอ้โฮ คุณแม่ให้เยอะจัง กะทิจะใช้ให้หมดในวันนี้เลยหรือ

กะทิ : อ้าว มีเงินก็ต้องใช้ให้หมดสิ เพราะเงินหนะมีไว้ใช้ ปกติแล้วมีเงินเท่าไรเราก็ใช้ทั้งหมดเลย ถ้าหมดก็ขอคุณแม่ใหม่ได้

แดงไทย : อืม แต่เราว่าบางอย่างก็ไม่เห็นจำเป็นต้องซื้อเลย อย่างกระปุกออมสินรูปดอกไม้เนี่ยเราเห็นกะทิซื้อตั้งสองอันแล้วนะ

กะทิ : อ้าวหรือ เราเพิ่งใช้เงินไปแค่ 1,000 บาทเองนะเหลือตั้ง 1,000 บาท หนะก็ซื้อไปอย่างนั้นเอง เงินจะได้หมด เพราะไม่รู้ว่าจะซื้ออะไรแล้ว

แดงไทย : เราว่ากะทิเก็บเงินไว้ใส่กระปุกออมสินที่กะทิซื้อในวันนี้ดีไหมกระปุกออมสินตั้งโชว์ไว้คงไม่มีคุณค่าอะไรถ้าไม่มีเงินใส่ในออมสิน

กะทิ : ได้ เราจะลองเชื่อแดงไทยดูนะ

แดงไทย : แล้วสิ้นปีเรามานับเงินแข่งกันดีไหม ว่าใครมีเงินในออมสินมากกว่ากันแล้วเราสองคนก็เอาเงินไปฝากธนาคารไว้

กะทิ : ได้เลยจ้าแดงไทย จ้ะกระปุกออมสินอันนี้เราให้แดงไทยหนึ่งอัน

แดงไทย : ชอบใจมากเลยนะจ๊ะกะทิ

กะทิ : อืม จ้ะเราไปที่รถกันดีกว่าได้เวลาที่คุณแม่ครุ่นนึกกลับโรงเรียนแล้ว

แดงไทย : ตกลงจ๊ะ

ใบบันทึกกิจกรรม เรื่องเด็กดีมีเงินฝากในธนาคาร

ชื่อกลุ่ม.....

คำชี้แจง: 1. ให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่องราวและบทบาทสมมติแล้วให้พิจารณาว่าถ้านักเรียนเป็นตัวละครที่ชื่อ
กะทิ จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไร เพราะเหตุใด
2. ให้นักเรียนร่วมกันคิดแล้วกรอกข้อความลงในใบบันทึกนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นกะทิจะเลือกปฏิบัติตามคำแนะนำของแดงไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

2. นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับบทบาทสมมติเรื่องกะทิกับแดงไทย เพราะเหตุใดนักเรียนจึงคิดว่ากะทิปฏิบัติตนถูกต้อง

.....
.....
.....

3. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ในการเรียนรู้ในเรื่องการนำเงินไปฝากธนาคารและสรุปวิธีการนำไปปฏิบัติ

.....
.....
.....

กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 10

สิ่งที่พัฒนา บัณฑิตนิเทศ

ชื่อกิจกรรม ผลที่ได้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสอภิปรายและสรุปแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติการออม
3. เพื่อให้นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้พัฒนาให้เกิดพฤติกรรมการออมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

แนวคิด

ทำให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้ มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติในการออมจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำประสบการณ์หรือสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและแนวโน้มพฤติกรรมการออมที่เหมาะสมต่อไป

เทคนิคที่ใช้ การอภิปรายกลุ่ม

เวลาที่ใช้ 50 นาที

วัสดุอุปกรณ์ ใบงานตารางบันทึกรายรับ-รายจ่าย

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในการสร้างเสริมเจตคติในการออม
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมใบงานตารางบันทึกรายรับ-รายจ่าย ที่ได้แจกให้นักเรียนทำในกิจกรรมครั้งที่ 8 พร้อมทั้งให้นักเรียนสรุปผลตารางบันทึกรายรับ-รายจ่ายร่วมกัน
3. ผู้วิจัยอภิปรายร่วมกับนักเรียนถึงความสำคัญในการออมเงิน
4. ผู้วิจัยสรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมเจตคติในการออม
5. ผู้วิจัยกล่าวขอชื่นชมนักเรียนและกล่าวปิดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้

ขั้นการประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนในขณะเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นเรื่องเจตคติในการออมของนักเรียน

ภาคผนวก ค

ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตาราง 7 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1
16	1	1	1	3	1
17	1	1	1	3	1
18	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1
20	1	1	1	3	1
21	1	1	1	3	1
22	1	1	1	3	1
23	1	1	1	3	1
24	1	1	1	3	1
25	1	1	1	3	1

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
26	1	1	1	3	1
27	1	1	1	3	1

ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความรู้สึกเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1
16	1	1	1	3	1
17	1	1	1	3	1
18	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1
20	1	1	1	3	1
21	1	1	1	3	1
22	1	1	1	3	1
23	1	1	1	3	1
24	1	1	1	3	1
25	1	1	1	3	1

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	.443
2	.405
3	.470
4	.544
5	.572
6	.528
7	.595
8	.533
9	.511
10	.594
11	.603
12	.498
13	.507
14	.421
15	.222
16	.502
17	.339
18	.537
19	.442
20	.427
21	.470
22	.520
23	.344
24	.278
25	.350

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
26	.419
27	.416

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .823

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม ความรู้สึกเกี่ยวกับการ
 ออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	.508
2	.687
3	.520
4	.623
5	.630
6	.335
7	.648
8	.545
9	.639
10	.230
11	.534
12	.515

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .822

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม แนวโน้มพฤติกรรม
เกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	.482
2	.301
3	.537
4	.346
5	.616
6	.565
7	.495
8	.436
9	.675
10	.433
11	.482
12	.477
13	.315
14	.312
15	.576
16	.461
17	.441
18	.477
19	.600
20	.494
21	.565
22	.312
23	.638
24	.406
25	.415

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .865

ภาคผนวก ง

แสดงผลคะแนนกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออม

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตาราง 13 คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คนที่	กลุ่มทดลอง			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างกำลังสอง
1	14	18	4	16
2	14	21	7	49
3	17	20	3	9
4	16	18	2	4
5	19	22	3	9
6	20	23	3	9
7	15	17	2	4
8	15	14	-1	1
9	12	20	8	64
10	17	19	2	4
11	17	21	4	16
12	19	21	2	4
13	18	17	-1	1
14	16	16	0	0
15	16	19	3	9
รวม	245	286	$\sum D = 41$	$\sum D^2 = 199$
$\bar{X}$	16.333	19.066	$\bar{X}_{diff} = 2.733$	
SD	2.160	2.433	$S_{diff} = 0.273$	

ตาราง 14 คะแนนความรู้สึกเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คนที่	กลุ่มทดลอง			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างกำลังสอง
1	29	29	0	0
2	33	35	2	4
3	37	38	1	1
4	33	30	-3	9
5	32	36	4	16
6	38	37	-1	1
7	28	30	2	4
8	35	39	4	16
9	33	36	3	9
10	25	28	3	9
11	39	40	1	1
12	28	35	7	49
13	34	36	2	4
14	30	31	1	1
15	32	36	4	16
รวม	486	516	$\sum D = 30$	$\sum D^2 = 140$
$\bar{X}$	32.40	34.40	$\bar{X}_{diff} = 2.00$	
SD	3.94	3.81	$S_{diff} = 0.13$	

ตาราง 15 คะแนนแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและ
หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

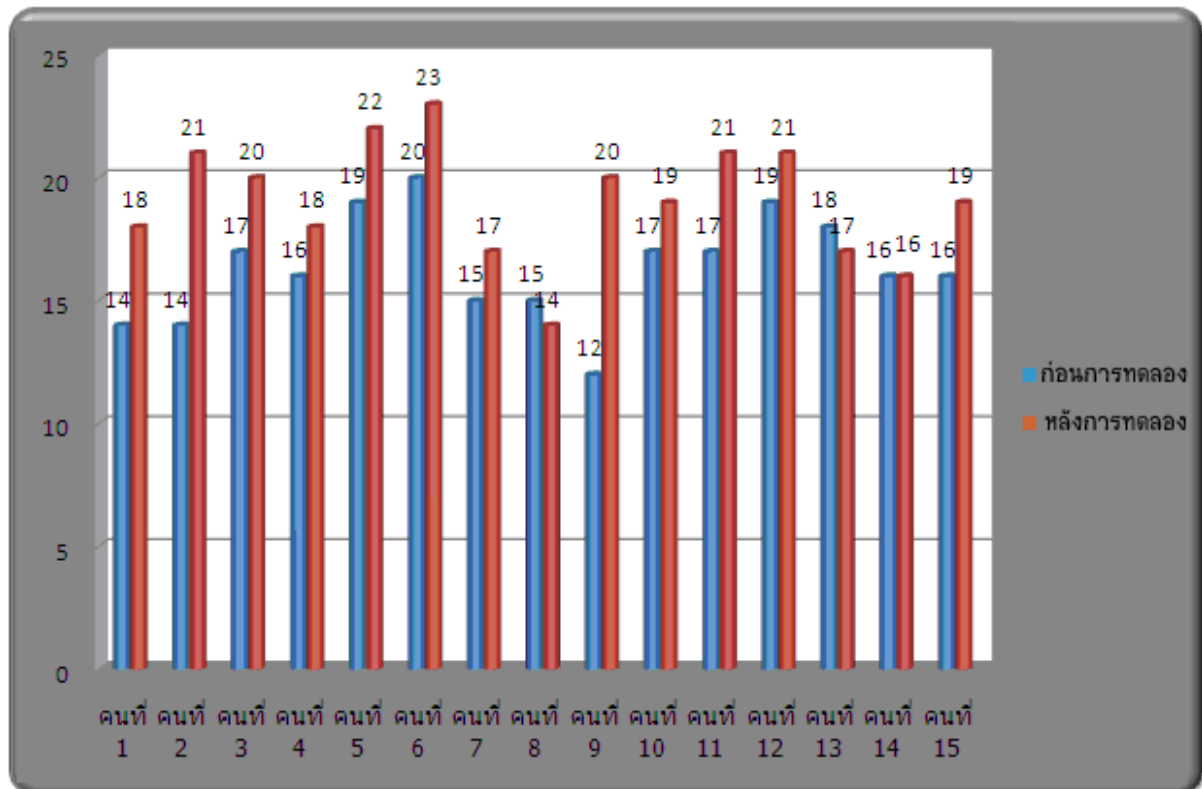
คนที่	กลุ่มทดลอง			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างกำลังสอง
1	46	50	4	16
2	52	67	15	225
3	59	70	11	121
4	51	56	5	25
5	45	47	2	4
6	66	69	3	9
7	47	49	2	4
8	42	50	8	64
9	47	50	3	9
10	47	48	1	1
11	66	71	5	25
12	45	50	5	25
13	56	56	0	0
14	51	48	-3	9
15	44	54	10	100
รวม	764	835	$\sum D = 71$	$\sum D^2 = 637$
$\bar{X}$	50.93	55.66	$\bar{X}_{diff} = 4.73$	
SD	7.62	9.92	$S_{diff} = 2.30$	

ตาราง 16 คะแนนเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม
กลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คนที่	กลุ่มทดลอง			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างกำลังสอง
1	89	97	8	64
2	99	123	24	576
3	113	128	15	225
4	100	104	4	16
5	96	105	9	81
6	124	129	5	25
7	90	96	6	36
8	92	103	11	121
9	92	106	14	196
10	89	95	6	36
11	122	132	10	100
12	92	106	14	196
13	108	109	1	1
14	97	95	-2	4
15	92	109	17	289
รวม	1495	1637	$\sum D = 142$	$\sum D^2 = 1966$
$\bar{X}$	99.66	109.13	$\bar{X}_{diff} = 9.46$	
SD	11.69	12.77	$S_{diff} = 1.08$	

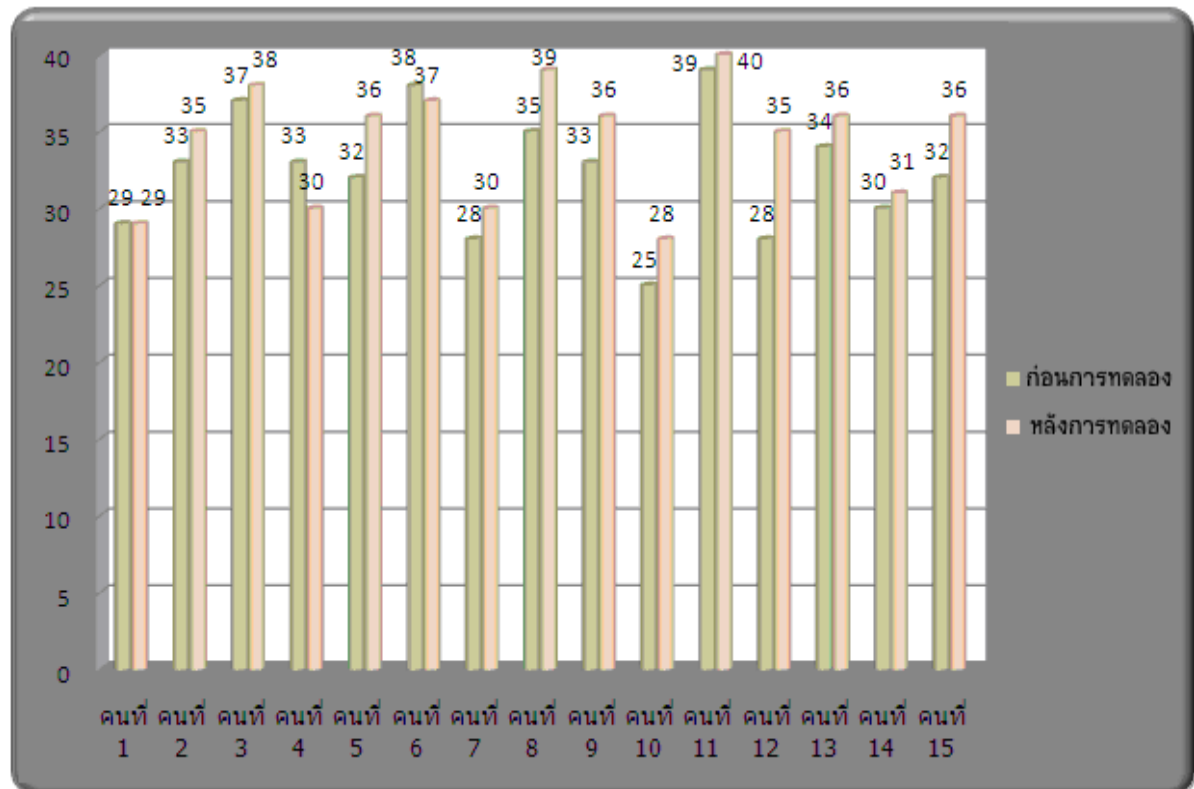
ตาราง 17 แผนภูมิแท่งแสดงคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

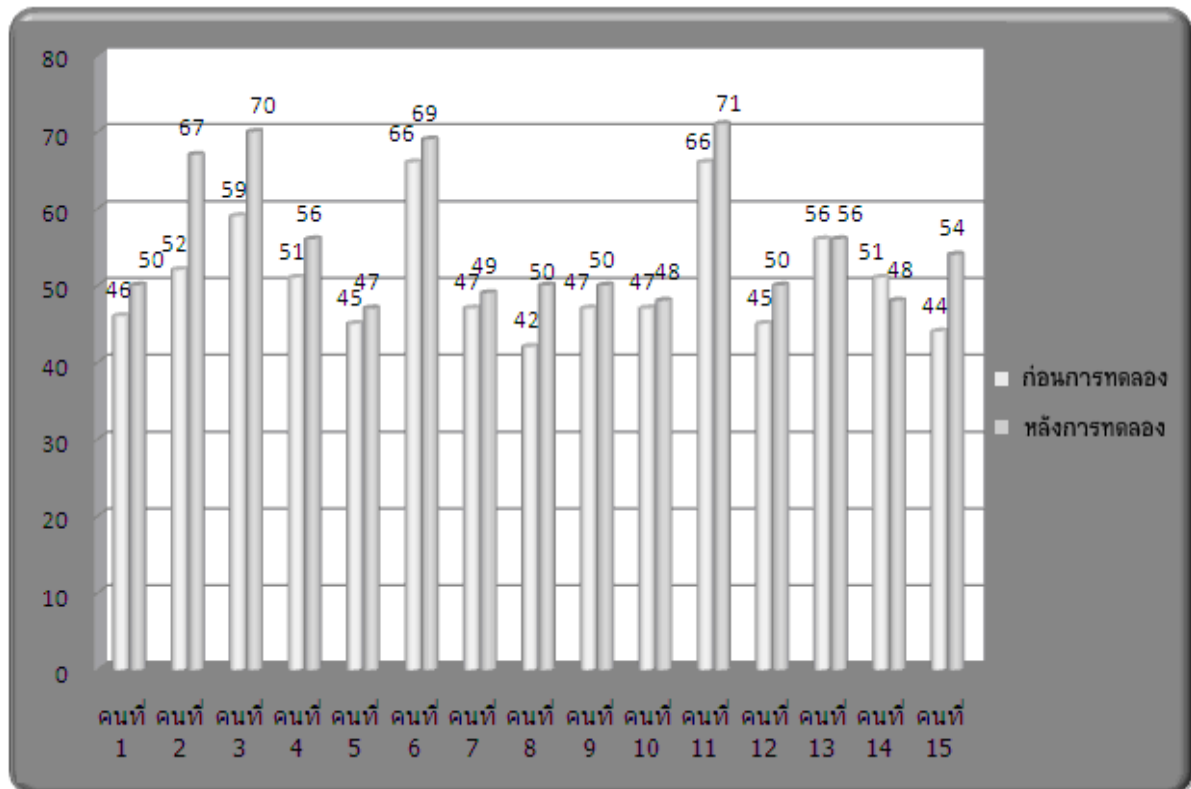
ตาราง 18 แผนภูมิแท่งแสดงคะแนนความรู้สึกเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คะแนนความรู้สึกเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

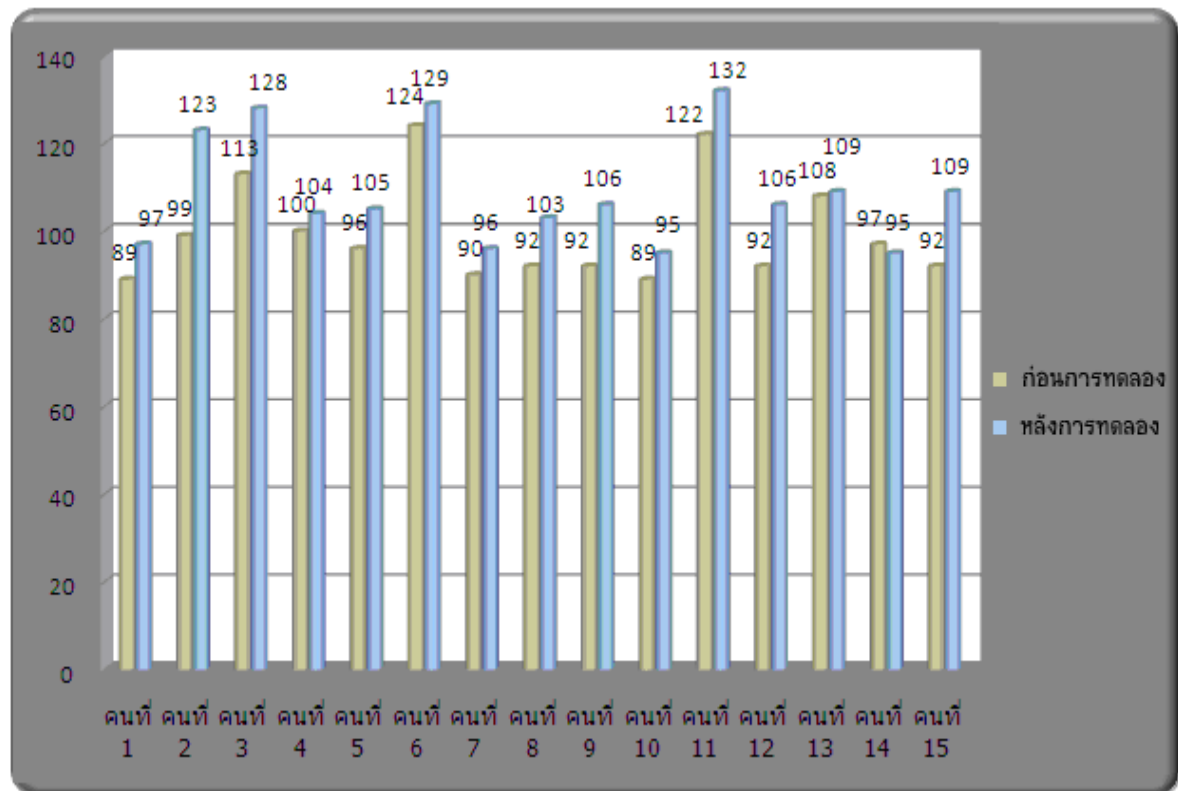
ตาราง 19 แผนภูมิแท่งแสดงคะแนนแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คะแนนแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตาราง 20 แผนภูมิแท่งแสดงคะแนน เจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและ
หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คะแนนเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความร่วมมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ที่ ศธ 0519.12/๘๘๙๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนอุดมวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวจิราวรรณ มีกรด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติ การออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเจตคติการออมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2553

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจิราวรรณ มีกรด ได้เก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-7055-528

ที่ ศธ 0519.12/๒๘๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนธีรศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวจิราวรรณ มีกรด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติ การออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อทดลอง ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ แบบสอบถามเจตคติ การออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 คน ในระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2553

จึงเรียนมาเพื่อขอขออนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจิราวรรณ มีกรด ได้เก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-7055-528

ที่ ศธ 0519.12/11755

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๑ ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา

เนื่องด้วย นางสาวจิราวรรณ มีกรัด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามแบบทดสอบ / แบบประเมิน / แบบสำรวจ และ โปรแกรม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวจิราวรรณ มีกรัด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067, 0-2258-4119 ต่อ 110

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081-7055-528

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/1175 ๒

วันที่ ๑๑ ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวจิราวรรณ มีกรด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเสริมเจตคติในการออมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม / แบบทดสอบ / แบบประเมิน / แบบสำรวจ และโปรแกรม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวจิราวรรณ มีกรด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวจิราวรรณ มีกรัด
วันเดือนปีเกิด	23 มิถุนายน พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	276 ถนนคตกฤษ ตำบลห้วยจรเข้ม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่การตลาด
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ธนาคารกรุงเทพ สาขาบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ประถมศึกษา จาก โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนปลาย (อังกฤษ-คณิต) จาก โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2547	ศิลปศาสตรบัณฑิต (พัฒนาสังคม) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) คณะศึกษาศาสตร์ จากม สรุปผลการศึกษาค้นคว้ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร